

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 8
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190

Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračaja.

Naloge v usodnih dneh

Pretekli teden je prinesel svetu zopet mnogo razburjenja in mnogo bojazni. Kar se dogaja na severu, je tragična ilustracija k največji resnici današnjih dni, da nikomur ne bo pomagano, ako ni moralno in materialno pripravljen na vse in ako ni čuječ dan in noč. Svoj čas so nordijske države imele priložnost, da bi združile svoje obrambne sile in se povezale v skupni solidarnosti za varovanje svoje neodvisnosti in svobode. Toda ko so udarili sovjeti na Finsko, so pričeli oportunistični računarji s svojimi razmišljanji in rezultat je sedaj za nje več ko prepričevalen.

Prepričevalen pa je tudi za vse, ki menijo, da je narod danes tem močnejši, čim bolj se izolira in čim bolj trka na neka svoja »prirodna prava«, na »samobitnost« svojega življenja in na »svete principe« svetovne demokracije.

Koliko lenih deklamacij smo slišali tudi pri nas o pravih malih narodov. Bilo je pri nas ljudi, ki so zelo smelo trdili, da je slovenska samobitnost največja zaščita bodočnosti našega rodu. Čim bolj se bomo osamosvojili, tem večji respekt bo ves svet imel pred nami in tem bolj bomo varni pred vsemi onasnostmi. Tako smo čitali in slišali na marsikaterem mestu. Našli so se ljudje, ki so zanimali, da je sedaj važno samo to, da se Slovenci čim samostojneje izgradimo na znotraj, pa bomo kot narod varni, četudi bi nas usoda morda prenesla.

Takim fantastičnim domaćim državnikom so se pridruževali ljudje, ki so proročevali, da se naj Slovenci, Hrvati in Srbi čim bolj pognemo vsak vase, se čim bolj afirmiramo kot samostojni narodi, ko pa pride veliko novo urejevanje Evrope, bodo Rim in Berlin, Pariz in London tako visoko cenili pomen in veličino naše samobitnosti, da nas bodo bratsko blagoslovili in dodali še vse, česar se nimamo.

Hvala Bogu časi te duhovne in politične zmede so precej za nami. Zdravi instinkti naroda je pravočasno občutil, da je prvi pogoj uspešne obrambe naše svobode povezovanje in pooblašanje vseh delov in skupni jugoslovenski državni misli. Le Jugoslavija, ki tvori narodno in duhovno enoto v volji do življenja, bo v teh viharjih obstala in bo tudi v bodočnosti varen dom Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Pred dolžnostjo in skrbjo za našo edino domovino Jugoslavijo se umika vsi naši notranji problemi v drugo vrsto. S tem ni rečeno, da niso važni in da bi mogli njihovo reševanje ustaviti. Rečeno pa je, da nas nobeno nasprotstvo o načinu, kako naj se ta ali ona zadeva našega notranjega življenja uredi, ne sme odvrtiti od naše glavne brige in ne sme pokvariti napora, da složno in bratsko branimo in varujemo ono, kar je za nas vse najvažnejše: interes Jugoslavije, ki je v resnici tudi prvi življenski interes Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tudi iz Zagreba, kjer je hrvatska samozavest po doseženem sporazumu mogočno vzrasla in poleg mnogo pozitivnega povzročila tudi nekatere pojave, ki pred trezno preudarnostjo obstati ne morejo, se vedno čedalje čuje glasovi o usodni povezanosti vseh delov naše države in njenega naroda; prepričanje, da nobena banovina Hrvatska obstojati ne more in obstojati ne bi mogla brez Jugoslavije, prihaja vedno krepkeje do izraza.

Se drug klic se vedno bolj pogosto pojavlja. Klic po združitvi vseh pozitivnih sil za vodstvo državne in narodne politike. Trezni ocenjevalci priključijo smatranju, da nobena enostranska koalicijska danes ni moralno in politično močna dovolj, da krmari državni brod in nosi odgovornost za Jugoslavijo pred narodom in zgodovino. Toda ne gre samo za vprašanje odgovornosti. Gre za mnogo več. Gre za vprašanje zaupanja celokupnega naroda v politiko lastne države v teh usodnih časih. To zaupanje je pogoj strnitve vseh narodnih sil v enem samem cilju duhovne, politične in vojaške samobrambe. Tudi le videz, da se v teh časih pri državnem krmilu vodijo še kak drugi računi, slabši našo narodno solidarnost. Notranji boji prešlih let so nas dosti razvalili. Narodni so nas z medsebojnimi nezaupanjem, nas priučili da v dejanju političnega nasprotja vedno vidimo tudi nekaj, kar je vsmerjeno v partijske, ne občenarodne interese.

Nehajamo se sredi posla, ki nam ga nalaga problem preureditve države in potreba obnove demokratskih svobod. Način reševanja hrvatskega vprašanja je povzročil mnogo novih sporov in je predvsem vznemiril srbski del Jugoslavije. Če da so v nevarnosti neke njegove pravice in njegovi veliki interesi. Mnogi se bojijo, da bi se moglo pri delu za preureditev zaradi naglice ali površnosti zgoditi marsi-

Odpor Norvežanov narašča

Po angleškem mnenju se Nemcem ni posrečilo preprečiti izvedbe mobilizacije na Norveškem. Nemško prodor na otok norveških dežele je ustavljen. Četniška vojna

London, 13. aprila. (Reuter) Norveške vojaške operacije proti nemški vojski dobro napredujejo. Nemška vojska je povlečena iz večine Norveške. Nemška vojska je povlečena iz večine Norveške. Nemška vojska je povlečena iz večine Norveške.

Tudi pri Oslu, kjer je terenski položaj za Nemce še najugodnejši, je napredovanje nemške vojske počasno in težavno. Norvežanom se je posrečilo preprečiti vse telefonske in brezžične zveze v Oslu. Električna centrala za Oslu je bila pogrnjena v zrak. Istotako raztreščeno je bilo tudi v vsej okolici mostove. Pri Ask mu, južnovzhodno od Osla, je bil pogrnjen v zrak neki most ravno v trenutku, ko je korakal preko njega nemški oddelk. Mnogo nemških vojakov je bilo ubitih.

Slično, kakor Fini, vodijo Norvežani v glavnem četniško vojevanje. Večina norveških oddelkov je opremljenih s smučmi. Skoro povsod je Norveška globoko v snegu kar preprečuje nemškim mehaniziranim oddelkom napredovanje.

Tako ostaja Nemcem glavno orodje v letalstvu, ki ga pa tudi ne morejo izrabljati v posebno veliki meri. Pri Oslu je eno samo letališče, ki pa ne more sprejeti večjega števila letal. Kljub temu nemški bombniki neprestano bombardirajo važnejše strateške točke v okolici Osla, ki so še v norveških rokah. Utrjeno mesto Fredrikstad so po zadnjih poročilih nemški bombniki popolnoma porušili. Istotako sta mesti Eidsvoll in Elverum popolnoma v razvalinah. Celotna ameriška pošta gospa Harriman, ki je sedaj pribežala na Švedsko, je komaj ušla nemškim letalskim napadom.

Poročila iz Švedske sedaj potrjujejo, da se je delu posadke angleškega rušilca »Hardy« posrečilo dospeti na norveško obalo nekako v sredi Narvikfjorda. Dosele pa ta mali angleški oddelk še ni dosegel stika z norveško vojsko, na drugi strani pa ga tudi še nemška posadka v Narviku ni napadla.

Le ena pot: po zraku

Pariz, 13. aprila. j. (Havas.) V poučenih pariških krogih danes že splošno izjavljajo, da se mora smatrati nemški pohod na Norveško za ponesrečen. Po vseh v Parizu došli informacijah so tudi v vodilnih nemških krogih že prepričani, da se mora zasedba Norveške smatrati za izjelo. Norveški odpor je čedalje bolj uspešen in zavezniki morarica, ki sedaj zapira izhod iz Baltičkega morja s polaganjem minskih polj, kakršnih še ne pomeni moderna pomorska strategija, bo onemogočila sleherni prehod nemških ladij. Edina pot, ki še ostane Nemčiji za oskrbo svoje okupacijske armade na Norveškem, vodi sedaj po zraku in je seveda popolnoma nezadostna. Druga pot bi vodila preko Švedske, ki pa kaže odločen odpor.

Položaj pri Oslu

Pariz, 13. aprila. j. (Havas.) Nad vso Norveško divja snežni vihar, ki je nasul novega snega na stari sneg in led, ki se zmerom v precej debeli plasti pokriva tla. Boji med nemškimi in norveškimi četami so zaradi teh okoliščin povsem sličenega značaja, kakor so bile svojačasno začetne vojne operacije na Finskem. Je to gverilška vojna med manjšimi nemškimi kolonami, ki si prizadevajo pridobiti na terenu zlasti v pasu krog in krog norveške prestolnice ter med manjšimi norveškimi oddelki, katerih število pa postaja v okviru odredne mobilizacije iz dneva v dan večje. Zasedba norveške prestolnice po nemških četah predstavlja precejšnjo oviro za nadaljevalno mobilizacijo. Norveške smučarske čete uspešno zastavljajo pot nemškemu prodiranju, ki se je izkazalo za Nemce zlasti težavno v tamkajšnjem goratem terenu, v katerem ni skoraj nobenih prometnih zvez. Po informacijah, ki jih je bilo mogoče doslej zbrati iz povsem zanesljivih virov, ima nemška okupacijska cona okrog Osla naslednjo obliko:

Zapadno od Osla Norvežani še zmerom

kaj, kar bi škodovalo notranji in zunanji moči naše države. Koncentracija, sodelovanje vseh v narodu zasidranih strank bi prinesla splošno pomirjenje. Ko bi se našli na skupnem poslu predstavniki vseh pomembnejših političnih sil našega naroda, bi preko noči odpadli povodi in razlogi, da se širši sloji bojijo kakšne škode za obče narodne, splošne državne, a tudi upravičene regionalne interese. Morda bi se eno ali drugo konkretno vprašanje nekoliko težavnije reševalo, toda dosežena rešitev bi bila dokončna, podprta z avtoriteto in legitimacijo predstavnikov vseh pomembnih političnih skupin.

S tega vidika je razumljivo, da se razpis volitev obravnava s previdnostjo. Lani, po sklenjenem sporazumu je bil psihološki trenutek za konzultacijo naroda zamujen. Sedaj se mnogi sprašujejo, ali je dopustno, da se narod izpostavi razračunavanjem in borbam okrog naših notranjih problemov, ko

drže v rokah oporišne točke na obali pri Hulingsøeleve med jezerom Tyri in fjordom Drammen. V tej smeri se nemškim četam doslej ni posrečilo prodreti dalje kot do Drammena. Na severu pa so nemški motorizirani oddelki prišli šele do kraja Eidsvolla. Na vzhodu se nemškim četam doslej še ni posrečilo prodreti onkraj morskoga fjorda v bližini reke Glommen v oddaljenosti nekaj kilometrov od švedske obale. Na skrajni južni obali se položaj od prvega dne okupacije ni izpremenil.

Od dneva do dneva pa se opaža vse večja odprnost norveškega civilnega prebivalstva proti nemškim okupacijskim četam. Ta odpor je bil doslej organiziran tudi v vseh tistih krajih, ki so jih nemške čete že zasedle, in je posebno občuten tudi v Oslu, ki s svojim prebivalstvom domala 300.000 duš povzroča mnogo posla nemški posadki, ki je številčno zelo majhna. Prav zaradi tega odpora civilnega prebivalstva je bil nemški komandant mesta prisiljen izdati na prebivalstvo najstrožji apel, naj se v nobenem pogledu ne ravna po navodilih legalne norveške vlade.

Kar narod — to kralj

Stockholm, 13. apr. br. (Havas) Norveški vladar je izjavil, da ne bo zapustil Norveške, pa čeprav bi mu grozile še večje nevarnosti, kakor se je to zgodilo včeraj. Zanimivo je, da je njegov brat princ Kristijan kralju celo predlagal, naj opusti sleherni odpor proti Nemčiji, a kralj Haakon se je odločno postavil na stališče, ki ga je zavzela vlada, in je naglasil, da nima druge poti kakor one, ki jo je ubral norveški narod sam.

Medtem se borbe na Norveškem nadaljujejo. General Eriksen, poveljnik oselske vojne okrožja, je izjavil, da se je norveškim četnikom posrečilo pogrti v zrak veliko električno centralo, iz katere je mesto doslej prejemalo električni tok, tako da je sredi pretekle noči nenadno ostalo brez toka. Pozicije Nemcev in Norvežanov so se včeraj popoldne nekoliko ustale in poteka fronta, ki se prav za prav šele formira, na črti Elverum - Arkin.

Göteborg, 13. aprila. z. Dopsnik »Svenska Dagbladet« je imel prišlo snoti govoriti za norveških kraljem Haakonom. Dopsnik poroča, da je kralj telesno zelo izčrpan. Izjavil je, da že 48 ur ni ne spal ne jedel, ampak je stalno na begu. Sumi, da morajo biti v njegovi okolici izdajalci, ki sproti obveščajo sovražnika, kje se nahaja. Trikrat je bil neposredno izpostavljen napadam nemških letal. Tri bombe so eksplodirale tako blizu njega, da ga je vrgle na tla. Njegov avtomobil je zadet od nešteti krogel iz nemških letalskih streljnic. Zato nazadnje ni več uporabljal avtomobila, marveč je po večini peš, le deloma z vozom nadaljeval svojo pot.

Elverum in Eidsvoll zravnana z zemljo

Stockholm, 13. apr. i. (Havas.) Kakor poročajo vojaški opazovalci, je nemško letalstvo, ki je doslej na Norveškem napadalo samo vojaške objekte, pričelo zdaj svojo akcijo tudi proti nezaščitenim naseljem, ki jih obdaja z bombami ter obstreljuje s streljnicami. Tudi civilna vozila na cestah so bila že ponovno napadena od nemških letal in obstreljevana. Očitno je da se bo Nemčija tudi na Norveškem pričela v polni meri posluževati iste taktike zavajevanja, kakor jo je uporabljala že svojačasno na Poljskem.

Stockholm, 13. aprila. i. (Havas) Norveško mesto Elverum je ponovno doželo nemški napad, ki je s kratkimi presledki trajal skoro 3 ure. Mesto je skoraj do tal porušeno, navzile temu na Nemci vztrajno naplavljajo svoje napade. Enaka usoda kakor Elverum, je zadela tudi mesto Eidsvoll, ki je tudi že domala zravnano z zemljo. Danes so bili manjši spopadi pri Askinu v bližini reke Glommen. Norveške čete so na tej reki sestrelile most baš v trenutku, ko je peljal čezni tovorni avtomobil, poln nemških vojakov. V bližini vodečo železnico so prav tako norveški vojniki na več mestih razdejali. Iz južne Norveške poročajo, da se je v minuli noči razvila precej

med ljudstvom še bolj poglobil. K vsem dosedanjim sporom bi se pridružili novi in mnogo obetajoči začetki notranje solidarnosti bi bili razdejani. Tajno glasovanje in proporc sta tudi na malem občinskem terenu pogoja zdravega izravnanja naših notranjih napetosti.

Jugoslavija je budno na straži. Lojalne, a obenem tudi samozvestne besede o njeni politiki napravim drugim državam in narodom, ki jih je izrekel rimskemu novinarju eden izmed avtoritativnih ljudi naše diplomacije, so globoko odjeknile v duši naroda in žanjejo nedeljeno priznanje. Lojalna in samozvestna na zunaj, odločna v obrambi svojih pravic in iskrena v izvrševanju svojih obvez bo Jugoslavija najbolje varovala svoje interese. Očuvala jih bo v vsakem slučaju, če nadaljuje svoje delo za polno pripravljenost svoje sile na zunaj in svojega moralnega edinstva na znotraj.

ostra bitka med nemškimi in norveškimi enotami v bližini Haldena. Večina prebivalstva je mesto danes v ranih jutrnih urah zapustila ter na 1300 avtomobilih in kamionih zbežala proti švedski meji.

Quislingovi ministri uhajajo na Švedsko

Stockholm, 13. apr. AA. (Havas) Švedski radio objavlja, da je major Whoslew, ki je bil minister za narodno obrambo v germanofilski Quislingovi vladi v Oslu, prispeel v Stockholm. Izjavil je, da se nikakor ne strinja s Quislingom. V toku razgovorov, ki jih je imel s predsednikom norveškega parlamenta, ki se nahaja sedaj v Stockholmu, je Whoslew izjavil, da je Quisling zlorabil njegovo ime. Kot častnik hoče ostati zvest svoji domovini. Postavil se bo na čelo norveških prostovoljskih od-

Nemci utrjujejo svoje postojanke v norveških obalnih mestih, v ostalem pa je vojaški položaj neizpremenjen

Berlin, 13. apr. br. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo davi naslednje vojno poročilo:

Na splošno se je položaj na Norveškem v teku včerajšnjega dne sprito nadaljnjih ojačen, ki so po načrtu prispele na zavzete postojanke, utrili. Na področju okrog Narvika angažirane nemške čete so nadaljevale svoje operacije na vse strani, tako da so področje pod nemško oblastjo povečale in obenem utrile vse vojaško važne točke v okolici mesta. Angleži niso nikjer niti poskušali izkrcati svoje čete. V teku 12. aprila popoldne izvedeni angleški letalski napad na Narvik je bil brezuspešen. Eno angleško letalo je bilo pri tem sestreljeno.

Na področju Trondhjem je ostal položaj neizpremenjen miren. Napredovala je organizacija obalne obrambe.

Na Bergen so Angleži včeraj popoldne poskušali izvesti letalski napad z močnejšimi silami, protiletalska obramba pa je pravočasno pričela delovati. Po dosedanjih podatkih je bilo sestreljenih 8 angleških letal. Eno izmed njih je sestrelilo protiletalsko topništvo. Dve nemški letali se pogrešata.

Pozno popoldne so angleška letala v več sunkih napadla Stavanger. Tudi ti napadi so bili prav tako neuspešni. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

Na področju okrog Osla je potekel dan brez posebnih vojnih operacij. Razvrstitev in pohodi čet so bili izvedeni po načrtu.

Švedska budno na straži

Vojska zasedla vse dohode v Stockholmu — Vsa javnost odobrava odločno izjavo predsednika vlade o potrebi obrambe domovine

Stockholm, 13. aprila. AA. (DNB) Varnostni ukrepi v Stockholmu so sedaj precej strožji kakor v začetku vojne. Vojska je zaprla vse dohode v mesto. Osebe, ki stanujejo v predmestjih se morajo legitimirati kadar pridejo ali kadar zapuščajo mesto. Vse kjeje, ki so važni v viraškem oziru ali za preskrbo Stockholma, je zasedla vojska. Kar se tiče gospodarskih varnosti, je bilo odredeno, da se avtomobilski promet zmanjša za 60%. Premog in koks sta bila rekvirirana. Vse rezerve žita se morajo prijaviti.

Stockholm, 13. aprila. j. (Havas) Današnje švedske časopise enodrušno obravnava odločno izjavo, ki jo je podal predsednik švedske vlade Hansson o stališču švedske do najnovejšega razvoja položaja v Skandinaviji. List »Svenska Dagbladet« pravi med drugim:

Tokratni Hanssonov govor je bil najboljši, kar jih je kdaj imel predsednik švedske vlade. Njegove izjave so bile tako jasne in nepreklicne, da lahko Švedi poslej

delkov na Finskem, ki se sedaj vračajo na Norveško, da bi se borili proti nemški invaziji. Vodja norveške žandarmerije Jonas Lie, ki je bil v Quislingovi vladi pravo sodni minister, se je istotako ločil od Quislinga.

Kaj bo z Islandom

London, 13. aprila. j. (Reuter) V a gleških diplomatskih krogih potrjujejo vesti, da sta se zavezniki vladi po diplomatski poti pričeli poslati z Islandom ko vlado v Reikjaviku zaradi zavezniške zaštite Islanda. Na drugi strani angleški diplomatski krogi ne verjamejo, da bi se zaradi Islanda angleška vlada že posvetovala z vlado v Washingtonu, dasi predstavlja Island tudi za Zedinjene države točko velike važnosti.

Na morju včeraj ni bilo nikjer važnejših spopadov.

Norveški dobrovoljci se vračajo iz Finske

Helsinki, 13. apr. j. (Havas.) Norveški begunci, ki so davi prispeli preko meje v švedsko mesto Uddevalla, pripovedujejo, da so nemške čete doslej napredovale do kraja Haldena.

Na norveško mejo je že prispelo večje število finskih ter tudi nekaj dobrovoljcev drugih narodnosti, ki se bodo udeležili bojev na strani legalnih norveških čet. Norveške ambulanice, ki jih je Norveška svojačasno poslala v pomoč Finski, so sedaj na obratni poti ter bodo v kratkem prispale na Norveško. Verjetno je, da bo tudi nekaj drugih ambulanc, ki so bile svojačasno poslane na Finsko, v prvi vrsti francoske, napotenih na Norveško.

Falkenhorstov poziv norveškemu prebivalstvu

Oslu, 13. aprila. j. (Havas) Komandant nemških okupacijskih čet v Oslu, general von Falkenhorst, je izdal danes preko vseh norveških radijskih postaj poziv norveškemu prebivalstvu, da naj se ne odzove od blivše vlade proglašeni mobilizaciji. Komandant je v svojem pozivu zagrozil, da bo vsak Norvežan, ki bi se priključil v vojno službo proti Nemčiji, ustreljen.

s popolnim zaupanjem in mirom pričakujejo dogodkov, ki bi utegnili slediti. Razen tega pa smo medtem ojačili svoje vojno silo. Noben švedski državljani ni pripravljen pustiti si vzeti svoje svobode in svoje pravice. Vsa Švedska je pripravljena, da se aktivno upre slehernemu nasilju. Švedska vlada in švedski narod sta danes popolnoma skladna v edini želji, da žrtvujeta vse za čast svoje domovine.

Stockholm, Tidningen« izraža iste misli, čeprav z drugimi besedami, ko pravi: Hanssonove besede so segle globoko v naša srca. Vsi se zavedamo, da le sloga in odločnost lahko rodita tisto moč in samozavest, ki nam je v tem trenutku potrebna. Danes so švedski kralji, vlada in narod polna enota, sposobna, da stori svojo dolžnost, da brani svojo neodvisnost, ako bo potrebna. List »Social Demokraten« prav tako izraža svoje priznanje Hanssonu za njegove besede ter zlasti podpira njegovo ostro obsodbo izdajalcev po vzoru Quislinga ter njemu sličnih individuov.

Nesreča švedske patrolne ladje

Stockholm, 13. aprila. j. (Havas) Agencija Tidningarnas javlja iz Stromstadta, da je v bližini luke Faerderja naselja na peči- no švedska patrolna ladja »P. O. 1«. Ladja je bila, po videzu sodeč, napadena od nemškega vojnega brodovja ter je bila hudo zadeta od nemških granat.

V Narviku niso bile izkrcane nove čete

London, 13. aprila. j. (Reuter) V medodajnih krogih odločno zanikajo iz Stockholma dospele informacije, da so se v minuli noči izkrcale v Narviku nove nemške pomožne čete, ki naj bi ojačile ob narvški železnici prodor na čele nemške enote. Verjetno je, da izliva ta vest iz nemških virov. V angleških pomorskih krogih zatrujejo, da je angleška pomorska služba vzdolž vse zapadne norveške obale sedaj že v tolikšni meri organizirana, da je popolnoma izključeno, da bi mogla klerkoli pristati kaka nemška ladja in izkrcati četa.

KONTROLA PROMETA NA DUNAVU ŽIVLJENJSKO VPRAŠANJE NEMČIJE

Londonski »Times« o pomeni sedanjih dogodkov v Skandinaviji za razvoj položaja na Balkanu – Gospodarska politika zaveznikov na tem področju tudi po vojni

London, 13. aprila. s. (Reuter). Današnji »Times« posvečajo uvodnik položaju na Balkanu. List poudarja, da bo imela vojna na Norveškem neizbežne posledice tudi za Balkan. Anglija skrbno sledi razvoju dogodkov na jugovzhodu Evrope. Nemški napad na Norveško in Dansko je tem bolj povečal važnost zavezniške politike na Balkanu, ker so balkanske države izmed nevtralnih držav v Evropi poleg Skandinavije, Holandske in Belgije najbolj izpostavljene morebitnemu napadu. Nemčija skuša doseči na Balkanu nekakšen gospodarski monopol. Ona se dobro zaveda, da brez kontrole prometa na Dunavu ne more dolgo nadaljevati vojne z izgledom na uspeh, ker prihajajo na tej poti skoro vse nemške dobave. Z obljubami in končno še z možnostjo napada se pripravlja, da si zagotovi svoj položaj na Balkanu. Zmaga zaveznikov na Norveškem bi močnejše vplivala na balkanske države nego vse obljube in propaganda. Anglija s svojo gospodarsko politiko ne stremi samo za začasnim razširjenjem svojega vpliva na Balkan, temveč ima pred

oči nadaljevanje te politike tudi po vojni.

London, 13. aprila. j. (Reuter). V ponedeljek, 15. t. m. bo imel angleški zunanji minister lord Halifax poslednjo konferenco z angleškimi poselniki v državah na Bližnjem vzhodu. Seji bo prisostvoval tudi angleški poslanik v Ankari. Po tej konferenci bodo angleški diplomatski zastopniki nemudoma odgovorili nazaj na svoja službena mesta.

Bukarešta, 13. aprila. o. (Exchange Telegraph). V tukajšnjih angleških krogih potrjujejo, da so bile vse angleške trgovske ladje na Dunavu pozvane, naj se umaknejo v Galac. To je bilo ukrenjeno zaradi bojazni, da ne bi nemški oboroženi čolni na Dunavu napadli angleških neoboroženih ladij.

Ankara, 13. aprila. s. (Reuter). Turška vlada je sklenila pospešiti dela na dveh železniških progah v Irak in Iran, ki sta v gradnji že več let. V to svrhu je bil odobren kredit 10 milijonov funtov.

Kdaj bi nastopila Turčija

Pozornost turških političnih krogov je istočasno obrnjena na sever in jugovzhod Evrope – Turški »varnostni pas« tvori vzhodno Sredozemlje in Balkan

Ankara, 13. aprila. b. V tukajšnjih političnih krogih spremljajo z izredno pozornostjo tako razvoj dogodkov na evropskem severu kakor tudi poročila iz središč evropskega jugovzhoda in Rima. Glede na različna tolmačenja, ki jih prinašajo inozemski listi o obveznostih, ki izvirajo za Turčijo iz pogodbe v Montreuxu glede

Dardanel, se v poučenih krogih navajajo naslednje zanimive podrobnosti.

Oni, ki trde, da bi morale biti dardanelške morske ožine odprte za nekatere vojne ladje, pozabljajo, da se to po pogodbi v Montreuxu ne more zgoditi, dokler ni tudi Turčija v vojni, odnosno, dokler se tudi za njeno varnost ne pojavijo nevarnosti. To

načelo velja neglede na važne in konkretne sporazume, ki jih je Turčija sklenila z zapadnimi zavezniki. V tej zvezi je potrebno še enkrat poudariti, da se je Turčija sporazumela z zapadnimi demokratičnimi takimi glede varnosti v Sredozemlju kakor na Balkanu. To pomeni, kakor je to dni zapisal vladni »Džumhuriyet«, da smo se sporazumeli, da druga drugemu prisostvovala na pomoč, ako bi bila varnost ogrožena na teh dveh področjih. Pridrže, ki si ga je Turčija izgovarila glede Rusije, je po mnenju turških političnih krogov najbolj jasn izraz neodvisnosti in odkritosti turške politike. Turčija ne bo v nobenem primeru dala povoda za kakršnekoli spopad s svojimi severnimi ruskimi sosedomi.

Na drugi strani poudarjajo v tukajšnjih krogih, da ni za nikogar več tajnost, da je med varnostjo v Sredozemlju in varnostjo na Balkanu tesna povezanost. O sami turški varnosti bi bilo odveč govoriti. Te tri varnosti – in samo te tri – morejo odločiti o odpiranju ali zapiranju dardanelških morskih ožin. Ako naj te ožine v smislu konvencije v Montreuxu ostanejo odprte, je predvsem potrebno, da turški interesi na navedenih področjih niso ogroženi, kajti med turške »varnostne cone« spada tako vzhodno Sredozemlje kakor Balkan. Zato bi mogli biti napadi na ta področja od zunaj za Turčijo povod, da vstopi v sedanjo vojno. Samo tedaj bi končno nastopil za Turčijo čas, da se dardanelških morskih ožin poslužuje tako, kakor bi to odgovarjalo izključno samo njenim interesom.

Razvoj dogodkov na severu pa uporabljajo turški listi za ostre kritike na naslov vseh nevtralcov, ki mislijo, da se jim zaradi njihove nevtralnosti ni treba oboroževati in da smejo prekrizani rok gledati na mednarodni razvoj.

Živahno udejstvovanje angleškega letalstva

Angleži se na Norveškem nikakor ne nameravajo pre nagliti s kako prezgodnjo akcijo

London, 13. aprila. s. (Reuter). Angleška letala opravljajo z izvidniškimi poletmi nad norveško zapadno obalo zelo važno nalogo. Ugotavljajo predvsem pogoje za možno nadaljnjo vojaško operacijo. Norveški fjordi nudijo posebno ugodne pogoje za obrambo, kar gre trenutno nemškim posadkam v prid. Visoke gore okoli fjordov otežujejo letalske napade. Na drugi strani je možno uspešno operirati kopni vojski samo z onih točk ob obali, ki imajo ugodnejše zveze z notranjostjo. Tega dejstva ne upoštevajo oni, ki govore o izkrcavanju angleške vojske na norveških obalah.

Nemci upajo na prezgodnjo angleško akcijo. Še danes je izjavila nemška obnoba v Berlinu tujim novinarjem, da pač Anglija kot velika pomorska sila ne bo mogla dovoliti izvoza, kakor ga predstavlja zasedba Norveške po nemški vojski. Anglija bo gotovo s svojo vojsko nastopila proti nemški okupaciji Norveške in to dovolj hitro. Toda vojski in mornariki strokovnjaki bodo vsako tako operacijo dobro proučili, ne pa se spustili v slabo premišljeno podjetje, ki bi lahko samo škodovalo. Tudi, če ne bo proti nemški vojski izveden bliskovit protinapad, vendar ni nobenega dvoma, da je nemško vojaško poveljstvo z ekspedicijo na Norveško napravilo težko napako, ki jo bodo zavezniki znali temeljito izkoristiti.

London, 13. aprila. s. (Reuter). V seriji letalskih operacij nad Severnim morjem so angleška letala izvedla nov napad na Bergen. Angleški hidroplani so odkrili v bergenski luki tri velike nemške transporthne ladje ter jih bombardirali. Na obali je zadelo letalska bomba nemško mornariško skladišče, ki je zletelo v zrak. Nadalje so letala s strojnimi napadali

neko nemško motorno torpedovko v luči. Angleška letala so našla na močan ogenj protiletalskega topništva. Eno angleško letalo je bilo tako poškodovano, da je moralo zasilno pristati na morju blizu nekega otoka. Druga angleška letala so javila, da sta se dva člana posadke oklepala ruševin letala. Vsa ostala angleška letala so se vrnila v Anglijo. Eden izmed angleških pilotov je bil ranjen v glavo ter je imel letalo težko poškodovano, pa mu je kljub temu uspelo srečno doseči domače oporišče v Angliji, čeravno je pot preko Severnega morja dolga 350 milj. Vreme za letalski napad je bilo izredno neugodno.

Neki angleški bombnik obalne zaščite je napadel v Severnem morju nemškega rušilca, ki ga je odkril na izvidniškem poletu. Angleško letalo se je z višine 500 m spustilo proti nemški vojni ladji do višine 150 m in nato odrglo bombe. Med tem se je približalo nemško bombno letalo tipa Dornier. V borbi med obema letaloma sta pričela na Dornieru goriti oba motorja in ni verjetno, da se bi bil mogel vrniti domov. Na angleškem letalu je bil poškodovan bencinski tank, vendar pa se je letalo s spretnim manevriranjem še vrnilo v Anglijo.

London, 13. apr. s. (Reuter). Angleški bombniki obalne zaščite so izvedli nov bombni napad na letališče v Stavangerju. Je tretji od izbruhov sovražnosti na Norveškem. Letala so bombardirala hangar in letala na letališču ter so obstreljevala s strojnimi mehanikami, ki so pravkar delali pri letalih. Eno izmed angleških letal je bilo napadeno od sovražnega lovskega letala. Po daljši borbi se je posrečilo angleškemu letalu nemško letalo sestreliti.

Operacije na morju

Zaradi novih minskih polj postaja plovba za nemške ladje vedno bolj težavna

Pariz, 13. aprila. br. Havas poroča, da še ni mogoče dobiti jasne slike o dogodkih na morju. Na 170 milj dolgi fronti od Belta pa vzdolž vse norveške obale se vrste spopadi med zavezniki in nemškimi vojnimi ladjami ob sodelovanju letalstva. Zavezniki brodovje budno zasleduje gibanje sovražnega brodovja in mu onemogoča vsako zvezo z Norveško na eni ter z Nemčijo na drugi strani. Končni uspeh te akcije bo znan šele v par dneh, ko bodo prispela podrobnejša poročila s posameznih odsekov te fronte.

London, 13. aprila. AA. (Havas). Pomorski krogi v Londonu smatrajo, da je minski polje, ki je bilo položeno v Kategatu in Skageraku ter ob zapadni norveški obali, eno največjih, kar jih je bilo do let postavljenih. Ta polja onemogočajo gibanje ladij v norveških teritorialnih vodah ter zvezo z nemškimi pristanišči. Nemci bodo gotovo poskušali odtrati mine, toda zavezniki so storili vse potrebne ukrepe, da jim to onemogočijo.

Pariz, 13. aprila. j. (Havas). V pariških službenih krogih demantirajo vest nemškega poročevalca urada, da bi bile nemške vojske ladje v Severnem morju popile francosko križarko »Emile Bertine«. V istih krogih pripominjajo, da se vrše v Severnem morju pomorske in letalske operacije velikega obsega, o katerih pa doslej ni mogoče podati nobenih dokončnih rezultatov. Znano je le naslednje: Dne 12. aprila so zavezniki napadli v

Kategatu več nemških konvojov. Nadalje je bila bombardirana neka nemška ladja, ki je prevažala municijo. Ta ladja se je potopila po hudi eksploziji. Na isti način sta bili nadalje bombardirani še dve drugi nemški transportni ladji, ki sta odnesli težke poškodbe. Slednji napad so zavezniki izvršili v pristanišču Kristianandu. Pet angleških letal, ki je sodelovalo z zavezniki, prav tako pogrešajo neko poljsko vojni ladjo, ki se je udeleževala vojnih operacij pod angleškim poveljstvom. Letalstvo obeh zaveznikov držav z velikim uphom podpira vse akcije zaveznikov mornarice, ki z uspehom operirata v Severnem morju, tako da postaja tam plovba za nemške ladje od ure do ure bolj težavna.

Kaj je z »Gneisenauom«

Berlin, 13. aprila. br. (DNB). Zastopnik nemškega zunanje ministrstva je sprejel danes tuje novinarje, ter je ob tej priliki formalno komentiral sročnje norveško vojno poročilo, ki zatrjuje, da so Norvežani v Oslofjordu potopili nemško vojni ladjo »Gneisenau«. Kar se tiče min, ki so jih Angleži položili v Skageraku, je dejal, da so jih niso ovirale nemške plovbe. Morda bodo te mine bolj škodovali Angležem, kakor Nemcem. Morda so hoteli Angleži na ta način reagirati na poraz, ki so ga že doživeli na Norveškem. Dejstvo je, da je baš

danes prispelo na norveško stran več nemških ladij.

Angleška križarka in dve podmornici potopljene

Berlin, 13. aprila. br. (DNB). Ameriške radijske postaje so danes objavile, da je bila predvčerajšnjim pri Grondbjenu potopljena angleška 8000 tonska križarka tipa »York«. Križarko so napadla nemška letala. Več bomb je križarko zadelo, tako da se je le še nekaj ur odžalala na površini morja. Agencija DNB meni, da je to ena izmed angleških vojni ladij, ki jo omenja nemško vojno poročilo od 11. t. m. in ki navaja, da sta angleško križarko zadeli dve letalski bombi.

Berlin, 13. aprila. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske v posebnem poročilu beleži, da so nemška letala, ki so bila danes na izvidniških poletih nad Severnim morjem napadla in uspešno bombardirala dve angleški podmornici. Obe podmornici sta bili neposredno zadeti in sta se potopili.

Zaplenjeni ribiški ladji

London, 13. aprila. s. (Reuter). V škotske luke sta bili privedeni danes dve nadaljnji nemški ribiški ladji, ki se jih je posrečilo Angležem zapleniti ob norveški obali.

London, 13. apr. s. (Reuter). Naknadno javljajo, da je norveški rušilec »Gran« potopil pri Haugesundu med Stavangerjem in Bergenom neko nemško transportno ladjo. 67 nemških mornarjev se je posrečilo rešiti in so jih prepeljali že v angleško pristanišče.

Danske ladje v angleških lukah

London, 13. apr. br. (Reuter). Po podatkih blokadnega ministrstva je bilo doslej v raznih angleških in francoskih lukah ustavljenih 20 danskih potniških in tovornih ladij s skupno tonazlo 26.000 ton. V Grimsby je v teku včerajšnjega dne priplulo 9 danskih ribiških ladij, ki so se same zatekle v luko.

Zo do 30 nemških parnikov potopljenih

Stockholm, 13. aprila. AA. (Reuter). Pomorski korespondent lista »Stockholm Tidningen« razpravlja o izgubah, ki so jih pretrpeli Nemci o priliki pomorskega prevoza čet ter pravi, da je bilo zaradi min ali streljanja angleških ladij potopljenih okoli 25 do 30 ladij s skupno 70 do 86.000 tonami. Koliko ljudi je našlo pri tem smrt, ni mogoče točno ugotoviti, verjetno pa je, da je utonilo najmanj 5.000 Nemcev. List dodaja, da prinaša morje zaradi močnega vetra v Kategatu na obalo veliko številno trupel, na morju pa je vse umazano od olja. V toku zadnjih ur je veter spremenil smer, tako da odnaša trupla na odprto morje ter je vsako štetje onemogočeno.

Göteborg, 13. aprila. AA. (Havas). Neki nemški mornar, ki se nahaja v bolnišnici v Göteborgu je izjavil, da je bilo na ladiji, s katero se je vozil, 1600 mož in 75 konj. Ladja se je potopila z ljudmi in konji vred. Poleg te ladje se je potopilo še sedem ladij skupno s 5.000 ljudmi.

Ameriške zaščitne carine za uvoz iz Danske

Washington, 13. apr. br. (Press. Ass.). Ameriška vlada proučuje sedaj vprašanje, ali ne bi kazalo razširiti ukrepe o zaščitnih carinah, ki so doslej veljale za nemško blago, tudi na uvoz iz Danske. Vsekakor se te carine ne bodo uveljavile za blago, ki je bilo na Danskem ratovano, še preden so Nemci zavzeli deželo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Spremembe zakona o občinah na Hrvaškem

Zagreb, 13. aprila. o. Današnje »Narodne novine« objavljajo uredbu o spremembah in izpopolnitvi zakona o občinah od 14. marca leta 1933. Po tej uredbi je najvažnejša izprememba v pogledu razdelitve mandatov občinskih odbornikov. Po dosedanjih določbah je kandidatna lista, ki je dobila pri volitvah relativno večino, prejela avtomatsko dve tretjini občinskih odbornikov, če pa je dobila absolutno večino, je sodelovala tudi pri razdelitvi nadaljnjih tretjine mandatov z ostalimi kandidatskimi listami. Po novi uredbi dobi kandidatna lista, ki je dobila večino glasov, tretjino mandatov, dočim se ostali dve tretjini razdelita na vse kandidatne liste po D'Hontovem sistemu. Druga važna

ALI KASIJATE

vsled prehlada?

PUHLMANN-ov ČAJ

lahko prepreči kašelj, razkrajaja sluz in ublažuje kašelj.

Dobiva se v vseh lekarnah. — Originalni zavitek od 125 g Din 37.—.

Ogl. reg. br. 1503/1936

določba je ta, da se župan in podžupan volita na prvi seji novega občinskega odbora s tajnim glasovanjem. Za župana in podžupana ni potrebno, da sta člana občinskega odbora. Njuno poslovanje preneha, če jima občinski odbor z večino glasov izreče nezaupnico.

S to uredbi je končno pooblaščen ban, da lahko v roku enega leta izvede prekomasacijo občin.

Nove izredno ostre oblike zračne vojne?

Na Holandskem menijo, da pripravlja nemška vlada poostreno letalsko akcijo proti zaveznikom

Amsterdam, 13. aprila. j. (RSV.) Glede angleške bombardiranja neke železniške postaje v provinci Schleswig-Holstein so v holandskih političnih krogih mnenja, da so se tega dogodka v vodilnih nemških krogih v obliki meri poslužili kot preventivnega opravičila za poostrene letalske akcije, ki jih Nemčija verjetno pripravlja proti zaveznici državam. V Porenju in Poruhrju in na Westfalskem se vrše številna zborovanja, kjer člani nacionalno-socialistične stranke pripravljajo nemško javno mnenje na možnost povečanja zaveznicih letalskih napadov na tamkajšnja mesta. Na teh zborovanjih se poudarja odločnost Nemčije, da bo neizprosno izvajala konsekvence v primeru, da bi Francija in Anglija pričeli bombardirati nezaščitena mesta.

Nevtralni opazovalci na Holandskem pa sodijo, da tiči za vsemi temi nemškimi propagandnimi pripravami nov nemški načrt za poostreno letalsko akcijo proti zaveznici državam. Ti opazovalci so mnenja, da je treba v kratkem pričakovati nove izredne ostre oblike zračne vojne.

Zapadno bojišče

Pariz, 13. apr. br. (Havas). Vrhovno poveljstvo francoske vojske je objavilo da- vi 445. vojno poročilo, ki pravi: Ob koncu včerajšnjega dne je francosko tooništvo na področju Saare močno motilo gradnjo novih sovražnih objektov. Ponoči

Holandci pripravljeni na vse možnosti

Razširjenje obsednega stanja na vse južnozpadne in vzhodne pokrajine države

Haag, 13. apr. br. Vlada je objavila posebno izjavo, v kateri podčrta odločnost Holandske, da bo z vsemi sredstvi branila svojo neodvisnost. Izjava naglašja, da je holandska vlada od vsega začetka vodila nevtralnostno politiko. Ta politika je vse doslej ostala nespremenjena in ne dopušča nobenih dogovorov z vojujočimi se državami.

Holandska vlada je to sporočila vsem vojskujočim se državam in je tako že vnaprej zavrnila poskus vsake tuje intervencije. Mimo tega pa daje izjava holandske vlade jasno razumeti, da bo vsak napad, zlasti pa napad z nemške strani, našel na najodločnejši odpor. In da bo ves svet smatral vsak tak poskus za to, kar v resnici je, namreč za napad na neodvisnost Holandske. Holandska vlada je izdala še nadaljnje varnostne ukrepe in je razširila obsedno stanje na vse južnozpadne in vzhodne pokrajine, to je na vse pokrajine vzdolž nemške meje. Vse postojanke so zasedene in povsod so pripravljeni inženjerji, da takoj odpro zapornice in povzročijo s tem poplavo vsega vojnega ozemlja pred glavnimi holandskimi obmojnimi utrdami.

Ker pa kažejo izkušnje, da se napadalec poslužuje ne samo napada od zunaj, marveč tudi napada od znotraj, je izdala vlada tudi vse potrebne ukrepe, da prepreči vsako izdajalsko početje in vsako sabotažo obrambnih ukrepov. Holandske obrambne črte so urejene tako, da imajo postojanke trdno ob meji samo nalogo ovirati prodiranje sovražnika vsaj za 6 do 8 ur, dokler niso odprte vse zatvorske in poplavljenosti vse obmojne ozemlje ter tako onemogočeno nadaljnje prodiranje sovražnika. Dasiravno so se Holandci morali boriti za vsako ped zemlje in jo tako rekoč iztrgati morju, so pripravljeni raje zopet poplavit vse to ozemlje, kakor pa dopustiti, da bi ga poplavlil sovražnik s svojimi

četami in uničil neodvisnost in samostojnost Holandske.

Haag, 13. aprila. s. (Reuter). Danes popoldne je bilo s kraljevskim dekretom razširjeno obsedno stanje na Holandskem na nadaljnje obmojne province na severu, vzhodu in jugu države.

Holandska vlada je objavila oficijelno izjavo, ki poudarja, da hoče Holandska ohraniti v sedanjem položaju še nadalje svojo neodvisnost, karkoli naj se zgodi. Vlada ne namerava z nobeno vojujočo se državo skleniti in naprej aranžmaja.

Popoldne je bila v Amsterdamu velika splošna vaja vseh oddelkov za zaščito pred letalskimi napadi. Preizkušenih je bilo tudi 85 siren, ki so montirane za oznanjanje letalskih napadov.

Preteklo noč so bila vsa javna poslopja v Haagu zastražena z vojaštvom, ki je bilo oboroženo s strojnimi.

V Belgiji zastražena vsa javna poslopja

Bruselj, 13. aprila. s. (Reuter). Danes popoldne je belgijsko vojaštvo zastražilo vsa važnejša javna poslopja v Belgiji, kakor tudi letališča in radijske postaje.

Kralj Leopold je konferiral z ministrskim predsednikom Pierlotom, zunanjim ministrom Spaakom in vojnim ministrom Denisom.

Žrtve potopitve rušilca »Gurkha«

London, 13. apr. br. (Reuter). Angleška admiraliteta je danes objavila izgube o priliki potopitve angleškega rušilca »Gurkha«. Ubityh je 5 oficirjev in 1 mornar, 9 mornarjev pogrešajo, 3 pa so bili ranjeni.

Naš paviljon v Milanu otvoren

Milan, 13. apr. br. (Stefani). Danes popoldne je jugoslovanski poslanik Hristić v okviru 21. milanske veleposelja svečano otvoril jugoslovanski paviljon. Svečanosti je prisostvoval tudi italijanski državni podtajnik Marinotti. V svojem kratkem otvoritvenem govoru je poslanik znova poudaril, da se Jugoslavija in Italija po svojih gospodarskih strukturah med seboj izpopolnjujeta in da imajo tudi take prireditve, kakršne je milanski veleposelje, nalogo, pripomoči do končne izgradnje gospodarskih odnošajev med posameznimi državami, kar velja še prav posebno za Jugoslavijo in Italijo.

Glej poročila tudi na 8. str.

Vremenska napoved

Zemunska: Postopoma se bo zvedrilo od severa proti jugu, vendar pa bo še zmerom zmerno hladno ter delno oblačno. Tu pa tam bodo krajevne nevihte. Nekoliko oblačno bo v južnih krajih.

Naši kraji in ljudje

Zbor Vodnikove družbe

Na jesen dobimo spet štiri izbrane knjige

Minuli petek je Vodnikova družba, ta naša ugledna in priljubljena ljudska knjižnica na letošnjem običnem zboru v klubiški sobi kavarne »Zvezde« polagala svoj snovni in duhovni obračun. Zbor je otvoril predsednik ravnatelj g. Rasto Pustoslavšek s splošnim pregledom preteklega leta, nakar so zborovalci stojé počastili spomin umrlega ustanovnika trgovca Karla Sossa iz Ljubljane in pokojnih poverjenikov Antona Pirkoviča iz Velikih Lašč, Josipa Kržiža iz Ljubljane, Nančeta Trušarja iz Ljubljane, Ivana Požarčarja iz Predrag, Vinka Brišnika iz Sv. Jurija ob Taboru, Frana Cvetka iz Krčevne pri Mariboru in Frana Zilčarja iz Sv. Andraža.

O notranjem poslovanju družbe je nato poročal tajnik dr. Pavel Karlin, ki je med drugim omenil, da je pisarna tudi v minulnem poslovnem letu pridno skrbela za čim ožje stike s poverjeniki in člani (3.791 dopisov). Posebej se je nadalje zahvalil naprednemu časopisju, ki nudi Vodnikovi družbi zaledno oporo in znatno pomoč pri njenem propagandnem in organizacijskem delu. K sklepu je objavil, da je odbor VD na seji dne 8. t. m. po poročilu knjižnega reserenta in ostalih odbornikov, ki so ocenili vposlanih 12 rokopisov, pris. dil knjižno nagrado v znesku 5.000 din., s katero je Vodnikova družba ob petletnici mučeniške smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja sklenila počastiti spomin svojega visokega ustanovnega člana, pisatelju Edu Deržaju za njegovo povest »Pod špičko«.

O finančnem položaju VD in njenih računskih zaključkih je pregledno poročal blaginjak g. načelnik Milan Sterlekar, nakar je v temeljitom gospodarskem referatu g. prof. Fran Vrhovnik razrazil zboru sliko o organizacijskem razvoju družbe ter o stanju in gibanju članstva. Iz zanimivega poročila omenjamo, da je imela Vodnikova družba lani 155 ustanovnikov in 13.221 članov, in sicer 8.223 v ljubljanskem in 4.998 v mariborskem okrožju izven dravske banovine 618, izven države pa 86. Zaradi nemasne položaja in izrednih razmer v seotnem letu je odbor sklenil znižati naklado knjig, toda pozneje se je izkazalo, da bi potrebovali vsaj še 2.000 garnitur za vse, ki so še želeli lanske knjižni dar Vodnikove družbe, a jim pisarna žal ni mogla ustreči. Poverjenikov, prosvetnih pionirjev v vseh večjih krajih naše domovine, je imela Vodnikova družba v preteklem letu 478. Prof. Vrhovnik se jim je prisrčno zahvalil za požrtvovalno sodelovanje in nato sklenil svoj poučni referat za ugotovitvijo, da baš Ljubljana, ki je središče slovenske napredne in nacionalne misli, z ozirom na številu svojih prebivalcev zaostaja za ostalimi kraji naše banovine, saj šteje samo 2.521 Vodnikovcev.

Po razrešnici odbora VD, ki jo je predlagal član nadzornega sveta g. Fran Jeran, je bil sporejt sklep, da ostane članarina v novem poslovnem letu navzlic podražitvi papirja in tiska nespremenjena (20 + 1 do 2 din odpravnine).

Iz sledečega poročila knjižnega referenta prof. dr. Pavla Karlina posnemamo, da bo Vodnikova družba za leto 1940. izdala naslednje štiri knjige:

1. **Vodnikovo pratiko za leto 1941.** Ki jo bo uredil Pavel Karlin. Ta naša priljubljena ljudska čitanka bo spet skušala nuditi vsem in vsakemu obilico pestrega, zabavnega in poučnega čtiva. Praktiko bodo — kakor doslej — tudi letos okrasili naši priznani ilustratorji Mirko Subic, Franc Podrekar, Nikolaj Pirnat in drugi.

2. **Povest Eda Deržaja »Pod špičko«**, za katero je pisatelj prejel Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe. Je to povest iz kraljestva slovenskih gora. Odpira nam pogled v svoj svet ene naših velikih gorskih dolin. Klen rod gorjancev, ki jih morejo roditi le naše skale, vstaja v pretresljivi resničnosti pred našimi duhovnimi očmi, bori se z elementi, z zemljo, s svojimi strastmi in s tujci, ki so stoletja gospodarili na naših tleh. Avtor knjige je znani alpinist-slikar in mladinski prirovednik, ki je to delo tudi opremil z lepimi perorisbami.

3. **Povest Ilke Vašetove »Rožna devica«**, ki se godi v zadnjem letu francoske Ilirije. Pisateljica »Vražjega dekleta« in »Romana o Prešernu« razzrinita v njej tedanjo prestolico Ljubljano, njene ljudi in njih pestré doživljanje. Potek živahne povesti je osredotočen okrog blažega licejskega ravnatelja in pesnika Valentina Vodnika, ki s svojim iskrenim domoljubjem in idealnimi pogledi na življenje dobrodušno razpleta razgibano dejanje.

4. **Ilustrirano poljudno-strokovno knjižico inž. Jakoba Turka »O rastlinški, ljudski in živalski prehrani«**, v kateri nam ugodni avtor na lahko umljiv način razlaga iz obširnega področja živilske kemije poglavja, ki utegne zanimati kmeta in izobraženca, meščana, gospodinjico, diaka, obrtnika in sploh vse, ki uživajo hrano ali morajo zanj skrbeti. S to tehtno knjižico otvarja Vodnikova družba vrsto poljudnih publikacij, ki bodo služile napredku naših najvažnejših gospodarskih panog.

V svoj bodoči književni program je odbor Vodnikove družbe uvrstil še naslednje povesti:

Mirana Jarca »Jalov dom«, dr. Iva Sorlija »Pod zastiranim nebom«, Ivana Matičiča »Petrinovo hišo« in Ine Slokanove »Beguince«.

Po poročilu o književnem programu za letošnji in bežnem pogledu v prihodnja leta je predsednik zaključil uspešni obični zbor s prijaznim pozivom vsem prisotnim, naj v novem poslovnem letu požrtvovalno in marljivo delujejo za prosep Vodnikove družbe.

V internatu Franje Tavčarjeve

Ljubljana, 13. aprila

Internat Franje Tavčarjeve je vzoren, vov ljubljanski internat in bo, kakor se kaže z odličnim uspehom prelat svoje prvo leto, svojo prvo in največjo skušnjo.

V veliki, prostorni in značilni jedilnici vsi na steni portret ge. Tavčarjeve, ki je hotela v nepozaben spomin darovati slovenskim dijakinjam dom, v katerem bi lahko mirno prebile svoja dijaška leta. Posebno pri srcu so ji bili otroci učiteljskih družin, katerih življenjske razmere je prav dobro poznala. Slovenska javnost je podprla plemenito željo ge. Tavčarjeve in tudi njeni radodarnosti v spomin bo stal dom Franje Tavčarjeve.

Dve učilnici — ena za večje in druga za manjše, in prav tako dve lično, skromno

opremljeni spalnici — to je v glavnem ves internat, ki lahko nudi prostora 26 gojenkam. Prve gojenke novega internata ponavljajo za preprostimi, z belim papirjem poginjenimi mizami, obloženimi s knjigami, svoje naloge, klepetajo, se učijo ali kratkočasijo z ročnim delom. Ko so v koli, je dom tih, ko pa prihajajo iz kole, je v njem polno tistega prijetnega, pravega internatskega življenja, ki ga pozna le tisti, ki je sam stal kdaj sredi njega. Skupne spalnice, skupne učilnice, obednice, skupno umivanje, izprehodi in učenje, vse to vtisne mlademu človeku neizbrisni spomin. Prijateljstva, ki se porajajo v internatu, v dolgih šolskih dneh in letih, veljajo po navadi za vse življenje. Otroci postanejo kakor člani iste družine.

Dvanaest članic ustanove vodi upravo doma in vrši dežurno službo, upraviteljica internata, ga. Mara Kolenčeva, pa z materinsko ljubeznijo stoji ob strani gojenkam in jim nudi pomoč, kjer koli je potrebno. Gojenke imajo vsako jutro, ko vstanejo, malo telovadbe, ob nedeljskih dopoldnevih grede ko šolski maši, potem se učijo ali delajo ročno delo, popoldne pa jih njihove voditeljice peljejo na sprehod daleč izven mesta.

Radio — neumorni kramljah in godec

Gojenkam se je internat, v katerem so naše res skrbno vodstvo in vse udobnosti, močno priljubil in se že zdaj pripravljajo še za naslednje leto. Duh Franje Tavčarjeve, prijateljice učee se mladine, kratkuje zdaj nad temi svetlimi in značilnimi prostori, ki so bili nekoč bivašče Auerspergov. Z internatom, ki bo kmalu zaključil svoje prvo leto, je napravljen prvi korak k uresničitvi pokojničinine vroče želje, naj bi imeli zlasti naši srednji sloji, ki ne morejo plačevati visokih pristojbin po drugih domovih in zavodih, nekeje v Ljubljani dom, kamor bi lahko pošiljali svoje otroke. S tem bo internat Franje Tavčarjeve izpolnil veliko vrzel, pokojničinino ime pa je že itak neizbrisno zapisano v knjigi naših narodnih dobrotnikov.

V spomin Božidarju Romihu

O nenadni smrti sodnika g. Božidarja Romiha smo kratko že poročali v včerajšnji številki. O rajnkem smo prejeli iz Novega mesta še nastopne spominke vrste:

V krški bolnišnici je davi umrl sodnik novomeškega okrožnega sodišča in predsednik kazenskega senata g. Božidar Romih. Mož, ki je bil zaveden in ponosen jugoslovenski nacionalist ter velik in iskren rodoljub, ni nikoli z duhom klonil. Rodil se je 1. aprila 1888. na Vidmu pri Krškem

kot edini sin znanega ravnatelja tamonjske meščanske šole dr. Tomaža Romiha. Srednješolske študije je končal v Ljubljani, juridike pa na graški univerzi. Nato je stopil v sodno službo.

Leta 1916 se je poročil s učiteljico Josipino Jermanovo iz znane narodne rodbine v Krškem. Tam je tudi nastopil svojo prvo službo, nato pa je služboval še v Brezicah, Sočanju, Murski Soboti in Sevnici, od koder je prišel 21. junija leta 1922. k novomeškemu okrožnemu sodišču. Bil je dalje časa tudi predstojnik okrajnega sodišča v Novem mestu, kjer je z veliko vestnostjo in ljubeznijo skrbel kot varstveni sodnik za osirotelo dečo. V svetovni vojni je bil ves čas mobiliziran in je bil na soški fronti zelo hudo ranjen.

V Novem mestu se je pokojni Božidar Romih vneto udeleževal pri Sokolu, s posebno ljubeznijo pri njegovem orkestru, ki ga je ponovno vodil kot dirigent. Bil je član, odbornik in predsednik raznih novomeških narodnih društev. Povod je bil zelo delaven. Smotno in z veliko požrtvovalnostjo je izvršil marsikatero težko nalogo. Bil je tudi soustanovitelj in dolgoletni predsednik uradniške Nabavljalne zadruge, znan pa je bil tudi kot odlični filatelista ter je v Novem mestu ustanovil filatelistični klub.

Pokojnik je bil zelo ljubezniv in dober družabnik, iskren tovariš, podrejenim pa najboljši predstojnik. Leta 1932. ko mu je umrl njegov edini sin, četrtošolec Marijan, so se zaradi te težke izgube zrušili temelji njegovega zdravja. Bolehal je že nekaj let. Iskal je zdravja povod, vendar pa zaman. Zadnje nedelje je pokojnik poklical k sebi vse svoje prijatelje od katerih se je prisrčno poslovil in se dal nato prepeljati v svoj rojtni kraj, kjer je v petek zjutraj za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb bo današ v nedeljo 14. t. m. v Krškem, kjer bodo njegovo truplo ob 16.30 položili v rodbinsko grobnico. Želja ni je počitka poleg svojega očeta in sva-edinca. Z njim bo legel v grob zadnji potomec rodu Romihov v Krškem.

Hudo prizadeti soprog in ostali sorodnikom izrekamo naše najgloblje sočalje, zaslužnega pokojnika pa bomo ohranili v blagem spominu.

Ob grobu neomajne rodoljubne Amalije Vertnikove

Maribor, 13. aprila

Lani je še med svojimi dragimi otroki čila in zdrava praznovala ga. Amalija Vertnikova 80-letnico. V četrtek zjutraj pa je bilo dopolnjeno njeno plodno življenje. Značilni za značaj blage pokojnice sta bili predvsem dve lastnosti: materinska ljubezen, ki ustvarja, ako je treba, tudi čudeže in globoko brezkompromisno nacionalno prepričanje. Po rodu je bila ga. Vertnikova iz Ormoža iz znane narodne Kandričeve družine. Kot mlada žena je sodelovala s svojo sestro go. Knopovo ob ustanovitvi ženske podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda leta 1892. v prvem odboru. Poročila se je s knjigovodjo g. Ivanom Vertnikom iz Ormoža se je preselila Vertnikova družina v Maribor. Tu jo go. Vertnikovo s smrtjo drugega soproga doletel hud udarec, ki mu je kmalu sledil še drugi, smrt sina edince Stanka, ki je bil pravkar odprl lastno trgovino. Hudo preizkušena vdova je morala prevzeti vso skrb za družino na svojo ramena. In vendar niso vse velike skrbi ovirale ge. Vertnikove, da ne bi bila kot zavedna žena sodelovala pri nacionalnem delu. Neizmerno marljivo je pomagala pri sleherni predvojni prireditvi v Narodnem domu. Njene hčerke je štel mladi mariborski Sokol med svoje najvztrajnejše telovadke.

Ob priliki občinskih volitev pred vojno je ga. Vertnikova, ki je imela kot trgovka aktivno volilno pravico, izvršila svojo narodno dolžnost. Posledica je bila odpoved trgovskega lokala. Sledilo je ljudsko štetje. Lastnica hiše, kjer je imela tedaj lokal, jo je pozvala, da se izjavi glede občevalnega jezika, ki so ga tedanjim mogotci zvito postavili namesto materinskega jezika. Ga. Vertnikova je navedla kot občevalni jezik slovenski. Dobila je odgovor: »To ni mogoče, saj ste trgovka«. Ga. Vertnikova pa je vztrajala. »Tu gre za občevalni jezik v rodbini in v moji družini je občevalni jezik slovenski. Posledica — ponovna odpoved lokala. Gosna se je opogumila ter se je odločila, oskrbeti si lastno streho.

Dan mladine Rdečega križa

Storimo, kar moremo, za njen zdravstveni napredek

Današnja nedelja je posvečena podmladku Rdečega križa pod geslom: »Ustvarimo možnost za čim hitreje izvajanje petletnega delovnega programa«.

Dan podmladka Rdečega križa ima poleg drugega namen, da zbere sredstva za uspešno izvajanje omenjenega načrta. Petletni član podmladka Rdečega križa se bo zaključila s polnoletnostjo. Nj Vel. kralja Petra II., torej do 6. septembra 1941 Danes bodo po šolah predavanja akademije, svečane seje in druge prireditve, na katerih se bo pokazalo, kaj vse je podmladek RK storil v svojem območju. Prav tako se bodo danes vršile zabave, koncerti in gledališke predstave, ki bodo prinesle nekaj gmočnih sredstev. Kakor lani se bo tudi letos izvedla javna zbirka s pomočjo nabiralnih pol. Na ta način bo omogočeno šolskim odborom, da zbero denar za izvrševanje svojih nalog, posebno onih, ki jih določa petletni delovni program.

Zlasti je v programu petletke navedeno, da je treba urediti šolske kuhinje, kopališča, letovišča, vodnjake studence in podobno. Je že okrog 150 takih naprav, ki so jih uredili podmladkarji s svojimi skromnimi močmi pa s pomočjo učiteljstva in glavnega odbora društva Rdečega križa po raznih krajih države. Premnogo pa je še treba ustvariti podobnih naprav, da se otrokom, zlasti na deželi zagotovijo najosnovnejši pogoji higijene, po katerih se bodo lahko otroci lahko pravilno razvijali in zdravstveno okrepili.

Dolžnost vseh staršev, sorodnikov in prijateljev mladine je, da podpro vzgojno

27. IV.
do 6. V.
1940 l.
XVII.
Salon

avtomobilov

»Goriva in uporaba« — Poljedelski stroji — Vno — Poletje in gospodinjstvo — Turizem Narodna ročna dela.

Na železnica od 22. IV. do 11. V. brezplačni povratek, na jadr. parobrodih višji razred za ceno nižjega.

Varčni in marljivi gospe se je to naposled res posrečilo.

Po prevratu ga. Vertnikova, že v letih, ni več sodelovala v društvi, podpirala pa je njihovo delo, kjer je mogla. Skrbela je tudi za siromake, z neumorno ljubeznijo pa se je posvečala svoji dci vnučkom.

Bila je do zadnjih dni duševno čvrsta. Njene neutrudljive roke niso nikoli mirovale. Redko kdo gre tako tiho in skromno skozi življenje, a ustvarja toliko pozitivnega in dobrega.

Bodi ohranjen trajen spomin vzorni materi in rodoljubki!

Dan mladine Rdečega križa

Storimo, kar moremo, za njen zdravstveni napredek

zdravstveno in človekoljubno delo članov podmladka Rdečega križa. Karkoli prispevate na dan podmladka RK, vse se bo porabilo izključno za mladino. S temi sredstvi se bodo izvršila mnoga koristna in dobra dela za zdravstveni dvig naših novih pokolenj.

Preteklo leto se je vršil dan podmladka Rdečega križa pod geslom: »Poslijmo mladino na morje in v planine na letovanje«. Nabiralna akcija je lani vršla več stotisoč dinarjev, od katerih je bil pretični del porabljen v ta namen, da je bil siromašna mladina poslana na letovišče. Posamezni šolski odbori podmladka Rdečega križa so zbrali po več tisoč dinarjev da so nato lahko sami organizirali lastna letovanja. Je naša iskrena želja, da bi tudi letošnji dan podmladka Rdečega križa tako častno uspel. Burni časi nas opominjajo, da se moramo čimbolj zvezati z mladino in ji nuditi, kolikor le moremo, da ostane zdravo in krepko poroštvo naše bodočnosti.

Kako je letos prezimila divjad

Divji lovci, lisjaki in psi so napravili precej škode

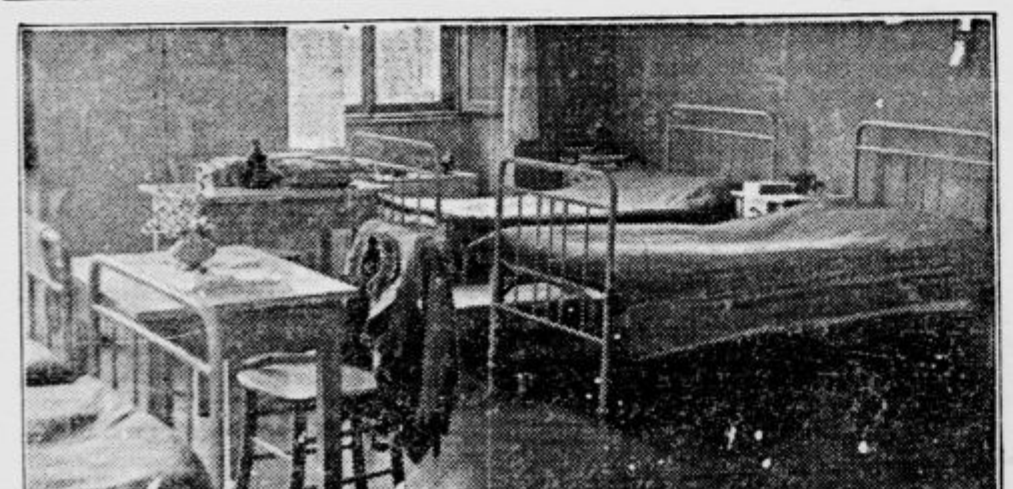
Pretekla zima je bila v mnogih krajih tako neugodna za divjad, kakor enake ne pomnimo. Da je bil pa znaten del divjadi rešen, se je zahvaliti le našemu lovstvu, ki se je v zadnjih desetih letih pričelo precej zanimati za gojenje divjadi.

Največ je trpela srnjad. V hudem mrazu pred božičem, je srnjad precej omazala, toda če bi ne bilo za tem huišega bi bila prezimila kar dobro. Prišli na so za tem še huiši časi za stanovalce naših gozdov. V januarju je večkrat močno snežilo in zapadlo toliko snega, da se je srnjad le težko gibala. Precej srnjadi je poginilo že takrat, posebno takih mladitcev, ki so jim lovci starega kopita na brakadah pobili matere. Kako težko se je srnjad gibala v debelém snegu, priča primer iz okolice Škofije Loke. Ko je lovski čuvaj prinesel na krmišče nove krmne, je srnjad, ki se je prišla okrepčat odskočila. Več srn je obtičalo v snegu. Lovci jih je nekaj ujel in odnesel v varno zavetje, kjer so prezimile. Ko je bilo najhujše končano, so ulete srne spet izpustili. Več srn in enega samca so ujeti tudi v Kokri. Hude čase srnjadi so izkoristili v raznih krajih brezsrčni divji lovci in srnjad ne samo streljali, marveč celo pobijali s cepini in koli.

Najhujši časi za srnjad so napačili, ko se je sneg nekoliko odvil in nato pomrznil le na površini. Snežna skorja je bila le toliko močna, da je nosila manjše in srednje pse in lisice. Srne so se udirale skozi ostro poledenelo skorjo in se ranile na nozoh. V tistih hudih časih je bilo uničenih največ srn. Na Lipnici je slišal lovski čuvaj v hišo, kako obupno je plakala srna. Kakih 200 m od hiše je našel manjšega psa, ki je bil pravkar zadavil veliko, staro srno. Srna je trpela, preden je poginila, strašne muke. Pes, ki ga je ledena skorja držala, dočim se je srna udirala, je bil dohitel.

— Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ost. reg. št. 32. 30474-32.

V učilnici, odmor po kosilu in pogled v spalnico

Gospodarstvo

Indeks cen se je v marcu dvignil za 3.7%

Po najnovjših podatkih Narodne banke se je naš indeks cen v trgovini na debelo tudi v marcu nadalje dvignil in celo v večjem obsegu nego v februarju. Splošni indeks cen v trgovini na debelo, ki je od januarja do februarja narasel za 1.7%, od 93.3 na 94.9 (1926 enako 100) se je od februarja do marca ponovno dvignil za 3.7%, od 94.9 na 98.4. V marcu je najbolj narasel indeks cen živine in živinskih proizvodov (za 6.4%). Indeks cen rastlinskih proizvodov je narasel za 4.5%, indeks cen industrijskih izdelkov pa za 3.1%, med tem ko je indeks cen mineralnih proizvodov ostal nespremenjen.

Tudi indeks cen v trgovini na drobno za 10 glavnih mest v Jugoslaviji je od februarja do marca narasel, toda v manjšem obsegu nego indeks cen v trgovini na debelo. Povečanje znaša 2.3% nasproti 1.8% v februarju. Indeks cen v trgovini na drobno je narasel od 104.2 v januarju odnosno 106.0 v februarju na 108.4 v marcu (1930 enako 100). V prejšnjem mesecu sta Skopje in Ljubljana zabeležila najobsebnije povišanje indeksa cen v trgovini na drobno, v marcu pa zaznamujeta ti dve mesti nazadovanje indeksa in sicer Ljubljana za

0.4% in Skopje za 1.4%. Ostala mesta izkazujejo povišanje indeksa cen na drobno. V primeri z lanskim marcem je obseg naraščanja obeh indeksov cen naslednji:

	Indeks cen v trgovini na debelo	na drobno
marc 1939	76.9	92.2
marc 1940	98.4	108.4

povečanje v % +28.0% + 17.6%
V primeri z lanskim marcem so bile torej letos v marcu cene v trgovini na debelo za 28% višje, cene v trgovini na drobno pa so narasle v enem letu za 17.6%.

Med posameznimi delnimi indeksi cen v trgovini na debelo zaznamuje v primeri z lanskim marcem najobsebnije povišanje indeks cen živine in živinskih proizvodov, namreč za 41%. Indeks cen industrijskih izdelkov se je dvignil v tem letu za 29.8%. Indeks cen rastlinskih proizvodov za 18.8% in indeks cen mineralnih proizvodov za 19.6%.

Indeks glavnih izvoznih predmetov se je dvignil le za 29.8%, indeks cen glavnih uvoznih predmetov pa za 39%, kar priča, da se je uvozno blago bolj podražilo kakor izvozno.

Anketa o sanaciji grafične obrti

V sredo in četrtek je bila v Beogradu anketa, ki se je pečala z vprašanji, ki so v zvezi s sanacijo tiskarske obrti. Na anketi so bili navzoči zastopniki organizacij tiskarnarjev, faktorskega združenja in predstavnikov grafičnega delavstva, poleg predstavnikov trgovinskega, finančnega, prosvetnega in socialnega ministrstva.

Zastopnik tiskarnarjev, kakor tudi zastopnik grafičnega delavstva so v svojih spomenih predvsem opozarjali, da je v naši državi preko 50 državnih tiskarn poleg večjega števila tiskarskih obrti v kazalnicah. Vsi ti obrti delajo hudo konkurenco tiskarski obrti, pri tem pa so ta državna tiskarska podjetja visoko pasivna.

Iz tiskanskega referata, ki ga je iznesla delegacija organizacij tiskarnarjev, je razvidno, da je imela državna tiskarna v Beogradu leta 1938/39 29.6 milijona din kosmatih dohodkov. Med dohodki je na prvem mestu dohodek od prodaje monopolističnih obrazcev v višini 14.6 milijona din. Ker pa ti dohodki od prodaje monopolističnih obrazcev niso dohodki tiskarne, jih je treba ločiti od ostalih dohodkov. Monopolizirani obrti se prodajajo z znatnim dobičkom v višini najmanj 70% prodajne cene, ki pa je dobiček državnega monopola. Od skupnih dohodkov od prodaje monopolističnih obrazcev je torej preko 10 milijonov, ki si jih je uprava državne tiskarne prisvojila, da prikrije pravo stanje stvari. Prav tako je za dohodki od oglasov, objavljenih v »Službenih novinah«, ki niso dohodek tiskarne. Na leto znašajo dohodki od oglasov 5.9 milijonov din. Uprava državne tiskarne je knjižila torej preko 16 milijonov v korist tiskarne, čeprav ta znesek ni njen dohodek, temveč dohodek države. Če bi se monopolizirani obrti tiskali v privatnih tiskarnah in bi se na preprodajali po sedanjih cenah, bi država imela od te prodaje preko 10 milijonov dohodkov. »Službene novine« pa bi vsaka zasebna tiskarna tiskala

za manjši znesek, kakor znaša sama naročnina za ta list v letu 1938/39 (od naročnine je bilo pobrano 2.3 milijona din).

Če od kosmatih dohodkov v višini 29.6 milijona din odštejemo gornjih 16.2 milijona din, ki ne predstavljajo dohodkov tiskarne, tedaj vidimo, da znašajo stvarni kosmatih dohodki državne tiskarne le 13.5 milijona din. Za ustvaritev tega dohodka pa je državna tiskarna izdala na plačah, tiskarskih stroških in materialu 20.7 milijona din, pri čemer niso upoštevani izdatki za razsvetljavo, kurjavo, pogonski material, davek in doklade, poštni stroški, izdatki za investicije, za odplačilo dolga itd. Če ne upoštevamo teh izdatkov, nam gornja primerjava stvarnih dohodkov s samimi obratnimi stroški pokaže primanjkljaj v višini preko 7 milijonov din, kar je že samo na sebi porazna ugotovitev. Na osnovi letnih zaključkov državne tiskarne v Beogradu se lahko trdi, da je od leta 1919 do leta 1939 znašala celotna izguba za državo samo pri državnih tiskarni v Beogradu preko 100 milijonov din.

Po konferenci je bila delegacija tiskarnarjev sprejeta pri predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviću in podpredsedniku vlade dr. Mačku, ki jima je izročila spomenice, iznešene na konferenci. Predsednik vlade je bil v stvari že poučen in je obljubil, da se bo zavzel za dovolj rešitev tega vprašanja, ki bo v kratkem urejeno. Po obljubi, ki jih je prejela delegacija, bo novo poslopje državne tiskarne v Beogradu verjetno porabljeno za druge namene, obseg poslov državne tiskarne pa bo skróčen.

Finančni minister pa je osvojil predlog, ki je bil iznešen že v številnih intervencijah tiskarnarjev. Prekladal je svoječasno odredbo po kateri so morali doslej državni in številni samoupravni uradi, naročati tiskovine v državni tiskarni. Odslej bodo smeli naročati take tiskovine pri zasebnih tiskarskih podjetjih.

Tretje povišanje odkupne cene za sladkorno peso

Ponovno smo že poudarili, da je visoka cena pšenice povzročila, da je morala država v dirigranih sektorjih kmetijskega gospodarstva že povišati minimalne odkupne cene, tako zlasti za oljasto seme, sladkorno peso, bombaž itd. ker bi bilo v nasprotnem primeru računati za nazadovanje površine posevkov. Sedaj poročajo iz Beograda, da je vlada na predlog finančnega in kmetijskega ministra sklenila, da se odkupna cena za sladkorno peso poviša od 25 na 32 din za 100 kg. To je minimalna cena, ki velja za 100 kg čiste sladkorne pese, iz katere se dobi najmanj 11 kg belega sladkorja; za vsaki nadaljnji kilogram sladkorja, ki se pridobi iz pese preko 11 kg, bodo sladkorne tvornice plačale proizvajalcem še dodatek v višini 1.50 din, na osnovno ceno 32 din.

To je tretje povišanje odkupne cene za sladkorno peso od lanskega avgusta. S tem povišanjem cene naj se izenači dohodek od sladkorne pese z dohodkom od drugih posevkov. Osnovna odkupna cena je bila že lani v avgustu povišana od 20 na 22 din, ker pa so v jeseni znatno dvignile cene žitu, je vlada to odkupno ceno letos v februarju povišala na 25 din. Ponovna podražitev žita je prisilila vlado, da je v tretje zvišala minimalno odkupno ceno za

sladkorno peso na 32 din, ker je treba letos doseči povišanje s sladkorno peso posejane površine, da nam ne bo zmanjkalo sladkorja kakor lani. Na merodajnih mestih smatrajo, da je neobhodno potrebno povišati površino posevkov s sladkorno peso na najmanj 50.000 ha. Pri dosežanju odkupni ceni bi bilo težko pridobiti kmetovalce za setev, kar so pokazala dosedanja prizadevanja sladkornih tvornic. Pri stari ceni 25 din so sladkorne tvornice doslej sklenile s kmetovalci šele pogodbe za 35.000 ha, kar pa ne zadostuje, če hočemo kriti potrebe domačega konsuma in si še ustvariti vsaj malenkostne prehodne rezerve.

Sladkor se zaenkrat ne bo podražil

V zvezi z gornjim sklepom vlade poročajo beograjski listi, da bo povišanje odkupne cene za peso imelo za posledico podražitev sladkorja za približno 0.60 din pri kg. V tej zvezi objavlja Podajna centrala za sladkor, da vest o povišanju cene sladkorju ni točna in ostanje cene sladkorju nespremenjene. To je očitno razumeti tako, da pride povišanje cene v poštev šele s pričetkom nove kampanje, to je v jeseni.

Gospodarske vesti

== Sestanek jugoslovensko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora je sedaj definitivno določen in se bo zasedanje pričelo 30. aprila v Rimu. Našo delegacijo bo vodil pomočnik trgovinskega ministra dr. Samo Obradović.

== Obseg predvidenega povišanja železnice tarife. Poročali smo že, da pripravljajo v generalni direkciji železnice povišanje železniške tarife. Po beograjskih informacijah naj bi to povišanje prineslo železniški upravi 300 milijonov din novih dohodkov. Skupaj s prevozno takso, ki znaša 15%, bi revizijske tarife prinesla novo obremenitev v višini 345 milijonov din.

== Otvoritev beograjskega velesejma. V navzočnosti kr. odposlanca polk. Poleksića, trgovinskega, gradbenega, prometnega, pravosodnega ministra in ministra za telesno vzgojo Tomića ter v prisotnosti članov vlogovnega zbora, beograjskega župana, predstavnikov gospodarskih in političnih organizacij je bil včeraj ob 11. na svečan način otvorjen 6. beograjski pomladni velesejem.

== Minimalna cena modri galici je bila prejšnjega dne določena, kakor smo že poročali, v višini 6.68 din za kg franko namožen vagon. Predstavnik dalmatinskih vinogradnikov pa so postavili zahtevo, da bi se cena določila enotno za vse namembne postaje. O tem je razpravljala naknadno odbor za kontrolo cen v Beogradu, ki je ugotovila, da bi se morala v tem primeru cena franko namembna postaja zvi-

šati enotno na 7 din. Po vsestranski proučitvi tega vprašanja je odbor zavzel stališče, da ne more spremeniti prejšnje odločbe.

== Tečaj mojstrskih izpitnih predavanj v Mariboru, ki ga priredi mariborska poslovalnica Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, se je začel v sredo 10. aprila 1940 v trgovski akademiji, Zrinski trg 1. Prihodnja predavanja bodo v ponedeljek 15. aprila 1940 ob 1/8. uri zvečer in se event. nove prijave še sprejemajo.

== Občni zbor zavarovalne zadruge »Croatia«. Dne 6. t. m. se je vršil 54. občni zbor zavarovalne zadruge »Croatia« v Zagrebu. V preteklem letu je zadruga dosegla v elementarni in življenjski skupni premije skupno 45,285.592. Ob koncu leta je bilo v veljavi 117.887 polic. Zavarovalne vsote in glavnice so narasle v obeh skupinah na 12.378.681.742.75. Za škodo in dospele glavnice je bilo v preteklem letu izplačano 12.392.302.24, od ustanovitve zavoda pa skupaj 290.188.151.55 din. Tehnične rezerve zadruge znašajo 136.930.758.94, od česar odpade na matematično rezervno življenjske skupine 106.249.121.75. Posest nepremičnin je povišana tako, da so vse nepremičnine narasle na 43.836.712.90. Skupna jamstva sredstva »Croatia« znašajo po letošnjih dotacijah 151.619.664.14. Občni zbor je vzel na znanje in odobril predloženo poročilo in tudi predložene računске zaključke za leto 1939 ter dal razrešitev ravnatelju in nadzornemu odboru. (—)

== Licitacije. Dne 17. t. m. bo pri upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu in istočasno v Zagrebu licitacija za dobavo nortonovih vodnjakov, 19. t. m. za dobavo usnja, 20. t. m. za dobavo materiala in pribora za izdelavo obleke, 22. t. m. za dobavo usnja in 27. t. m. za dobavo raznega pribora za vojno opremo. Dne 25. t. m. bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani ustmena licitacija za dobavo raznih živil.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 8.74 milijona din nasproti 20.63 in 12.47 milijona din v prejšnjih dveh tednih.

BELEŽKE

Občna zbora mladinske JNS za Ljubljano in okolico

Poročali smo že, da bo danes dopoldne ob pol 10. v dvorani Kazine občni zbor mladinske organizacije JNS za mesto Ljubljano. Kakor nam naknadno poročajo, bo tudi danes dopoldne, a že ob 9., prav tam občni zbor sreske mladinske organizacije JNS za srez Ljubljano okolico.

O hrvatsko-slovenski vzajemnosti

V svojem včerajšnjem uvodniku ocenjuje »Hrvatski dnevnik« ob priliki slovenskega literarnega večera v Zagrebu pomen slovensko-hrvatske vzajemnosti. Med drugim piše:

»Naše zveze s Slovenci trajajo več nego 1000 let. Naša zgodovina se je pogosto sprepletala in zlasti smo se našli skupaj v dveh usodnih obdobjih: v dobi Ljudevita Posavskega, ko smo se morali skupno braniti proti Frankom, in v dobi kneževih »porov, ko so se hrvatski in slovenski kmetje dvigali za staro pravdo. Tudi pozneje je bilo mnogo stikov in zlasti preteklo stoletje je bilo izpolnjeno s sodelovanjem, ki je bilo na prosvetnem polju še posebno plodno. Sedaj se zopet nudi priložnost, da istodobno manifestiramo čvrsto voljo braniti svojo narodno posest in da sodelujemo na vseh področjih, kjer je to sodelovanje v obojestranskem interesu. To področje je zelo široko in gotovo ne bo ostalo oneježno na kulturno udejstvovanje, saj so dani vsi pogoji za sodelovanje tudi na gospodarskem polju in na drugih sektorjih narodne delavnosti. Pri ocenjevanju odnošajev med Slovenci in Hrvati je potrebna dalekovidnost. Lahko nastajajo situacije, ko se nekemu zdi, da gre do naših interesov narazen. Toda če imamo pred očmi ne samo trenutni interes, temveč tudi bližino in daljnjo bodočnost, bomo videli, da si naši interesi nikjer resno ne nasprotujejo.«

Narodno delavstvo in Suzor

»Nova pravda«, glasilo narodnega delavstva objavlja uvodnik o načrtih za reorganizacijo delavskega socialnega zavarovanja. List najprej upravičeno ugotavlja, da bi bilo to vprašanje naglo rešeno, če bi imelo delavstvo priliko o njem razpravljati in odločevati v lastnem delokrogu, nato pa nadaljuje:

»Svobodno delavske organizacije v Sloveniji danes nimajo te možnosti. Delavska zbornica v Ljubljani je v rokah najmanjših delavske organizacije, ki gotovo ne predstavljajo večine slovenskega delavstva. Slovenska delavska zbornica v vprašanju reorganizacije našega delavskega socialnega zavarovanja še ni zavzela nobenega stališča, ki bi bilo res obrazloženo in vsestransko izdelano. Reorganizacija delavskega zavarovanja postaja predmet dnevne politike in se odmika od objektivne stvarnosti. Do veljave prihajajo demagoška gesla, popačitev stvarnih dejstev in varanje celokupne delavske javnosti.«

»Zanimivo je — piše dalje »Nova pravda« —, da tudi gospodarske organizacije še niso rekle svoje besede k temu problemu. Čuje se samo na splošno zahteva po avtonomiji delavskega zavarovanja. Čas bi bil in povrh še zelo pametno, če bi naši gospodarski krogi skupaj z delavskimi strokovnimi organizacijami izdelali o tem vprašanju svoj res utemeljen in sprejemljiv predlog. Številke iz Slovenije pravijo, da nismo sami v stanju vzdrževati obstoječih delavskih zdravstvenih ustanov. Nelojalna in demagoška agitacija v teh problemih ima lahko katastrofalne posledice.«

Grafično delavstvo proti razdelitvi Suzorja

»Savez grafičnih radnika Jugoslavije«, v katerem je organizirano skoraj celokupno grafično delavstvo v naši državi, je izdelal posebno spomenico o reorganizaciji Suzorja. Grafično delavstvo se izjavlja proti vsaki decentralizaciji in likvidaciji. Načelno stoji na stališču, da vprašanje Suzorja sploh ne spada v delokrog državne uprave, temveč da je zadeva samouprave zavarovanega delavstva. Savez opozarja, da imajo tudi druge federativne države enotno delavsko zavarovanje, predvsem Severna Amerika, Švica, bivša avstrijska republika. Nameravana reforma Suzorja bi delavcem, gospodarstvu in državi povzročila ogromno materialno in moralno škodo. Delavsko zavarovanje more vršiti svoje veliko socialno, gospodarsko in zdravstveno nalogo samo v primeru, ako se ne okрни načelo skupnosti rizika.

Savez je svojo spomenico izročil ministru za socialno politiko in hrvatskemu banu.

Zastopniki javnih uslužbencev pri banu

Poročajo nam: Deputacija zastopnikov organizacij državnih uslužbencev in upokojencev je posetila v petek 12. t. m. bana g. dr. Marka Natlačena. Prišla mu je težki položaj državnih in samoupravnih uslužbencev in upokojencev, orisala dosedanje prizadevanje stanovskih organizacij za ureditev gmočnega položaja uslužbencev ter upokojencev in ugotovila potrebo da se prejemki čim prej in izdatno povišajo. Konkretna zahteva za zvišanje so vsebovane v spomenici, ki je bila vročena g. banu.

G. ban je odgovoril deputaciji z daljšim govorom, v katerem je med drugim ugotovil nujnost rešitve tega vprašanja in obljubil svojo pomoč in oporo. V deputaciji so bili gg: Sturm Nejc, predsednik Udruženja uradnikov ptt, Sovre Franc, podpredsednik Udruženja nar. železničar-

Devize
Curih. Beograd 10, Pariz 8.80, London 15.6175, New York 446, Bruselj 75.05, Milan 22.50, Madrid 50, Amsterdam 236.7750, Berlin 177.50, Stockholm 105.50, Sofija 5.50, Budimpešta 79.50, Atene 3.20, Bukarešta 2.20.

Blagovna tržišča žito

+ Chicago. 13. aprila. Začetni tečaj: pšenica: za maj 107.125, za julij 106.25, za sept. 106.50; koroza: za maj 59.125.
+ Winnipeg. 13. aprila. Začetni tečaj: pšenica: za maj 90.125, za sept. 93.

Pri afekciji želodca ali črevesja v začetnem štadiju zelo dobro kkoristi volec Tempel ali Styria.

ne novine« fotografijo »poglavnika« Ante Pavelića, kakor jo je objavil dr. Stojadinović režim pred 11. decembrskimi volitvami v nadi, da bo z njo panal« dr. Mačka in na njegovi listi združeno opozicijo.

Kramljanje med zavezniki

Vilderjeva »Nova riječ« kramlja prav prijetno z glavnim organom JRZ »Samoupravo«, ki od časa do časa napada samostojne demokrate, čeprav sedi z njimi za isto zeleno mizo. Vilderjevo glasilo priznava »Samoupravo«, da ima v svoji borbi v našem prav. Zahteva namreč, da naj puste njo in JRZ vsi pri miru. Med drugim pravi »Nova riječ«:

»Kar se tiče »Samouprave« je moramo reči, da ima prav s to prošnjo. Sicer bi se lahko še kdo našel in jo pobral za kateri denar izhaja, ko jo pošiljajo zastoj v beli svet vsakomur, ki jo hoče čitati. Malo smešno pa je zahtevati mir za stranko, za JRZ. Življenje je že tako, da živi vsaka stranka ravno od akcije in kresanja nazorov. »Samouprava« nekaj govori o narodni sodbi, ki se je JRZ ne boji. Kolikor mi vemo, je bila JRZ samo enkrat pred narodnim sodiščem, oborožena do zob z vsemi polnomočji diktatorskega režima. Kako je odrezala, je najboljši povedal sedanjí njen predsednik v svojem govoru pred sestankom JRZ, ko je odkrito in pošteno pribral: »Pri teh volitvah je JRZ odrekla. In če vzamemo v poštev javne volitve, uradniški aparat in še gotove druge stvari, potem že moramo priznati, da smo pri teh volitvah izgubili bitko...«

Naraščanje ameriške trgovine z nevtraleci

V zvezi z angleškimi izjavami, da nekatere evropske nevtralne države kupujejo v zadnjem času neprimerno več v Zedinjenih državah, kakor pred vojno, ker prodajajo potem to blago drugam, je »New York Times« objavil zanimiv statistični pregled naraščanja ameriške trgovine z nevtraleci v prvih petih mesecih sedanje vojne do 1. februarja t. l. Po teh podatkih je v navedenem obdobju narasla ameriška trgovina z nevtraleci za 46.7%, z Dansko za 28%, z Norveško za 46.7%, z Dansko za 28%, z Norveško za 144.5%, s Švedsko za 66.7%, z Rusijo za 59.4%, z Italijo za 41% in z Belgijo za 59.4%.

Samomorn zagrebškega filmskega podjetnika

Zagreb, 13. aprila. o. Davi so našli v poslovnici Jugofilma v Varšavski ulici ravnatelja dr. Gabra Švarca obešenega. V pismu, ki ga je zapustil, ne navaja vzroka za samomorn, temveč izraža samo željo, da ne bi njegovega trupla obducirali.

Slovenski književniki pri dr. Mačku

Zagreb, 13. aprila. c. Dopoldne sta predsednik HSS in podpredsednik vlade dr. Vladko Maček ter ban dr. Šubašić sprejela v banski palači slovenske književnike. Predstavil jima jih je predsednik Društva hrvatskih književnikov dr. Ilija Jakovljević. Predsednik Društva slovenskih književnikov prof. Koblar je pozdravil s priščnimi besedami voditelja hrvatskega naroda ter hrvatskega bana in izrazil ob tej priliki posebno zadovoljstvo nad lepim in bratskim sprejemom, ki so ga doživeli slovenski književniki v Zagrebu.

Podpredsednik vlade dr. Maček je odgovoril, da bodo Slovenci avtomatsko dobili vse ono, kar so dosegli Hrvatska. Izrazil je svoje zadovoljstvo nad oživiljenjem zvez med hrvatskimi in slovenskimi književniki kakor tudi nad tem, da je »Savremeni« objavil izbor slovenske proze in poezije.

Ban dr. Šubašić je izrazil svoje zadovoljstvo nad uspehom slovenskega literarnega večera ter nad dejstvom, da se slovenski književniki dobro počutijo v družbi svojih hrvatskih tovarišev.

Iz banske palače so slovenski in hrvatski književniki odšli v mestno poglavarstvo, kjer so obiskali komisarja mestne občine Mato Starčevića, ki jih je prav tako zelo ljubeznjivo sprejel. Nato so obiskali predstojnika prosvetnega oddelka banske oblasti, ki je v zahvali za pozdrav pripomnil, da je tudi on kot profesor predaval o slovenski književnosti, ki jo v resnici ljubi in ceni. Izrazil je željo, da bi se nadaljevale in poglabile zveze med hrvatskimi in slovenskimi književniki ter je čestital društvu hrvatskih književnikov in njegovemu predsedniku k dobro izvršeni organizaciji večera slovenskih književnikov v Zagrebu.

SPOMLADNI

BEOGRAJSKI SEJEM

SALONOM AVTOMOBILOV IN MOTORNIH KOLES

SE BO VRŠIL OD 13. DO 22. APRILA 1940.

Avtomobili, motorna kolesa, dvokolesa, tekstilije, galanterija, pohištvo, kovčegi, torbe, obutev, kovine, stroji, motorji, aparati, blagajne, štedilniki, frižideri, kemija, preše, poljedelski stroji, stavbarstvo, barvarstvo, umetna gnojila, elektrotehnika, optika, metalna galanterija, živalni in pisalni stroji, registrirne blagajne, tehnične, stroji za rezanje mesa, stroji za kavo, steklo, porcelan, keramika, lesni ročni izdelki, nakit, ure, kozmetika, papir, glasbeni instrumenti, knjige, radio-aparati, kinematografija, turizem, modna revija, propaganda in reklama, prehrana, alkoholne pijače, mineralne vode, mlečni izdelki.

Pojasnila: Uprava beograjskega sejma, Sajmište, pošt. pret. 538, telefoni: 28-526, 28-602

50% popusti na železnih in parobrodih!

Naša lepa in napredna vas

Pohorske vasi:

Bele lastavičke sredi temnega zelenja

O pohorskih vasicah, tistih, ki so pogreznjene med gozdove in tako zelo daleč od velikega sveta, bi pisal. Ne vem, koliko jih je teh belih lastavičk sredi temnega zelenja, vem pa, da so si podobne kot otroci ene matere. Povsod je isti dih planinskega vzdušja, toplote naše zemlje in kremenitosti pohorskih rodov. Nad šumenjem pohorskih gozdov, planj in frat se prekriva in razkriva nebo, preko pohorskih rodov pa je šlo zapovrstjo ali obenem vse: tegobe in veselje. Čas je spodrivati in spreminjati življenje ljudi. Skoraj ni več sledu o pohorskih glažutah, strohnelo je srce pevca Jurija Vodovnika, romantika nekdanjega patriarhalnega življenja se umika vedno trši vsakdanjosti. Ostala pa je zemlja na nekoč, vegaša in skopa. Še jo namakajo srago onih, ki so ji predani na življenje in smrt. Ostali so gozdovi, Pohorci so zamaknjeni vanje ko nekoč. Še stoji ponosne domačije, kobe in k tlom stisnjene kočure. Tudi Pohorci so ostali ko nekdaj: gruntnarji, ofarji, olcarji, ogjarji in žagarji ter takšni, ki niso nikjer. Drugačno je le njih življenje.

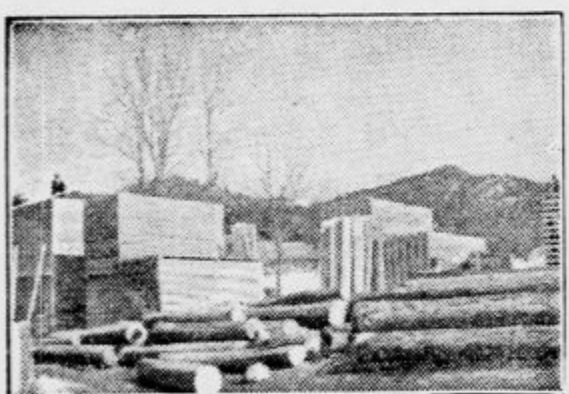

Zdaj je pomlad. Gozdovi zelene, po fra-tah rdeči resje. Prave pomladi, ki razbohoti pohorski svet, še ni. Šele ko kje na jugu odcvetavajo češnje, bo prišla. Takrat zadehti cvetje, z njim zemlja in gozdovi. Na oknih začne rdeče pelagonije in ko sonec znova oplaja svet, se razžari tudi duša Pohorca. Z najlepšimi upi in zasnovanjem se predaja novemu življenju. Pozablja vse tegobe in računa le z bodočnostjo. Zafedja se z vso dušo in srcem v zemljo in gozdove. Veruje v moč svojih rok, v zemljo in gozdove. Boga prosil za vsakdanji kruh in da bi ga nobena sila ne odtrgala s tega koščka sveta. Takšni so.

V dolinah ob vznožju so bele ceste, življenje velikega sveta se pretaka po njih. Pravi, da po njih prihaja vse dobro in zlo. Ob njih so vasi, tipična dolinska središča goratih krajev s cerkvijo, župniščem in šolo. Vse drugo so gostilne, trgovine, žage in lesna skladišča. Oni pravi vaščani, zaradi katerih je prav za prav vse to, so raztreseni daleč naokrog po grapah in planjah. Do tja vodijo le sprani kolobarji in planinske poti. Sredi polj in travnikov so skrite domačije. Za majhnimi okenci veje po belih hišah in izbah preprosto življenje. Gostoljubno ko malokje sprejemajo Pohorci znane in nepoznane goste. Radi se pogovore o težavah. Mehko božajoče teče značilna pohorska govorica, ki razodeva vso nežno prav teh na zunaj okornih in trdnih ljudi. Z zanimanjem prisluhnejo novicam, dovezni so za vse dobre nasvete, vmes pa ponujajo kruha in pičke, če že ni kaj mesnega pri rokah. Redke so hiše brez branja, po kotih so časopisi in knjige. Marsikje imajo še šope orumenelih listov: prepisi Vodovnikovih pesmi, ki na preprost način opjevajo pohorsko življenje:

Oča so za to skrbeli,
so brat me naučili,
mati pa računati
in slovensko pisati.
Sva z očetom les sekala,
plohe k žagi sva peljala,
šla spomlad sva orat',
in to žitno seme s'jat'...

Pohorska polja in travnike so skrhle pridne in žuljave roke. Rodovi so trpeli, napenjali so se do omejenosti, a je zemlja ostala trda in nevalčna. Premalo daje za družino, kaj šele za druge potrebe. Blagor onim, ki imajo gozdove; ni se jim treba udinjati z delom pri večjih. Ponosni so nanje in s težkim srcem se oddajo za sečnjo. Redki so, ki posekavajo brez misli. Iz roda v rod sprejemajo izročilo, da je gozd nezdravna zakladnica za pametnega gospodarja. Saj je vse to njihovo življenje po domačijah in kočurah ter po raztresenih vaških zajednicah v zvezd z gozdovi in lesom. Povezano je blagostanje z revščino in le stezja je obdržati neko srednjo pot.

Po grapah so završale vode. Nekoč so se ob njih vrstile žage za žago, danes je predelava lesa osredotočena na večja dolinska podjetja. Naglica v proizvodnji je, ko nekoč slovite pohorske glažute in statve, skoraj docela uničila značilne gorske žage. Pohorec danes lahko vnovi le še hlode in tesan les, nadaljnja obdelava in zaslužek je v rokah lesnih trgovcev in spekulativ. Na pomlad so po dolinah ob žagah nakupične grmade hlodov in ko vode narastejo, zabrne žage. Vzdušje je znova prepojeno z vonjem po smoli in sveže rezanem lesu. Žagarji poživljajo, bogve kaj si rajtajo, cirkularna brenči, skladiščenja za prodajo pripravljenega lesa pa rastejo. Furmani ga nato zvoziijo k vodi ali na postajo. Po splavljih in z vlakci potuje pohorsko lesno bogastvo v široki svet: doli na jug, v Nemčijo, Francijo, Egipt in drugam.

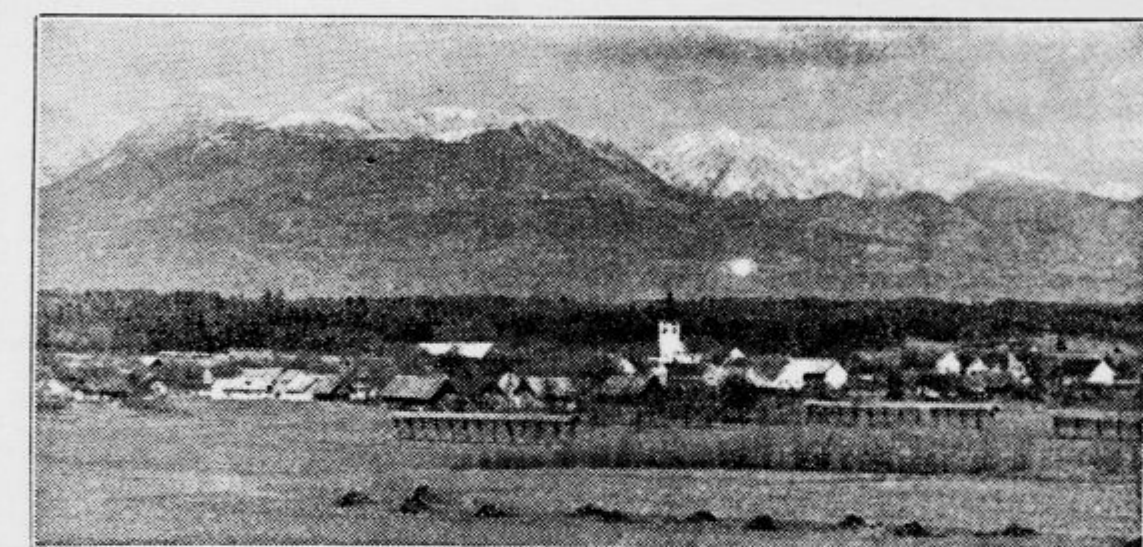
Pohorcem od vsega ostaja le delo. Z velikimi kupčijami skoraj nimajo opravka. Na hitro in ob vinu se z domačimi trgovci in prekupeci zmenijo za ceno. Nato kije vlesko v planini zapojejo žage in sekire, Ru-

sasti drvarji sopihajo, znojni in razgreti na dolgo požirajo pičko, vmes čikajo in pljuvajo naokrog. Pravi, da je drvarski posel dober, a težak. Včasih pa da je bilo še boljše, več so si lahko privoščili z zaslužkom. Ko so plohi olupljeni in »prišturani«, jih na podeljnih z volovsko vprego zvlačijo k žagam. S tem je vse delo opravljeno. Za aro nakupijo Pohorci pri trgovcu živeža, obklo in obutev, z ostanom poplačajo dolgeve in davke. Pri hiši ostane le malo čistih denarjev pripravljenih za hude dni.

Pohorske vasiče zažive le ob nedeljah. S planj in iz skritih grap prihajajo praznično opravljeni Pohorci. Včasih je v cerkvi šumela žida, možki so se postavljali v žamet in na trebihu so žvenketali srebrni tolariji. Seveda je bilo to v starih, dobrih časih. Praznično razpoloženo teh pohorskih nedelj pa je ostalo. Meša se s kadihom, župnikovim glasom, s soncem, ki lije skozi barvasta okna in ubranim petjem. Pred cerkvijo razvijajo mežnar uradne razglase, možki se pomenkujejo in zabavljajo nad davki, draginjo in nizkimi cenami lesa. Tako je najbrže povsod. Nato opravijo še v župnišču, šoli, trgovini in na pošti kar za

Modernizacija vasi blizu Ljubljane

Vre Zapoge pri Smledniku naj bi vasi Ljubljaničani čim bolj poznali. To vam je prijazna vas ob vznožju Kamniških planin. Čudoviti so vtisi, kadar jutrne sonce ožarja planine ali kadar jih odeva v zlati škrlat. Sozi vas se vije lepa cesta, na njej stran pa se vrtajo zaletni kmečki domovi s krasimi sadniki. V tovi. V zadnjih dvajsetih letih se je naša vas kulturno zelo po-

vzdignila. Leta 1926 smo ustanovili gasilsko društvo, nekaj let pozneje smo dobili Društvo kmečkih izročil in deklet. Gosposdani so se pa zadržali v kmetijsko odelu, nito in nakupili potrebne kmetijske stroje in pluge.

Le 35 številč šteje naša vas, a to so same kmetije, večji del samo lepo urejena gospodarstva. Kmečko delo pač znatno olajšujejo stroji. In čista je naša vas. Imamo higienično urejen vodovod, imamo pa

ves teden hkrati. Če je v vasi knjižnica, stopijo še tja. Radi berejo, posebno mlajši rod, ki je bil deležen temeljite šolske izobrazbe v svobodni državi.

Po opravljenih radi posede ob kozarcu vina in kmalu privre iz grl ostožna in mehka pesem. Pojo o pohorski zemlji in gozdovih kako jih imajo radi, o sitnih ženkah in ponižnih možeh, o oknih polnih rož ter o ljubezenskem gorju. Radi se pošalijo med seboj, da se nasmejata srce in duša. Pod večer se že kar nestrpno s pesmijo in vriski razhajajo na domačije. Potem se znova zajedajo v delo.

Tako poteka življenje pohorskih vasi brez večjih dogodkov. Morda ko drugod, le da je tu obarvano s čarom neke idile, ki je kljub vsem tegobam današnjega časa ostala nespremenjena. Pohorske vasi, čeprav raztresene, so trdne in prepojene z našim duhom. Drugače ne more biti. Vsa naša rast in bitnost je trdo povezana z našo zemljo. Iz nje črpa pohorski rod vso ljubezen in zvestobo do svojega naroda, države in govorice.

Okoli boža zelenje in cvetje, bele cerkve in šole po vrhovih ter dolinah, košate hrame in ponižne bajte. Srce se prislanja k njim, duša se staplja s prelestno pojnostjo tega koščka naše zemlje. Bele lastavičke sredi pohorskih gozdov so mi pri srcu, rad imam nje in Pohorce.

Drago Bajt

tudi elektriko. Precej posestnikov ima na električni pogon mlin, mlatilnico, slamo-rezno. Vsakomur lahko pokažejo dobro urejene hleve in gnojne jame.

Vaščani se marljivo trudijo za napredek živinoreje, mlekarstva in kmetijstva vobče. Po dvoriščih se povsod spreha lepa šajerska kokoš. Nekaj delavcev hodi tudi v tekstilne tovarne v Kranj in Tacen. Ima-

mo svojo faro, ki jo je ustanovil pred 200 leti Peter Pavel Glavar. To je najmanjša fara v ljubljanski škofiji, saj šteje komaj 300 duš. Vas ima lepo sončno lego in zdrav zrak. V bližini je znana jama nad Dobrušo s krasnimi kapniki. Zvezana je s cerkvijo pri sv. Tilnu in slovi še iz turških časov. Pol ure od Zapog je razvalina smleškega gradu. Zanimivosti torej dovolj, da lahko vas Zapoge vabi v svojo sredo.

Valentin Hočevar

Št. Janž — dolenjski »pušeljc«

»Pušeljc, ki si ga lahko vtakneš za klobuk« — je dejal dr. Janez Evangelist Krek, ki je rad zahajal v ta skrajni kotiček Dolenjske. V tem priljubljenem kraju ga je tudi leta 1917, pri prijatelju župniku Bajcu zatekla smrt. 18. avgusta 1918 so mu odkrili na tukajšnjem župnišču spominsko ploščo. Odkritje je bilo združeno z velikim ljudskim slavljem. Ki se ga je udeležilo preko 10.000 ljudi. Bila je to krasna manifestacija za novo porajajočo se Jugoslavijo. Navzočna sta bila med drugimi dr. Kalina in dr. Stanek s Češkega. Pod varstvom madžarskih bajonetov in strojnice je sledil govor za govorom.

Dr. Krek ni pretraval. Št. Janž je pravi tip dolenjske vasi z okolico polno gozdov, gričev s cerkvicami in hišicami, obdanimi

od vinogradov in sadovnjakov. V pravi »pušeljc« se izpremeni okolica v mesecu maju, ko začete sadno drevje. Gotovo je Krek vzklilni gornji stavek, ko je opazoval Št. Janž v tem času. Ne marjaka še lepih krajskih izprehodov in tudi ne daljših izletov. Če bi imeli v bližini še vodo za kopanje, bi bil Št. Janž idealno letovišče. V daljavi vabi Kum pobožne in nepobožne romarje. Vendar se meščani, ki si poiščejo pot skozi Št. Janž na »dolenjski Triglav«, maledkaj povzpno na vrh. Kajti pot jih vodi mimo hramov in židanic, v katerih jih čaka gostoljuben Dolenjec z majoliko v roki. In največkrat ti popotniki vračajo se z večer domov, prepevajo znano: »Moto« ki ti si kriva...

Tako rekoč svetovno znana je gostoljub-

Bert:

Pes je mrtev

Klali smo. Drugi dan je prišlo pismo. »Včeraj nismo mogli priti, jutri nas pride vseh devet. Počakajta na nas in ne zakoljita prašiča prej. Ne pozabita, da smo vsi prispevali pri nakupu. Pridemo popoldne in se že veselimo svežih jetrnih in krvavice!«
Zdaj sva pa imela vruga!
»Zakaj nisva počakala!« je jadrkavala žena.
»Zakaj nisva! Zakaj nisva! Nisva pač!« Poznala sva svoje dobre sorodnike. Če da kdo izmed njih dva kovača, jih hoče potem pet nazaj. Tu je bil najprej stric Artur, potem teta Mina, stric Tedor s svojo ženo Emilijo, potem naglušni stric Hugon, tretja žena drugega očeta moje prve matere in Ocvirkova iz Zabaj vasi. Kako sta prišla Ocvirkova z menoj v sorodstvo, nisem mogel nikoli prav zvedeti. Menda ju je moja žena prinesla s seboj namesto dote. Vsak zase so bili vsi ti ljudje prav dobri in znosni, toda vsi skupaj — moj bog!
»Kaj zdaj?« je vprašala moja žena. Nisem si dolgo belil glave.
»Dobili bodo svoje sveže klobase,« sem mirno rekel.
»Toda klobase smo že včeraj napravili!«
»Nič ne de. Še en dan bodo že počakale!«
»Pokvarjene klobase so najhujši strup!«

»Vem, toda tudi užljeni sorodniki so užljeni sorodniki!«
»Premišlaj sva, kaj naj storiva. Naposled se je moja žena nečesa spomnila.
»Jutri bova najprej klobase peizkusila,«
»Prizkusila?«
»Da, ali so še dobre.«
»In kako bova to storila?«
»Saj imava psa!«
»No, in?«
»Psa bova dala po eno krvavico in no eno jetrino. Če se psa ne bo nič zgodilo, se tudi stricu Arturu ne bo.«
To je bil zlati vreden nasvet!
»Katica, ti si biseri!« sem vzklilnil.
Drugo jutro se klobasam še prav nič ni pomnilo, da bi se bile pokvarile. Samo malo so smrdela klobasa pa menda zmerom malo smrdi. Sicer pa klobase niso vijolice.
»Poskusiva torej!«
»Da, kje je pa pes?«
»Su!tan!«
Pes je prišel.
Dobil je dve klobasi.
Krvavico in jetrino.
Kar minogrede ju je pospravil.
Preteklo je nekaj ur.
»Kaj je s psom?«
»Imenitno se počuti!«
O tem sva govorila opoldne.
Ob eni je bil pes še zmerom zdrav, kakor more biti zdrav samo pes.

BORBA PROTI DRAGINJE

Varčevanje z gorivom!
Varčevanje pri popravilih!
Varčevanje je dandanes največja potreba!

MILIJONI AVTOMOBILISTOV uporabljajo Mobiloil. Oni niso v zmoti, skušnje so jih naučile da se tako najbolje zavarujejo pred zgubam vsled trenja in prevelike obrabe stroja.

ŠTEDITE in uporabljajte pravilne vrste

MOBIL-OIL-a

po Mobiloil navodilih, ker se Mobiloil izdeluje iz posebno izbranih surovin, po posebnem Celarsol načinu, ki je priznано najpopolnejši. Zajamčeno imate

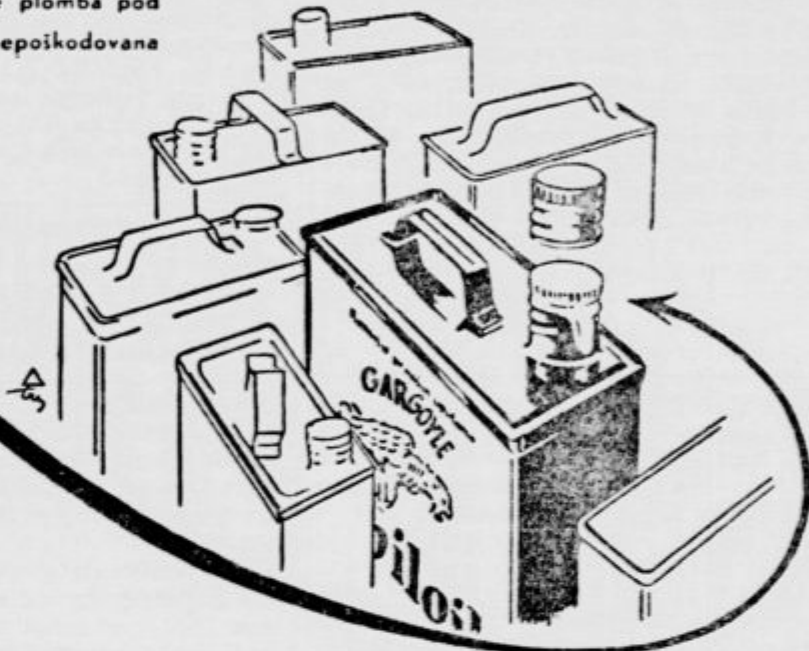
popolno izrabo goriva — torej

več kilometrov z manj goriva!

najmanjšo obrabo stroja — torej

prihranek na popravilih!

Popolnoma sigurni ste le tedaj, če je plomba pod pokrovom nepoškodovana

OPOMBA: Opozorjamo tudi na našo 20-litersko ročno, ki jo lahko naročite pri Mobiloil-prodajalcih.

STANDARD VACUUM

Za pomladansko izmeno olja samost

Mobiloil

STANDARD VACUUM

nost našega Šentjanca. V tej gostoljubnosti se kosata »hrib« in »polje«. Ako te pričakujejo kot gosta, je pripravljena miza s piščanci, racami, poticami in raznimi dolenjskimi dobrotami, ki ti priveržejo dušo in telo. Če si pa slučajen gost, se vedno najde pri hiši kak spomin na rajnega pui-ska, ki ga zaliješ s pristnim cvičkom. Za dobro voljo pa skrbe zdravice, ki jih znajo nši Dolenjci nič koliko. Med drugimi se mi zdi, da je ravno v tem kraju nastala tista, če je poznate:

Ko se je Noe postaral,
se je pri bogu pošvaral,
da mu voda več ne diši...

Toda ne samo za zabavo, tudi za resno delo in za napredek vasi je tukajšnji prebivalec dovzet. O tem priča leta 1931. zgrajeni vodovod, leta 1936. napeljava elektrike in sedaj pripravljajoča se telefonska zveza z vasio Št. Janž. O želji po napredku nam priča tudi 12 radijskih aparatov, kar je za tako majhno vas zelo lepo število. Povprečna izobrazba našega vaščana je precej dobra, za kar skrbi šestrazrednica z dvema vzporednicama. Soli pomagajo pri delu razna prosvetna in gospodarska društva. Sokolsko društvo Št. Janž bo letos praznovalo 30'etnico obstoja. Ob tej priliki bo razvite članskega prapora na letnem telovadišču v bližnjem Krmelju, poleg društvenih prostorov. Večino članstva tvorijo rudarji Jakilovega premogokopa.

V zadnjih letih se je socialno stanje prebivalstva poslabšalo. Rudnik, ki je prej zaposloval 800 rudarjev, sedaj zaposluje nekoliko preko 200 delavcev. Kmet težko vnovči svoje pridelke in še te po nizki ce-

ni Zato ni čudno, da mnogokrat skuša iskati pozabljenja pri kupci svojega težko pridelanega vina. Ema Lazarinijeva

Sreča v puščavi

Popotnik je našel v pesku dinar. (»Judge«)

»Mislim, da pred nakupom nismo dovolj dobro preudarili, koliko je seženj drv...« (»New Yorker«)

Ob dveh tudi in ob treh prav tako. Najbrž je čakal, da bo dobil še kakšno klobaso.
Toda potrebovala sva jih za sorodnike. Ob štirih so se pripeljali. Niti enega ni manjalo.
»Ali so sveže klobase že pripravljene?«
»Tako, stric!«
»Meni za začetek dve krvavici in tri jetrine!« je vzklilnila teta Mina. Odhitel sem k ženi v kuhinjo.
»Kaj je s psm. Katica?«
»Vesel je in dobre volje.«
»Torej naloži klobase v pekač!«
Najina dekla Helena je prinesla veliko skledo v jedilnico. Sorodniki so padli po klobasah, kakor znajo samo sorodniki.

Stric Artur si jih je naložil trikrat, teta Mina je popravilo osem jetrnih, Emilija sama enajst krvavic, in kar sta si naložila v želodec Ocvirkova iz Zabaj vasi — bog se nas usmilil!

Izenada pa so se odprla vrata. Najina dekla Helena je stopila v jedilnico.

Bila je bleda in razburjena.
»Pes!«
»Za božjo voljo, kaj je?«
»Pes je —«
»Pa vendar ne!«
»Pes je mrtev!«
Helena je vsa obupana odjekala v kuhinjo.

Prestrašen sem planil kvišku.
»Priatelj!« sem vzklilnil, »ne prestrašite se! Klobase niso bile sveže. Z večerajšnjim smo jih napravili. Nalagala sva vas! Oprostite, nisva vedela, da bo tako hudo. Danes sva dala psa dve klobasi za poskušnjo. In pes je zdaj mrtev!«
»Kaj? Kako?«
»Vzemite kakšno sredstvo za bljuvanje, prijatelji!«

V sobi je nastala strašna zmeda.
Goltali so pilule za bljuvanje, mleko, ricinovo olje, kavino goščo in rum. Z goslimi peresi so se ščegetali po goltancih, še s prsti so si segali v vrat. Po kotih vseh sob so čepeli moji dragi sorodniki in kadar je kdo izmed njih prišel do sape, mi je s stisnjeno pestjo zagrozil.

Šel sem v kuhinjo.
Helena je tulila ob štedilniku.
»Helena!«
»Da, gospod!«
»Kdaj je pa pes poginil?«
»Dobro minuto prej, preden sem prišla povedat,« je z jekom izdavila iz seba.
»Ali je moral dolgo trpeti?«
»Ne, takoj je bil mrtev.«
»Kako je bilo? Povejte mi!«
»Vzela sem ga s seboj, ko sem šla nakupovat, šla sva čez cesto —«
»In tedaj je padel in obležal —«
Helena je odihnila.
»Toda je pridrval avto in ga povozil!«

Bomače vesti

Kupite fižol?

Gospod urednik, gotovo mi boste pritrili, da so živali najvažnejše poglavje vsake volje dobe. O študentih velja staro pravilo: plenus venter non studet libenter. Kar se pravi po nase: s polnim želodcem težko sedi pri knjigi. Vse drugače je z vojščakom. Kadar mu zmanjka hrane, upadne tudi njegova berbenost. In tako so se države za sedanje volevanje temeljito pripravile, nakup čile so velike zaloge, ki jih po malem odšepavajo in vedno o njih natančne račune, v kolikor jih teh računov ne prekrži kakšna nesreča — recimo letošnji mraz, ki je baše marsikod ugonobil mnogo krompirja.

Tudi pri nas smo konce lanskega poletja dobili uredbu o nakupu potrebnih rezerv živin in smo takoj šli na delo. Začeli smo nakupovati — in kakor je že naša navada, nismo vprašali najprej doma, marveč čim dalje na okrog. Lanska letina je bila srednja, kljub temu pa je bilo v Ljubljani dovolj fižola na razpolago. In ravno zastran fižola ni mešna občina ljubljanska povprašala nobenega ljubljanskega trgovca, marveč je šla fižol kupovat k bratom onkraj Sotle. Nakupili so ga menda nad 32.000 kg, čeprav bi ga bili doma dobili isto količino ali še več in prav gotovo tudi po ugodnejši ceni.

Kakorkoli, kdo zna vedriti, zna tudi oblačiti. Naj bi že bil tisti fižol za ljubljansko rezervo kupljen kjerkoli, samo da je tu. Saj so se kmalu nato potrudili tudi naši trgovci, da so prodali svoj fižol — na Hrvaškem. Ko smo že pri tem, da izmerjavamo z brati Hrvači kulturne dobrine, zakaj ne bi se fižola? Vsekakor je tudi to eden dokaz bratske vzajemnosti.

Teda zadeva s fižolom še ni pri kraju. Te dni je namreč bilo nekaterim trgovcem v Ljubljani ponudeno od ljubljanske mestne občine, ali ne bi hoteli odkupiti tiste zaloge fižola, ki ga je mestna občina ljubljanska kupila na Hrvaškem... Zakaj ljubljanska mestna občina spet prodaja fižol, ki spada med rezerve živin, kdo ga je kupoval in kdo je napravil kupčijo — to bi mi vsi radi vedeli. Prosimo, gospod urednik, da to objavite.

Grobnice in spomenike
kamnoseška stavbna dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje

FRANJO KUHOVAR

pokopališče Sv. Križ — Ljubljana — Tel. 49-09.

* Prvi zvočni film o Jugoslaviji so predvajali sinoči na Kolarčevi ljudski univerzi v Beogradu. Film obsega vse značilnosti, ki utegnejo zanimati popotnika po Jugoslaviji, v pogledu pokrajin, ki lepe, ljudskih običajev in splošne kulture. Vsaki pokrajini odgovarjajo posebne narodne nošnje, tipi in običaji, vse skupaj pa je prepreženo z narodno glasbo posameznih krajev. Film se imenuje »Dežela solnce, dežela kontrastov, dežela srednjeveške arhitekture«. Kakor pravijo beograjski listi, je to naš prvi zvočni film, ki kolikor mogoče izpravi kaže lepote naše države, morje, planine, jezera, mesta in vasi, prebivalstvo v petih narodnih nošah, amonstane s freskami našega klasičnega juga in še marsikaj drugega.

Stedljiv — kvalitetni
avto 1000 in 2000 cm
O. ŽUZEK,
Gl. zastopstvo: Ljubljana, Tavčarjeva 11

* Službe ne marajo. Prosvetni oddelek banske oblasti v Zagrebu javlja, da je bilo nedavno nameščenih 52 mladih suplentov in začasnih učiteljev večinoma na srednjih šolah. Od teh pa jih 7 ni nastopilo službe, čeprav so prej vložili prošnje. V službo ne gredo zato, ker jim ni bil všeč kraj, kamor so bili postavljeni in se ne brigajo, da jih je ban sprejel v službo prvenstveno zaradi tega, da bi poslužili narodu in banovini Hrvaški, ne pa, da bi bili ustrezno njihovo osebnim željam. Taki kandidati dokazujejo, da jim namestitev ni potrebna. Prosvetni šef poudarja, da banovina Hrvaška potrebuje samo take prosvetne delavce, ki so voljni posvetiti vse sile mladini naroda, nikakor pa ne namerava nameščati izbirnih prosilcev. Ti ne bodo sprejeti v službo, ako je takoj po sprejemu ne nastopijo. — Kakor smo nedavno poročali, leži pri ministrstvu prosvete 600 prošni absolutiranih filozofov za namestitev. A ko je nedavno prej povabilo ministrstvo prosvete absolutirane filologe, naj vsaj začasno pomagajo poučevati na ljudskih šolah, nakaar bodo sčasoma dobili službo na gimnazijah, se je vsega skupaj odzvalo 11 absolventov.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* Službeni list dravske banovine prinaša v 30. številki od 13. aprila naslednje uredbi: o volitvi narodnih poslancev in Narodno skupščino; o naslih voliških sodiščih v pripravnem, mobilnem in vojnem stanju; o gospodarskih svetovalec in o spremembah uredbi o odpisu zaostankov davkov, taks in kazni za davčna in taksa kazniv dejanja. Nadalje objavlja tolačenice točke 2 § 21. zakona o nadzorstvu nad živili; nove telefonske zveze z inozemstvom in poisto in o kolikovanju načrtov za gradbene dovolitve.

* Stanje na Jadranu. Poročali smo, da je bil v marcu obisk na Jadranu slab. Podatki, ki so prispeli v Split iz posameznih

kopališč in letovišč na Jadranu, potrjujejo, da doslej ni bilo nobenih prijav iz onih držav, ki so prejšnja leta pošljale k nam največje število gostov. Prejšnja leta so po amentu poverjenstva in hotelska podjetja imela že okrog Velike noči veliko število prijav za pomladne in poletne mesece, tega pa letos ni. Zaradi težavnega mednarodnega položaja letos po vsej priliki ne bo v letoviščih niti onega minimalnega števila domačega občinstva kakor je prej pričakovalo. Vsekakor pa se pričakuje, da bo propaganda po državi sami kolikor toliko uspešna in da bo vsaj domače občinstvo obiskalo domača letovišča.

* Nov učbenik. Glavni prosvetni svet je odobril rokopis nemške citanke za sedmi razred srednjih šol od prof. dr. Pavla Breznika.

* Na Hrvaškem ne sme stradati noben otrok, tako se je odločil Rdeči križ v Zagrebu in si zastavil nalogo, da v teku enega leta izvede organizacijo šolskih kuhinj v Zagrebu in po vsej hrvaški banovini. Apelar bo na stare posameznike šol, da bodo otroci pred poukom vselej dobili čisto mleko in kos kruha. Otroci premožnejših staršev bodo morali mleko piti prav tako kakor siromašni. Prihranke pri slaščicah pa bodo morali prispevati k splošni prehrani šolskih otrok.

* »Maske« Juša Kozaka so zbudile zdaj, ko so izdane skupaj v knjigi, še mnogo večje zanimanje kakor prej, ko so izhajale v »Ljubljanskem Zvonu«. So zbirka novel, so eseji, so spomini na deško in dijaško dobo in najlepše občutni opisi polpretekla Ljubljane, notranja in zunanja doživljanja iz Prage in drugih krajev. Ne vemo, katero poglavje je najlepše, ali »Očetova« ali »Bohinjski pastiral« ali »Igralec« s krepkim prizorom iz protestantske dobe. Vsakdo naj čita in presodi! »Maske« se dobe pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani po ceni 90 din; za Zvonove naročnike po 80 din; poštnina je 4 din. Plačuje se tudi lahko v obrokih!

KRUPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI TOVARNI AVTO **O. ŽUZEK** LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

* Posojilnica v Rušah z. z. n. j. vabi svoje članstvo, da sem v čim večjem številu udeleži 35. rednega obnovega zbora, ki se bo vršil v nedeljo dne 21. aprila 1940 ob 8. uri zjutraj v Sokol kem domu v Rušah. (—)

* Predavanje o negi kože! Prostor nam ne dopušča, da bi obdelali vso to snov, zato hočemo samo navesti, kaj mora vedeti vsaka soproga in mati v brigi za svoje najbližje. Pri opeklinah, ranah, praskah, prisuhi, lišaju, krastah, znojnicah, vnetih in nabirani koži je odlično sredstvo krema Babymira. Uspešno deluje pri dojenčkih, deci in odraslih. Ne sme biti nobena hiša brez kreme Babymira. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. (—)

* Vsako dete je zagonetka in nihče ne ve, kako se bo razvijalo. Niti najskrbnejši roditelj ne morejo na ta razvoj vplivati, temveč morejo samo dati prve pogoje za zdrav razvoj deteta. Uspeh v življenju ima samo zdrav človek, pa je zato največje važnosti pravilna prehrana že v najzgodnejšem detinstvu. Preizkušena koncentrirana krepljena hrana ovomaltine ima v koncentrirani obliki vse vitamine in hranilne snovi, ki so neogibno potrebni za rast in krepitve organizma. (—)

* Banovinska poklicna svetovalnica in posredovalnica v Ljubljani ima odslej svoje poslovne prostore v poslopju šolske poliklinike na Aškerčevi cesti. Sprejemne ure za stranke so vsak dan od osmih do dvanajstih. (—)

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI **O. ŽUZEK** LJUBLJANA
MOTOCIKLI TAVČARJEVA 11
VSAK MODEL DOBITE TAKOJ.

* Na paši je zgoraj 5-letni pastirček Stefan Gjanos v vasi Manničnem Ljubju v Križevskem okraju na Hrvaškem. Z nekaterimi vrstniki je pasel govedo. Po starci navadi so naložili ogenj, se greli in ogenj preskakovali. Tudi štefek je skočil, ali po ne-reči je pri drugem skoku padel v sredo ognja. Ko se je izvele iz njega, je bil ves v plamenih. Tovariši so od strahu pobegnili in tudi štefek je zbežal proti domu. Pri tem pa je le še bolj gorel in se je po nekaj kot korakih zgrudil na zemljo. Zgoraj je kot živa baklja. Ko so prihiteli kmetje na pomoč, so našli le še brezoblično ožgano mašo.

Sanatorij za živčne bolezni
Zagreb, Zolengaj štev. 37. — Tel. 93-80
Šef-zdravnik: Dr. GJURO VRANESIC.

* Bogataša so našli mrtvega. V četrtek zjutraj so našli v Beogradu znanega bogataša Teodorja Pejića mrtvega na njegovem stanovanju. Izpočetka so mislili, da gre za zločin, toda našli niso nikakoli sledov nasilja ali samomora. Teodor Pejić je živel sam v svoji veliki hiši v Gospodar Jovanovi ulici. Svoj čas je bil trgovski pomočnik, pa se je črmasovljal in je lahko še nekaj let privatiziral. Čez tri leta bi praznoval 60letnico.

Samo še DANES in JUTRI II. del senzacionalnih TIM TAYLORJEVIH pustolovščin v napetem filmu:
Danes ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21.15 uri.
KINO SLOGA, tel. 27-30

* Gg. rezervni oficirji! Zahtevajte poseben cenik vseh oficirskih potrebščin. Stermecki, Celje. (—)

Iz Ljubliane

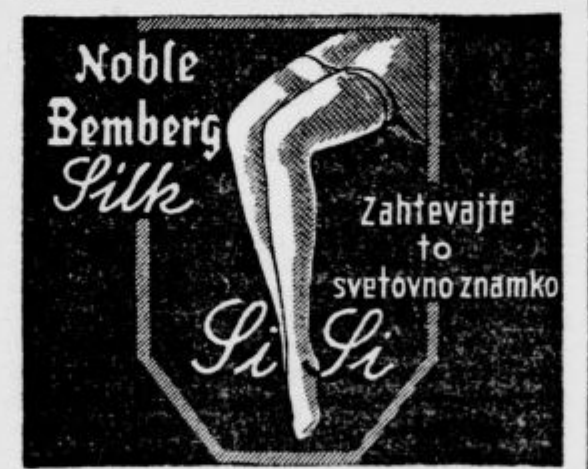
u— Francosko gostovanje definitivno odpovedano. Zaradi ogromnih poplav v Turčiji in Bolgariji je bil prihod večeršnjega ekspresnega vlaka Carigrad — Pariz odpovedan in člani Comedie Française niso mogli prispeti v Ljubljano. Tako je izostalo sinočno gostovanje in potem v operi sploh ni bilo predstave. Na žalost Comedie Française sploh ne more nastopiti v Ljubljani, ker je vezana na gotove termine v Franciji. Tako je torej francosko gostovanje definitivno odpovedano. Vsi, ki so kupili vstopnice, dobe denar povrnil od jutri dalje pri dnevni operni blagajni od 10. do pol 13. in od 15. do 17. ure.

u— Ljubljanska Filharmonija priredi v okviru Bolgarskega tedna v ponedeljek 22. t. m. v veliki dvorani hotela Union, svojo XV. redni koncert. Kot gost bo izvajal slavni bolgarski skladatelj Panča Vladigeroz svoj klavirski koncert št. III. orkester Filharmonije pa bo izvajal med drugim njegovo Rapsodijo-Vardar, ki je bila že čez 3000 krat izvajana na svetovnih koncertih. Dirigent koncerta je g. dr. Danilo Švara.

FOTOKOPIJE, POVEČAVE
HITRO, ČISTO, POCENI V DROGERIJAH
EMONA IV. KANC. LJUBLJANA
ZALOGA FOTOMANUFAKTURE NEBOTIČNIK

u— Univ. prof. Enrico Damiani iz Rima bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v prostorih Italijanskega kulturnega instituta (Napoleonov trg 6) predaval o: »Pomeni in idejah v delih Pirandella.« Vstop je prost. Enrico Damiani se je rodil 1. 1892 v Rimu ter se je kmalu posvetil študiju slovenskih jezikov in literature. Posebno se je pečal z bolgarsko literaturo, o kateri je spisal celo vrsto kritik in zgodovinskih člankov in prevel mnoga dela bolgarskih pisateljev in pesnikov. Temeljiti poznavalec bolgarskega jezika vendar ni zanemaril ostalih slovenskih jezikov in literatur. Tako je spisal monografijo o Turgenjevu, antologijo Lermontova s komentarjem, prevajal iz poljščine (Dyganski, Kochanowski, Wierzyński, itd.) ter objavil razne članke o srbskih in hrvaških pisateljih. Trenutno je profesor bolgarskega jezika ter literature na univerzi v Rimu in ravnatelj knjižnice parlamenta v Jugoslaviji se mudi že 10 dni. Imel je predavanja na ljudski univerzi v Zagrebu, na Kolarčevi univerzi v Beogradu, kakor tudi v Italijanskem kulturnem institutu v Zagrebu in Beogradu.

u— Francoski violinski virtuoz Robert Soetens bo v ponedeljek zvečer ob pol 21. koncertiral v veliki Filharmonični dvorani. Letošnji njegov koncert bo imel naslednji spored: 1) Veracini: Koncert, sonata v štirih stavkih, 2) Bach-Chaconne za solo violino, 3) Cesar Franck, Sonata. To je spored prvega dela. V drugem delu bo izvajal krajše skladbe, in sicer: Škerjanc: Intermezzo romantique, Slavenski; Dance slave, Debussy: Clair de lune, Delannoy: Dance des Negrellons, Ravel: Tzigane. Na klavirju bo spremljala umetnica pianistka ga. Suzana Rache. Ponovno poudarjamo da je Robert Soetens velik umetnik, pa tudi velik prijatelj našega naroda, saj je pogostokrat nastopal med nami in propagiral francosko glasbo v najrazličnejših naših krajih. Med glasbeniki in koncertnim občinstvom ima veliko število oboževalcev prijateljev. Zato vabimo na njegov koncert in ponovno opozarjamo, da bo začetek ob pol 21. uri jutri v ponedeljek v veliki Filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Maticice.

Primarij dr. ŠAVNIK
ordinira SAMO od 11.—13.

u— Klub trgovskih akademikov o delu za stanovske interese. V svojih novih društvenih prostorih v Advokatski komori so v petek zvečer zborovali člani Kluba absolventov trgovske akademije. V prijaz-

Tim Taylorjeva sreča

PREKRASEN FILM LEPE VSEBINE, ODLIČNE IGRE IN IZVRSTNE REŽIJE!
V glavni vlogi znamenita umetnica
VIVIANE ROMANCE
Ob 15., 17., 19. in 21. uri.
KINO UNION — tel. 22-21.

Safija

CORINNE LUCHAIRE
nepozabna mlada francoska igralka iz filmov »Ječa brez rešetk« in »Grehe«
ter JEAN PIERRE AUMONT v prekrasni ljubavni romanci
Režija: LEONIDE MOGUY:
KINO MATICA — tel. 21-22.
Ob 10.30, 15., 17., 19 in 21. uri.

Čakala te bom

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI — Telefon 41-79

Jane Withers, talentirano dete, poje in pleše v filmu

Ciganček

V filmu sodeluje Bora Minjević s svojimi harmonikaši

Predstave: danes ob 3., 5., 7 in 9. uri ter jutri ob pol 9. uri

Prihodnji spored:

Stanlio in Olio v Alpah

u— Društvo »Istra« v Ljubljani se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je I. istrski večer 6. t. m. tako lepo uspel v moralnem kakor tudi materialnem oziru. Najlepša hvala vsem.

Smučarji, turisti in sportniki!

Uporabljajte dr. KMETOVO MAZILLO IN OLJE ZA SONČENJE. — Dobi se povsod. Zaloga: Lekarna dr. St. Kmet, Ljubljana, Tyrseva cesta.

u— Občni zbor Splošnega ženskega društva je v ponedeljek 15. t. m. ob 16. v društvenih prostorih, Ce ta 29. oktobra, Udeležba je za članice obvezna. Prijateljice društva dobrodošle.

Samo Din 49.— Vas stane fotografski aparat na zviti film 6/9 — sveže filme od Din 11.—

dalje, dobite pri

Foto Touristu Lojzu Šmuc

NA ALEKSANDROVI CESTI 3

kjer tudi najkulantnejše zamenjate rabljene fotoaparate za novejšje tipe Leice, Contax, Rolleiflex itd.

u— Malo več pozornosti Ižanski cesti! Pisejo nam: Ižanska cesta je od šole pa tja nekam do Kozlerja posuta s prav nemogočim kamenjem — pa kaj s kamnjenjem; med njim je skoraj nekaj pravih manjših skal. Zaradi takšnega »gramozja« je vožnja po cesti skoro onemogočena in živina silno trpi, ko vozi težke tovore ižanskih drv proti mestu. Prizadeti prosijo mestno občino, naj s periferijo ne dela tako po mačehovski in naj napravi red. u— Duhovne osnove »dobrode umetnosti« je naslov javnemu predavanju univ. prof. dr. Fr. Steleta, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v Hubadovi dvorani pod okriljem Slavističnega kluba na univerzi. Istosčasno sporoča klub vsej javnosti, da bo nadaljeval z javnimi predavanji, ki jih je prirejal že lansko leto. Cenjeno občinstvo vladno vabljeno!

FOTOAMATERJI!

Ce hočete res dobro fotografirati — kupujte naše sveže filme. — Priporočila se specialna fototgovina

JANKO POGAČNIK

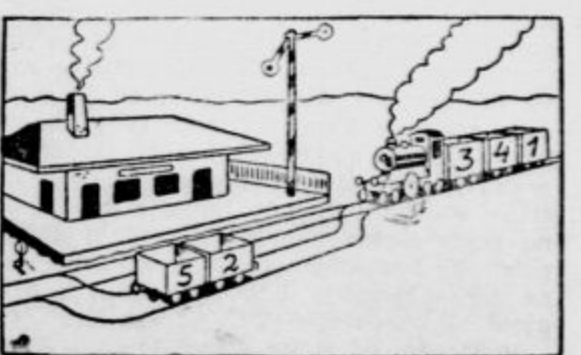
Ljubljana — Tyrseva c. 20.

u— Stari, danes ob pol 11. dopoldne nastopijo naraščajni Rdečega križa dvajsetih ljubljanskih šol v francoskanskim dvorani. Izvajani program bo zelo zanimiv. Vstopnice dobite ob pol 10. dalje pri blagajni ob vhodu v dvorano. S svojim obiskom pripomorete naši letošnji počitniški koloniji. Vstopnina zelo nizka. u— JNAD Jugoslavija. Danes popoldne bo družabni društveni izlet. Zbirališče ob 13. v društvenih prostorih. V primeru slabega vremena zbirališče isto tam. Tajnik I.

u— Podporno društvo za gluhoonemno mladino je prejelo od ravnateljstva KID na Jesenicah pokroviteljski dar v znesku 1000 din. Naj bi ta plemeniti zgled vzdrml tudi druga pridobitna podjetja, da bi se spomnila naših gluhoonemih sirot s primerom podpora. Društvo se kar najiskrenejše zahvaljuje imenovanemu ravnateljstvu za izkazano naklonjenost.

u— V tečaj za izdelovanje kožnih rokavic se sprejema vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. v hotelu Metropolu. (—)

Popravi!

Med »srečje« je po pomoti izostala pri prvi uganki slika, ki jo priobčujemo na tem mestu.

NA AVTOBUSNI PROGI

Ljubljana — Ribnica — Kočevje — Sušak
upostavimo dne 15. APRILA zopet redni avtobusni promet

LJUBLJANA odhod 6.00 uri SUŠAK odhod 14.00 uri
SUŠAK prihod 11.50 uri LJUBLJANA prihod 19.45 uri

»JADRAN« avtobusno podjetje d. d.

Iz Celja

e— Gradbeni odsek za pokrajinski zlet v Celju. Na pokrajinskem sokolskem zletu v Celju v dne 29. in 30. junija bo zletišče opremljeno v drugem obsegu kakor na minulih župnih zletih. Medtem ko je za župne zlete zadostoval razmerno ozka tribuna, bo morala biti na pokrajinskem zletu razsežnost tribune neprimerno večja. Težko je že danes preračunati število gostov, vseh gledalcev in nastopajočih, toda po pokrajinskih zletih, ki so bili v preteklosti drugod, si lahko vsaj v motnih oblikih predočimo obseg, prireditve. Za postavitev tribune bo treba veljanske množice lesa, zlasti desk, 5 cm debelih, in tesane ga lesa raznih dimenzij (od 6 x 10 dalje). Tribune in oprema telovadnice bo glavna in daleč največja postavka v zletnem proračunu. Gradbeni odsek je navezan na naklonjenost vseh, ki so v položaju, da mater ali prispevajo h gradnji zletišča. Zato se je obrnil predvsem na tvežice ki obratujejo z lesom, da po svojih močeh les posodi in da ga v sorazmernih količinah po možnosti tudi darujejo. Glede na velikanjski pomen zletja, ko bo v Celju zbrano sokolstvo z gosti iz vse države, pričakuje gradbeni odsek, da bo med »prošenimi« naložila na plemenita sreda, ki bodo rade volje podprla njegovo stremženja in prispevala z materialno podporo k veličini zletja. Naše sokolstvo bo svojim dobrotnikom iz srca hvaležno.

e— Iz Celjskega šahovskega kluba. Glavni turnir bo zaključen prihodnji teden. Klub bo razpisal ožji šahovski turnir za člane, ki niso zmagovalci ali glavni igralci. Tehnični odsek kluba priredi brezplačne teoretične tečaje za člane. Začetniki in tudi že izurjeni šahisti naj se prijavijo pri klubovih funkcionarjih v kavarni »Evropia«. Klub namerava prirediti tridnevni binokstni zlet na Plitvičke jezera. Prijave članov in nečlanov sprejema odborniki v kavarni »Evropia«.

e— O Orkneyjskih otokih bo predavala 18. t. m. ob 20. v risalnici meščanske šole v Celju v slovenščini g. Fanny Copelandova iz Ljubljane. Predavanje, ki ga priredi Savnjska podružnica SPD, bodo spremljale kolorirane skioptične slike.

e— Na ljudskem vseučilišču bo jutri ob 20. zaključno predavanje. Predaval bo univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba o snovi »Kaj nam pripovedujejo okamenine o postanku živih bitij«. Skioptične slike.

e— Rdeči križ v Celju bo predaval danes ob 14. in 16.15 in jutri ob 16.15 v kinu Domu prvi hrvaški zvočni in govorni film »Zgodovinski dnevi«.

FINO CAJNO PETIVO IN DESERTI PRI BONONIERI RUFF

Celje Prešernova 1

e— V podaljšanju celjske gledališke sezone uprizori mariborsko gledališče v petek 19. t. m. ob 20. v našem gledališču učinkovito veseligr Oda de Benedittija »30 sekund ljubezni«. Vstopnice se prodajajo v naprej v Slomskovi knjigarni.

e— Vojaški šoferji, ki so bili v januarju in februarju 1919 v Dobri vasi pod poveljstvom g. Evgena Majerja, naj blagovolijo sporočiti svoje naslove podružnici »Jutra« v Celju.

Samo še kratek čas prvovrstni semenski krompir, fižol ter odlična banaska moka, oves in koruza po znižanih cenah pri JUGOPROMET, GOLOB IVAN, Kerkova št. 11 — Celje.

e— Dve žrtvi napadalec. V petek sta dva neznanca napadla 29letnega dninarja Franja Puca s Polju pri Celju ter ga z udarci s kolom hudo poškodovata po glavi in levi roki. V Polju ob Sotli je sin nekega posestnika napadel 21letnega preužitkarjevega sina Jožka Rajterja ter ga zabodel z nožem v hrbet in levo pleče. Oba poškodovanca so oddali v celjsko bolnišnico.

e— Prometna nesreča. V petek je neki tovorni avtomobil iz Slovenje Grada na mostu v Gornjem gradu podrl 27letnega posestnika Alojza Hrena iz Gornjega grada na tla in mu zlomil desno nogo nad koleno. Hrena so prepeljali v celjsko bolnišnico.

e— Drevo je padlo nanj. Ko je 38letni delavec Josip Jazbinšek podiral v petek v gozdu drevo, je padlo drevo nanj ter ga močno poškodovalo po glavi in prsnem košu. Jazbinšek se zdravi v celjski bolnišnici.

Iz Maribora

a— Smrt blage narodne žene. Preminila je plemenita žena, upokojena učiteljica g. Franja Čončeva, soproga upokojenega šol. upravitelja. Bila je zavedna narodnjakinja, ki je imela toplo srce za vse, ki so se zatekli k njej. Njen pogreb bo danes ob 15 ur. Ohranimo ji blag spomin, žalujemo naše iskreno sožalje!

a— Kulturni večer bo v torek 16. t. m. v dvorani Ljudske univerze z začetkom ob 20. Nastopita ljubljanski režiser g. Milan Skrbinšek z izbranimi recitacijami in točkami in znani tenorist g. Lukman. Pri klavirju bo spremljal vojaški kapelnik g. Jiranek.

a— Razstava Mušič-Putrlj. Danes ob 11. uri bo imel vodstvo na razstavi prof. Lojze Bizjak.

Obleke, moške in otroške, solidno pri »LAMA« — Maribor.

a— Vtiski s potovanja po Ameriki. O tej snovi bo predaval v Ljudski univerzi v ponedeljek pisatelj dr. Josip Badalič. Skioptične slike!

a— Za več ko sedem milijonov dinarjev. V mariborskih pravnih vrstah je živahno zanimanje za veliko pravdo v zvezi s tožbami, ki sta ju vložila pred tuk. okrajnim sodiščem posestnik Oskar Pongratz iz okolice Varazdine in posestnik Guido Pongratz iz Dornave pri Ptuju proti mestni občini Gradcu. Gre za tožbeni zahtevek njeguna pokojnega očeta dr. Oskarja Pongratza v znesku 7.392.000 din. ki je l. 1872. zgradil vodovod v Gradcu. Oba tožitelja za topa bivši odvetnik na Dunaju dr. Frd. Babnik, ki ima zdaj svojo pisarno v Zg. Polskavi.

a— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upraviteljem svojim delom v neodložljivih primerih in v odsotni pristojnega rejskega zdravnika dr. Zingast, Kralja Petra trg 3.

a— Namesto cvetja na grob ge. Amalije Vertnikove je darovala rodina dr. Lipold 200 din za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju.

a— Šahovske novice. Ob priliki predsmotnega šahovskega tekmovanja za klubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze so zmagovali šahisti »Vidmarja« proti šahistom MSK s 4 in pol proti 3 in pol.

a— Podružnici CMD v Mariboru vabita članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo prireditve Kobanskega tedna od 15. do 21. t. m., ki bo pod pokroviteljstvom mariborskih podružnic CMD.

Za birmance

venčke, bele nogavice, židane trake, kombinize, hlačke, najceneje pri »LUNA«, Maribor, samo Glavnice pri 24.

a— Slana je pobelila v noči na soboto Maribor in okolico. Včerašnja minimalna juturna temperatura je bila 4.2 pod ničlo.

Iz življenja na deželi

BOHINJSKA DOLINA. »Micki je treba moža« je naslov znani Koržetovi narodni veseligr v štirih dejanjih, katero bodo danes izvajali člani galske čete iz Stare Fužine v Bohinju v občinski dvorani v Bch. Srednji vaji v režiji šol. upravitelja g. Starca. Popoldanska predstava bo ob 15. ponovitev ob 20. uri. Priidite!

Kinematografi

Ptuj. Zvočni kino bo predvajal danes ob 16. pol 19. in pol 21. film po znani komediji slavnega Dumasa »Kavalijski Nj. Velčanstva« ali »Trije mušketarji«. Za dodatek film ki žurnal.

Kranj. Kino Narodni dom bo predvajal danes ob 4. pol 7. in pol 9. prekrasni film iz orientalskega življenja »Aikaa«.

Bled. Zvočni kino bo predvajal danes ob 16. film »Krik džungl«. Večerne predstave ne bo zaradi mladinske operete »Kristalna časa«.

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer ob običajnih urah veseli film »S 5 parami okoli sveta«. Za dodatek Foxov zvočni tednik.

Dolenji Logatec. Zvočni kino Sokol bo predvajal danes ob 17. in pol 21. razkošno orientalsko komedijo »Ali baba in 40 razbojnikov«. Prihodnji spored v sredo in četrtek »Žena na razpotju«. V glavni vlogi Magda Schneiderjeva. Vsem našim obiskovalcem ogled toplo priporočamo! (—)

Trzin. Kino bo predvajal danes španski operetni film »Gusarske noči v naravnih barvah«.

Obračun Tujsko prometne zveze

Njen občni zbor bo v torek v Ljubljani

Ljubljana, 12. aprila. Tujsko-prometna zveza v Ljubljani bo imela prihodnji torek dopoldne občni zbor v Zbornici za TOI, za udeležence je odobrena polovična vozna po železnici na podlagi legitimacije K 13. Ugodnost velja za prihod v Ljubljano od 14. do 16. aprila, za povratek pa od 16. do 18. aprila vključno. V povodu občnega zbora, ki bo imel precej obsevnih dnevnih red, je zveza izdala poslovno poročilo, ki nudi izčrpen pregled o gibanju tujskega in letovišarskega prometa v naših krajih.

Leto 1937 je bilo leto preobnove in reorganizacije zveze. V začetku leta je imela zveza 73 članov, med letom pa je vstopilo 33 in izstopilo 5, tako da je bil ob koncu leta 101 član. Zveza je imela v preteklem letu skupaj 7 lastnih biljetarn in poslovalnic, 4 pa pod vodstvom ali nadzorstvom tujsko-prometnih društev. Potreba skladnega sodelovanja s tujsko-prometnimi društvi tudi v komercialnem pogledu se je pokazala pri ustanovitvi poslovalnic, še bolj pa jeseni, ko je zamotani mednarodni položaj prisilil upravo centrale »Putnika«, da prilagodi svoje poslovanje nastali razmeram in da ukine podpore tujsko-prometnim zvezam razen za glavne biljetarne. Po sklepu uprave »Putnika« v septembru 1937 naj bi se na našem področju zaprle vse sezonske in stalne poslovalnice na Bledu, Jesenicah in v Kranju. Zdraviliška komisija na Bledu in Tujsko-prometno društvo v Kranju pa sta prevzeli kritje primanjkljaja, a poslovalnica na Jesenicah ima zaradi mejne lege še vedno možnost obstoja. Zapreti pa so morali biljetarno v Ljubljani v hotelu Metropol. Zveza je imela v glavni seziji 39 uradnikov, vstevši tudi sezonske; sedanje stanje je na 21. Stanje nepremičnin zveze se ni izpremenilo. Posebno skrb posveča zveza Vintgarju ter gleda na to, da je prehod skozi sotesko vedno uporaben. Tudi lani so bila potrebna večja popravila. Proračunski znesek, ki je predvideval izgubo 51.430 din, je k ljub. neugodnim razmeram lanskega leta prekoracen le za 13.256 din, tako da znaka bilančna izguba 64.686 nasproti 16.253 din iz leta 1937. Primanjkljaj je delno krit z naknadnimi podporami.

Zveza skrbi za varstvo narodnega slova, trudi se za izboljšanje zdravstvenih prilik v zdraviliščih, letoviščih in zimskosportnih krajih, skrbi za tujsko-prometno izobrazbo in prireja enodnevnje tuko-prometne in tudi jezikovne tečaje. Sodeluje s kr. bansko upravo v Ljubljani ter z upravo za turizem ministrstva za trgovino in industrijo. Posredovala je za ureditev smu-

Ljubljansko sokolstvo na pokrajinskem zletu v Celju

Letos slavi celjski Sokol 50letnico svojega obstoja, 50 let trdega, naporega in uspešnega dela. Slavnostni dnevi bodo 29. in 30. junija. Glede na važnost in pomembnost te proslave bo ob tej priliki, po sklepu saveznega starestinstva pokrajinski zlet jugoslovenskega Sokolstva v Celju. Z organizacijo in vodstvom zleta je poverjena celjska sokolska župa. To je prvi primer v jugoslovenskem Sokolstvu, da bo v razmeroma majhnem mestu tako velika in močena sokolska prireditev, kot je pokrajinski zlet. Prav v tem je izraženo priznanje tej prevažni sokolski postojanki, ki je tako plodno posejala sokolsko seme na naši severnovzhodni meji, hkrati pa je s tem poudarjena odlična volja vsega Sokolstva na jugu, ki hoče tej ogroženi sokolski postojanki tudi v bodoče nuditi vso moralno in gmočno pomoč.

Te manifestacije, ki bo izvenzemski zletov v Ljubljani, največja prireditev, kar jih je bilo doslej na slovenskih tleh, se bo udeležilo tudi ljubljansko Sokolstvo vseh

Jesenice. Zvočni kino Radjo bo predvajal v nedeljo ob 15. in 20. velfilm »Mladina se smeje« z Magdo Schneiderjevo. Ob 17. bomo predvajali krasni ekspedicijski film »Divji tovariši«. Med do atki zvočni tednik in angleški kulturni film »Angleška vojna mornarica«. Sledi velfilm »Nesmrtni valček«.

Iz škojfe Loke

Šl— Zborovanje rezervnih oficirjev v Škojfi Loki. Združeni rezervnih oficirjev je preneslo svoje delo tudi na podeželje z namenom, da poveže tudi rezervne oficirje na deželi ter jim omogoči spopolnitev vojaške izobrazbe. Nedavno je bilo ustanovljeno poverništvo rezervnih oficirjev v Trbovljah. Prihodnje nedeljo bo ustanovitev poverništva v L. tiji. V ponedeljek zvečer pa je bilo uspešno zborovanje rezervnih oficirjev v Škojfi Loki v hotelu »Krona«. Navzočno je bilo veliko število rezervnih oficirjev iz Škojfe Loke in okolice. Sestanek je otvoril g. Plestenjak. Nato je predsednik propagandnega odbora ljubljanskega odbora rezervnih oficirjev g. dr. Vinko Vrhunec v daljših izjavah govoril o dolžnostih rezervnih oficirjev v miru in v vojni. Pri tej priliki jim je sporočil pozdrave g. ministra vojske in mornarice, ki delovanje slovenskih rezervnih oficirjev s polnim priznanjem zasleduje. Nato je navsilil vzpodbudne besede na zbrane rezervne oficirje pomočnik komandanta dravske divizije brigadni general g. Kukavčič. Njegov govor je žel splošno odobravanje, zlasti ko je poudarjal, da je naša vojska vsak trenutek pripravljena izvršiti svojo dolžnost do skrajnih žrtv. Za predsednika škojloškega poverništva je bil izvoljen lekarnar g. Oto Burdych, za tajnika pa g. Plestenjak. Sestanku je prisostvoval tudi komandant I. planinskega polka.

Iz Ptuja

j— Stavka Špeharjev. Vsak petek pripeljejo na naš trg špeharji iz Hajdine svinj ko meso in slanino. Prejšnji petek so hoteli špeharji svojemu blagu znatno povisati cene, kar pa jim je tržno nadzorstvo zabranilo. V znak protesta so vse prodano blago takoj naložili na vozove in ga odpeljali. Tudi ta petek ni niti eden špehar postavil na trg svoje blago, kar je bilo gospodinjam zelo nevršno. Kakor pravijo, bodo prihodnji petek »tavkale gospodinjice in ne bodo kupovale mesa od špeharjev«.

ROYAL KINO, PTUJ. Samo še danes si lahko ogledate sijajno komedijo »NORA HISA«, kjer nastopa v gl. vlogi Ida Wüst. Naš prihodnji spored je film v češkem jeziku »NEDOLŽNOST« (Lida Baarova).

Ških tirov pri Kranjski gorji, v Ratečah in Planici. Vso pažnjo posveča cestnim vprašanjem. Podpira prošnje za izdelavo načrtov in za izgraditve kopališč. Trudila se je doseči stalno utrjeni tečaj v turističnem prometu s posebnim ozirni na turistični dinar. Do danes se je le z delnim uspehom potegovala za izdajanje vizumov Židom za prihod iz inozemstva in za znižanje taks v izdaji vizumov za turiste in za družinske in kolektivne potne liste. Ugodna rešitev glede nepretrganih božičnih počitnic je prinesla Sloveniji prav dober božični obisk. Zveza se je zanimala zlasti za razvoj železniškega prometa in je venomer dala pobude za njega izboljšanje. Posebno je razveselilo, da bo novi vozni red po začasnem omejitvi kljub težkim razmeram skoraj v celoti vzpostavil promet v prejšnjem obsegu. Žal pa zvezi ni uspelo, da bi se bil železniški promet vsaj delno motoriziral.

Zanimiva je navedba, da je poštna direkcija sprejela v svoj program avtomatiziranje celotnega telefonskega omrežja na Gorenjskem. Načrti so bili že predloženi na pristojna mesta in je pričakovati, da se bodo vsaj pripravljala dela izvršila še letos. Vprašanje avtomatiziranja telefonske zveze Kranjske gore in okolice ter vsega Bohinja je tako nujno, da morajo biti letos vsaj ta dela izvršena. Zveza seveda v najlepši harmoniji deluje z vsemi ustanovami in društvi, ki posredno ali neposredno služijo tujskemu prometu.

V propagandnem pogledu je zveza le še pomnožila zbirko fotografij, filmov, klisejev in diapozitivov in jih stavila v službo ne samo po Jugoslaviji, marveč tudi v nekaterih drugih državah. Tudi lani je uporabljala vse važnejše velesilne, da opozori množice posetnikov iz vseh delov sveta na Slovenijo. V pretekli zimski sezoni je uvedla vsakotedenska propagandna radijska predavanja, ki jih je bilo 24 in je njih stalnost po novem razporedu zagotovljena. V tisku je skrbela za proračun, katero je izdatno razširila. Poslovno poročilo navaja še vrsto potreb v korist tujskemu prometu ter izkazuje premoženjsko stanje z nekaj več kakor milijonom dinarjev letnega prometa. Statistika pa izkazuje, da je bilo v preteklem letu na p-dročju bivše ljubljanske oblasti skupaj 132.559 gostov. Je 89 manj kakor prejšnje leto, nočnin pa je bilo 704.797, za 2677 več kakor leta 1937. Tako je torej preteklo leto bilo v splošnem zadovoljivo. Kaj pa prinese bodočnost, je isto veliko vprašanje, pred katero je postavljen občni zbor Tujsko-prometne zveze v Ljubljani.

In pomembnosti tega velikega sokolskega zbora, pri katerem naj nihče ne manjka. Požurite s prijavami!

Meddrštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev

Trojni jubilej zgledega vzgojitelja

V ponedeljek 15. t. m., bo obhajal 70letnico življenja vzorni šolnik Rudolf Horvat, upokojeni šolski upravitelj. Po rodu je ljubljčan in je tudi dovršil učiteljske, služboval pa je ves čas, razen zadnjih treh let, na podeželju. Čeprav mestni otrok se je povsod vživel v kmečke razmere, jih vzbujal in neprestano misli na njih ljubljanje. Prvo svoje učiteljsko mesto je nastopil leta 1889. v Orehku pri Postojni. Kakor večina takratnih šol je bila tudi ta se-

mo enorazrednica. Ostal je, tam osem let in poučeval tudi verouk, zakar je dobil od cerkvenih oblasti še posebno priznanje. Prav tako si je tam izbral svojo življensko družico iz znane notranjske Kraigherjeve hiše, ki pa mu je umrla že pred 14 leti.

Po Orehku je služboval g. Horvat kot šolski upravitelj poldrugo desetletje v Zagorju ob Pivki, potem pa od leta 1911. dalje v Trnovem pri Ilirski Bistrici. Ko je prišel njegov kraj pod Italijo, se je leta 1921. preselil v Ljubljano ter tri leta poučeval na šoli na Grabnu L. 1924. je bil po 35 letih službe upokojen.

V vseh krajih službovanja se je g. Horvat poštvalno udeleževal tudi izven šole. Posebno pri srcu mu je bilo petje, ki ga je gojil v pevskih društvih in z vodstvom cerkvenih zborov. Ljudje so ga zato povsod imeli radi in se ga danes s hvaležnostjo spominjajo.

Pomembno je jubilarstvo delo proti pijančenju. Ravno 40 let je letos, kar se je sam popolnoma odpovedal vsaki alkoholni pijači, ker je videl, da je lastni vzgled najboljšo sredstvo v borbi proti alkoholizmu. To delo nadaljuje še danes, v svojem prejšnjem življenju pa je imel nešteto treznostnih predavanj ter povsod s toplo in prepričevalno besedo in z lastnim vzgledom odvrčal ljudi od pijančevanja, ki prizadeva našemu narodu tako ogromno škodo.

Pred 50 leti je postal član učiteljske stanovske organizacije, ki ji je ostal zvest ves čas do danes. V učiteljskem društvu za postojnski okraj je bil dolga leta tajnik. Duševno še izredno čil, obhaja torej g. Rudolf Horvat kar tri jubileje hkratu. Skupno z njegovimi svojci, dvema sinovoma in tremi hčerkami, ki so si vsi izbrali učiteljski poklic, mu iskreno želimo tudi mi in vsi njegovi številni znanci, da bi mu Bog naklonil še dolgo, dolgo vrsto sončnih let.

Praznik gospe Tušarjeve

Jutri na god sv. Helene bo na svojem domu v Šiški praznovala 70letnico rojstva ga. Helena Tušarjeva, spoštovana in narodno zavedna žena in mati, ki bi s svojo skromnostjo in delavnostjo lahko bila za vzor nam vsem. Ko je po 15 letih srečnega zakona z možem Tomažem, ldirčanom po rodu, vdovela in je ostala sama s sedmimi nepreskrbljenimi otroki, se ni ustrašila napora in je z marljivim, vztrajnim delom vse dobro vzgojila in spravila h kruhu. Svojo trgovino v Šiški vodila vestno in pošteno že 37 let. Hudo pa jo je zadela usoda, ko ji je pred petimi meseci nenadno umrl njen nadvse ljubljani sin Nando, ugleden in zaslužen narodni delavec in organizator našega obrtništva. Jubilarntki želimo v krogu njenih dragih še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Sonce, slana, burja in sneg

Nagajivosti letošnjega aprila po Jugoslaviji

Ljubljana, 13. aprila

Letošnji april pri nas začnekrat ne uganja prevelikih muhavosti. Prinesel nam je mnogo jasnine. Noči so hladne, proti jutru nastopa slana, iz megle pa se rodijo krasni solčni dnevi. Medtem ko ponoči zdrkne živo srebro na 5 stopinj pod ničlo ali še globlje, se v teku dneva povzpne spet na 20 in višje nad ničlo. Le polagoma brsti drevje. Kljub temu pa je po ljubljanskih parkih in gajih polno pomladnega vrvenja, vselega ptičjega žgolenja in kosjega živjanja.

V nekaterih južnejših krajih je mnogo hladneje kakor pri nas. Tako poročajo zlasti iz Dalmacije, da je zadnje tri dni postalo hladno. V Splitu že četrta dan vleče burja. Podnevi je temperatura v Splitu 7 C, v Dalmatinski Zagori pa O. Mosor in vrhovi planin na Braču so spet pokriti s snegom. Prav tako poročajo iz Šibenika, da

ob reumi

poskusite 1—2

ASPIRIN

tablete

M drugoga zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Opt. map. št. 5. b. 37672 od 22. III. 1937.

Ga Angelinovičeva f

Včeraj je umrla v Zagrebu po kratki bolezni gospa Lucija Angelinovič, mati ministra v p. in podpredsednika JNS dr. Grze Angelinoviča.

Pokojna gospa je bila iz stare dalmatinske rodbine Dražojčev- Franičevič. Po smrti svojega soproga šolskega upravitelja Angelinoviča je vse svoje življenje posvetila vzgoji svoje številne dece in doživela srečo, da so njeni sinovi in hčerke vsi dosegli ugledne življenske položaje. Naistarsji sin je znani voditelj jugoslovenskih nacionalistov v banovini Hrvatski bivši minister dr. Angelinovič, dr. Danko je ugleden odvetnik v Zagrebu in znan hrvaški pisatelj, Berislav je bil tiskovni ataše v Ameriki, Borivoj je višji uradnik v Borovu. Od hčerk je ena zdravnica, druga profesorica.

Obdana od hvaležne ljubezni svojih otrok je pokojna gospa Lucija preživljala v Zagrebu svojo starost. Dosegla je 76 let. Vsi, ki so plemenito njeno poznavali, so jo spoštovali in cenili. Njena smrt je užaločila širok krog njenih znancev in spoštovalcev, za njeno deco pa pomeni težak, bolesten udarec. Blaga gospa naj v miru počiva. Odličnemu narodnemu delavcu g. dr. Angelinoviču in njegovim bratom in sestram izrekamo tudi mi svoje iskreno sožalje.

Za rešitev Aškerčeve domačije

Akcijški odbor za rešitev Aškerčeve domačije v Ljubljani si je zastavil pohvalno nalogo, da reši v Velikem Širju nad Rimskimi Toplicami domačijo pokojnega Mihe Aškerca, brata našega velikega pesnika balad in romanc — Antona Aškerca.

Anton Ašker, naš veliki klicar k slovanški zavesti in k svobodi duha v Sloveniji, nima spomenika. Postavljen pa mu bo najlepši spomenik na ta način, da v pesnikovo imeu storiimo veliko dobro delo njegovim sorodnikom, da jim ohranimo domačijo, iz katere je izšel Aškerčev rod. Siromašna družina Aškerčevega brata je ostala brez dediščine in je bila preganjan z domačije, tako da si je morala poiskati zavetje v bajti vdovine sorodnice, ki sama prav tako živi v pomanjkanju. Akcijški odbor želi obubožani družini Mihe Aškerca pomagati do lastne strehe ter na ta način počastiti pesnikovo spomin in vsaj delno popraviti kulturno sramoto, storjeno s propadom Aškerčevega skromnega rodnega doma. S tem bo rešeno življensko vprašanje nosilcev enega izmed najsvetlejših imen, kar jih beleži naša zgodovina v borbi za svobodo in napredek duha.

Akcijški odbor vrši svojo častno nalogo po vseh možnostih in močeh, ter se je odzvalo do zdaj že lepo število darovalcev iz vrst naše zavedne slovenske javnosti. Vendar je še treba sredstev in opozarjamo široko javnost, da stori svojo narodno in kulturno dolžnost. Vsi odbori in poverjeniki na podeželju naj s akcijo pohitijo in pošljejo nabiralne pole in nabrane zneske čimprej akcijškemu odboru, ker bo proti koncu aprila akcijški odbor svoje delo v glavnem zaključil. Prav tako naj vsi odbori in poverjeniki agitirajo za izlet, ki ga bo akcijški odbor priredil na binokstni ponedeljek v rojstni kraj pesnika Aškerca. Za izlet vlada že danes veliko zanimanje in prihajajo že prve prijave. Zaprošena je polovična vozna cena. Podrobnosti o izletu bodo še objavili. Na vsak način mora biti ta izlet velika narodna manifestacija.

S slovenskimi književniki v Zagrebu

Nekaj vtisov in slik z zagrebškega obiska in nastopa predstavnikov slovenskih književnikov

Zagreb, 13. aprila. Obsežna propaganda, ki jo je delala zadnje dni večina zagrebške tiska za slovenski literarni večer v Malem kazališču, je že sama obetala, da bo petkova prireditev več kakor samo književna zadeva. V sedanjem vzvalovanem in težkem času si je komaj mogoče misliti prireditev večjega stila, ki bi se dala izolirati zgolj na neko ozko področje. Tisti, ki hočejo videti v kulturnih manifestacijah kos politike, imajo prav; toda v takih primerih ne gre za politiko v vsakdanjem smislu; gre za duhovno zblizanje, za spajanje čustvenih odnosov, za urejanje zadev, ki so zlobite in zato intimitetne nego neposredni politični sliki: za politiko srca.

In prav v tej »politiki srca«, ki naj da slovensko-hrvatskim tradicionalnim odnosom nov vzpon in novo plast izpovedovalcev, pomenita ljubljanski in zagrebški literarni večer znaten dogodek. Glasovi iz zagrebškega tiska med katerim sta samo »Obzorje« in »Hrvatska straža« pokazala presenetljivo rezerviranost, očitno potrjujejo, da je snočni večer v Malem kazališču šel dalje, kakor lahko gre za literarno prireditev: da je bil manifestacija nove entente cordiale med kulturnim Zagrebom in kulturno Ljubljano.

Preden so naši književniki zapustili Ljubljano, sta jih prišla v vagon pozdravit zastopnika ljubljanskega hrvatskega društva »Napredak«. V Zagrebu jih je sprejela na kolodvoru velika družba hrvatskih pisateljev in intelektualcev. Med njimi so veselo pozdravljali predstavitelji zagrebških Slovencev: univ. prof. dr. Boris Zarnik, skladatelj Lajovic, ravnatelj Pitamic in drugi. Izmed hrvatskih pisateljev so bili navzoči vsi, ki nas poznajo in cenijo: dr. Ilija Jakovljevič, dr. Bonifacić, Draška Cesarik, Luka Perković, D. Tadijanović, Ivo Kozarčanin, Novak Simić, V. Kušan, O. Delorok in še številni drugi, ki jih v naglici nismo mogli zapisati. Naj bo za beleženje samo ta gruča veselih obrazov in prijateljskih rok, ki so sprejele književniško ekipo iz Ljubljane tako, kakor se sprejemajo bratje. In poltel sta sprezgovorila v pozdrav temperamentni in neumorni dr. Ilija Jakovljevič in imenu Društva hrvatskih književnikov in za zagrebške Slovence, ki so »našli tu svojo drugo, srčno ljubljeno domovino«, reprezentativni naravoslovec dr. Zarnik.

Naj takoj omenim, kaj je naše književnike najbolj presenetilo: Ves čas so bili v njihovi družbi tudi zastopniki književnikov - kmetov: M. Pavlek-Miškina, Mijo Stuparić in bivši delavec Ivan Softa. Miškina in Stuparić sta predstavljala že veliko in za ustvarjanje nove hrvatske kulture nemalo značilno skupino kmetov, ki opravljajo delo na svoji zemlji, ob nočnih urah pa pišejo za široko kmečko mizo pri slabotni petrolejski svetilki in povesti, s katerimi se bavi resna kritika in ki izhajajo v knjigah in literarnih revijah.

To je pojav, ki ga Slovenci nimamo, razen enega, dveh sporadičnih primerov. Na Hrvatskem je ta pojav v zvezi z velikim, čeprav počasnim duhovnim prerodom kmeta in vasi.

Komaj so gostje odložili svoje reči v hotelu Esplanadu, kjer so jim gostitelji najeli sobe, že je bilo treba na avtomobile in skozi sončne, nasmehljane zagrebške ulice, mimo katedrale, skozi staro kaptojsko mesto tja na Mirogoj, na zagrebško pokopališče.

Glejte, kol'ko svatov in nobene neveste! — je vzkliknila zvedava Zagrebčanka, pozabljajoč, da se svatje ne vozijo proti Mirogoju. Večerno sonce, diš aprilske pomladi na tratah, molk božje njeve. Pot pod arkadami, mimo Ilircev z Vrazovimi kostmi tja k lesenim krčm pod črnim baldahinom: tu počiva Stjepan Radić. »Mrtvi vodja živega naroda«. Ves prostor je poln vencev in šopkov. Zda se jim je pridružil še venec slovenskih književnikov. Resnobno in premišljeno je zvenela pod arkadami mrtvih beseda predsednika DSK prof. Koblarja, ki se ni poklonil samo Radiću, marveč tudi vsej ogromni množici hrvatskih kulturnih delavcev, ki jim je Panteon ves Mirogoj. V minuti molka nad grobovi je duh šepetal srcu spoznanje, da so v vsem narodovnem življenju udeleženi tudi mrtvi in da je v tej povezanosti živih in neživih mistika vsakega pravega nacionalizma.

Zvečer v Malem kazališču. Pred vhodi gneča. Videti je mnogo naših ožjih rojakov, vendar so hrvatski domačini, kakor kaže, v večini. Mnogi so morali izbirati med udeležbo na tem večeru in sprejemom Hrvatov iz Bačke in Baranje, ki so prišli v obiske s pesmijo in narodnimi nošami. Zagrebčani so bili za njihov obisk zelo občutljivi. Mnogi so hite na postajo. Vzlic temu je bilo Malo kazališče polno.

Dr. Mašić je zastopal dr. Krnjević bana dr. Šubišića prof. Čajkova. Navzoč je bil župan Starčević, načelnik prosvetnega oddelka banske oblasti prof. Skornjaci. V prvih vrstah so sedeli še intendant hrv. gledališča prof. Benčić s glavnim tajnikom, pesnikom dr. Batušićem, predsednik PEN-kluba dr. Branimir Livadić in drugi. Izmed Slovencev so bili prisotni skoraj vsi intelektualci, med njimi naša odlična umetnica ga Vika Podgorca, prof. dr. Zarnik, svetnik in skladatelj Lajovic z gospos, dolgoletni zaslužni delavec za slovensko-hrvatske kulturne stike prof. dr. Ilesić itd. V obilnem številu je prišla mladina, slovenski in hrvatski akademiki, pa tudi mnogo srbskih. Da je bilo v gledališču mnogo književnikov, ni treba posebej omenjati.

Prireditve se je začela s pozdravom govorom dr. Jakovljevića. Vesel je stopil predsednik Društva hrvatskih književnikov na oder in predstavil slovenskega tovariša. Govorila sta oba dr. Jakovljević in prof. Koblar, o istem predmetu: o upravičenosti in potrebi slovensko-hrvatske kulturne solidarnosti. Duh teh govorov je bil važnejši od naglo oblikovanih besed: občinstvo ga je občutilo in domelo ter z navdušenim aplavzom odobrilo duha obeh govorov.

Zatem je prof. Koblar v kratkem, zgoščenem predavanju orisal smisel novejših slovenske književnosti, neno sodelovanje pri izražanju, varovanju in izpolnjevanju slovenske kulture. Opisal je njen so-

cialni in narodni pomen, s posebnim ozirom na delo prisotnih književnikov.

Naše občinstvo ni treba pisati podrobneje o posameznih sodelavcih večera. Zanimivejši bodo odmevi med Hrvatji, sodebit hrvatskih poslušalcev.

Naj samo na kratko omenim, da je Otton Zupanić sprejel buren aplavz. Obstal je, kakor da bi ga presenetili in zmotili na njegovi mrtvi poti ta spontani poklon živemu vrhu slovenske poezije. Ko je začel čitati, smo bili mi presenečeni: zato torej ni povedal med potjo, kaj bo čital zagrebškemu občinstvu! Začel je z neobliavljenimi pesmimi, izmed katerih je zlasti prva zavzela srca s svojo globoko izpovedjo in umetniško pretresljivo meditacijo. F. S. Finžgar je čital daljšo prozo iz kmečkega življenja z zanimivim prerokovanjem sv. Sembljane, kakor živi v ljudskem izročilu. Prerokovanje o sedanjih usodni dobi. Prvi del je zaključil Pavel Golia, ki je požel velik uspeh, ker je recitiral na pamet in ker je izbral pesmi z vsebinsko in besedno plastiko ali z veselo ironijo. Znal je ujeti popoln kontakt z občinstvom.

V drugem delu so nastopili dr. A. Izo-nik, dr. B. Kreft, Edo Kocbek in dr. Ivo Gruden. Medtem ko sta Vodnik in Kocbek čitala subtilno liriko, ki ji je občinstvo težje sledilo, je Kreft dosegel velik moralni in vnanji uspeh s teatsko živo podanim zadnjim prizorom iz »Velike puntarije«.

Svojevvrsten rekord

V Kranju je občinski odbor sprejel mestni proračun, v katerem so se zmotili kar za 100.000 din

V petek zvečer je bila proračunska seja občinskega odbora v Kranju. Zupan se je pohvalil, da so gospodje iz upravnega in finančnega odbora, ki so, kakor znano, vsi gospodarski strokovnjaki in nezmotivi računarji, v napornem delu pripravili proračunski osnutek, in občinski odbor je v ekspresnem tempu odobril proračun, ki določa 3.329.593 izdatkov in ravno toliko dohodkov. Vsi, razen večine kranjskega prebivalstva, so bili zadovoljni.

Kakor bomba pa je drugi dan udarilo po Kranju, da je nekdo, ki ne spada med kranjske velefinancnike, po starih pravilih Adama Rieseja našel hudo napako v seštevku. V proračunu je namreč natančno za 100.000 din izdatkov več, kakor pravijo zaoključne številke. Proračun je torej za 100.000 dinarjev deficiten. Napaka se je zgodila pri seštevku izdatkov v rubriki »osebna in imovinska varnost«, kjer je skupna vsota v predloženem in sprejetem proračunu navedena s 382.924 din, znaša pa dejansko 482.924 dinarjev. Seveda je s tem ves proračun postavljen na glavo in treba bo še enkrat o njem sklepati. Kranj pa ima svojevvrsten, edinstven rekord, ki ga ne bo tako kmalu dosegla nobena druga občina na svetu.

Sedaj, ko se bo o proračunu ponovno razpravljalo, bi bilo pa želeli, da se popravi ne le računске številke, temveč da se

revidira tudi način kritja izdatkov. Vsako leto pritiska občina z novimi bremenami obrtnika, trgovca in delavca, mesto da bi se ozrla malo po onih, ki bi lažje prenesli večja bremena, če so že potrebna. Letos uvaža proračun petdinarsko takso za kmetse, ki so že itak obremenjena od države in banovine. V Kranju se vozi okrog 200 malih ljudi, predvsem delavcev, s kolesi na delo in na posel. To je nesocialna davčina, prav tako, kakor je gospodarsko povsem pogrešana uvedba posebnih taks na motorna vozila. V času podražitve in pomankanja bencina je tak davek zelo nepremišljen in Kranj si ne bo stekel nobene slave, če hoče tu doseči Ljubljano.

Med dohodki je tudi zelo nerealna postavka 420.000 dinarjev za neizterjana trošarina.

Povsem nezadostno se vodi v proračunu briga za socialno skrbstvo. Industrija prihaja v težek položaj in delavstvu grozi večja brezposelnost. Prihodnji teden bo zopet 400 delavcev brez zaslužka. Kranjska občina bi v tem položaju morala gledati nekoliko v bodočnost in ne bi smela stati prekrizanih rok. Zeleni bi, da se pri obnovljeni proračunski razpravi občinski odbor bolj temeljito pobavi s tem problemom. Te in druge zadeve zaslužijo prav tako popravlja, kakor računska umetnost naših komunalnih finančnih veličin.

Večerja v Esplanadu z županom Starčevićem kot domačinom. Kdo bi se poudarjal obloženo mizo in postrežbo? Govorci ni bil malo; predstavitelj ponosnega Zagreba se je spominjal, kako je bil kot sedmošolec navzoč pri odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani; odgovoril mu je senior skupine F. S. Finžgar. Nato so se oglašali še dr. A. Bonifacić, dr. Jakovljević, prof. Koblar, Hinko Nučič, skladatelj Matz, Pavlek-Miškina, Vlad. Kovačić, in na koncu duhoviti pesnik in bohem Tin Ujević. Posebno zanimiv je bil govor kmeta Pavleka-Miškina, ki je izražal razpoloženost hrvatske vasi, njene duha, njene svojevrstne življenjske poglede na problematiko naroda in države. Miškina je govoril kakor rojen govornik.

— »Zjutraj sem se delal v hlevu, sedaj pa sedim med vami v Esplanadu«.

V kmečki obleki, z odprtim ovratnikom in — z lokavo modrostjo »možaka«, ki je postal pisatelj, enakovreden gospodi.

V tem je nova mistika hrvatske vasi, očitna in skrita fermentacija Radićevih idej.

Tako se je nadaljevalo »sveto dana bi-elo«.

Nad Zagrebom se svitla zora lepega pomladnega dne. Kje so bili tisti hip prividi Evrope z njeno volno in njenimi apokaliptičnimi slutnjami bodočnosti? »Zor-puca, bit će dana...« V mlado jutro so veselo žvižgali kosi na Zrinjevcu. —o.

Razgovor z Martinom Kojcem

V Ljubljani je se naselil G. Martin Kojec, rojak iz Središča ob Dravi, ki se že dolga leta bavi s praktično psihologijo. Deloval je skoraj deset let v inozemstvu, zlasti v Nemčiji, kjer so listi posvečali znatno pozornost njegovim idejam in prizadevanjem. G. Kojec je izdal v nemškem jeziku tri knjige: »Učbenik življenja«, »Pot k sreči« in »Samozdravljenje življenjske bolezni«. Bile so prevedene tudi v tuje jezike. Med njimi so zlasti holandske izdaje dosegle velik uspeh. V slovensčini imamo »Učbenik življenja« s predgovorom univ. prof. dr. K. Ozvalda. Prijatelj našega lista, nekdanji sošolec G. Kojca, je obiskal tega zanimivega svetovaleca razbolelih duš in opisuje svoj obisk v naslednjem članku:

Ko sva se zvečer sešla, skorajda neznanka po dva in dvajsetih letih, sva si najprej krepko segla v roko, potlej sva pa, ko je poslela in medias res, da ne v sedanjost, temveč v preteklost, v tisto preteklost, ko sva skup trgala hlače pod klopih mariborske gimnazije! To je bilo spominov! In ti so bili po tolikih letih edini most, ki sva si šla po njem naproti; počasi, korak za korakom, dokler se nisva otresla podzavestne zapetosti in sva si — mož možu pogledala v oči.

»Martin«, sem načel sodobno poglavje, »pred leti, kar verjetni nisem mogel, da si ti, res prav ti sam, tako globoko pogledal resnici v obraz, da si o njej napisal kar tri knjige. Recenzije sem bral, knjig pa — po pravici povedano — nisem ugetil. In zdaj si sam tu, v naši prestolnici, naše gore list, poučuješ resnico, dvigaš ljudi, prejaraš njihove duše... Kako? Povej mi to skrivnost!«

»Življenjske resnice in zakone učim; navajam ljudi, da jih v življenju uporabljajo. Znanstveno, a v poljudni obliki, jim dokazem, da je vse življenje, gibanje in nehanje odvisno edino od prave, da je le-ta edina, ki vse ustvarja, nas neprestano presnavlja, nam daje vse dobro, če ji prepuščamo svojo skrb in odgovornost za svoje življenje, hkrati nas pa varuje vsega zlega, boleznij, trpljenja, nesreče, obupa.«

»Daj, daj, odigni zaveso s te svoje prave!«

»Pravila, sila resnice — vse giblje, vse presnavlja zmerom znova ustvarja. In to silo moramo predvsem razumeti in priznati. Kakšno ime ji damo, je vseeno.«

»Če bi prepoznal torej pojem pravile človeku kri in meso, bi se potem takem, ako sem te prav razumel, temeljito spremenil človeški nazor, bi se nehala večina nesreč in nadlog, nemara še vojna?«

»To je približno! Toda od danes do jutri to ne gre. Trpljenje prečisti človeka, napake mu odkriva, oplemeniti ga in vodi na pot k resnici. Resnica mu prinese mir, srečo, zdravje, uspeh.«

»Se zdravje — kar samo po sebi? Ne vem, ali so zdravniki tvoji misli?«

»Tisti, ki poznajo svoj nauk, tisti že. S pravilno usmeritvijo — in na to navajam ljudi — s pravilnim pojmovanjem resnice jim celo zbujam zaupanje do zdravnikov. Saj skušam pri teh ljudeh izločiti vse kvarne vplive: strah, skrb, nezaupanje. Ko sem bil v tujini, so prihajali zdravniki sami k meni in so s popolnim razumevanjem sledili mojim idejam.«

»Ali se spoznaš kaj na grafologijo, astro-

logijo, hiromantijo in kaj vem kakšne »ije-še?«

»Kaj še. Saj nisem »kunjstnik«, kakor doma rečemo. Življenjske resnice so vsem razumljive, torej niso nič prerokškega, nič skrivnostnega.«

»Hipnoza in sugestija ti pa menda nista tuji?«

»Oboje mi je nekoč šlo. Toda že pred leti sem zavrgel to reč. Zame nista potrebni ne sugestija ne hipnoza, zakaj človek, ki bi ga hotel s temi sredstvi preroditi, preobraziti, bi ostal takšen le toliko časa, dokler bi bil pod mojim vplivom. Potlej bi se vrnilo stare težave, jaz bi pa ostal na laži. Meni je prva in osnovna zapoved — resnica! Človek se mora s spoznanjem sam in zavestno preobraziti, zakaj šele takaj postane zares prečiščen, plemenit, srčen, zdrav in se lahko ponaša z uspehi.«

»Ali še kaj pišeš?«

»Pripravilam marsikaj, najrajši bi pa napisal obširno poljudnejšo knjigo, nekakšen »Poljudni učbenik življenja«, toda ne utegnem. Svojim varovancem žrtvujem skoraj ves svoj čas.«

Potrkalo je na vrata. Vstal sem in se poslovil.

Novi grobovi

Inženjerju Janezu Dolencu, pridelnemu tehničnemu terenski sekcijski v Črnomlju, in gospe Alenčici je v Ljubljani v petek zvečer umrla hčerka Barbka. — V Središču ob Dravi je preminul višji sodni oficial v pokoju g. Josip Emil Šinko. Pogreb bo danes ob 15. — V Ljubljani je umrla ga Valentina Pajkova, rojena Peterlinova. Pogreb bo v ponedeljek ob 16. izpred mrliške veže splošne bolnišnice. — Rajnkim blag spomin, žalujočim sožalje!

Iz življenja na deželi

SMLEDNIK. Naša gasilska četa je ustanovila reševalno postajo v gasilskem domu. Reševalni avtomobil si je kupila mara in je v kratkem času enega mesca imela že sedem prevozov v ljubljansko bolnišnico. To kaže kako je bila ta ustanovitve potrebna. Za kritje stroškov bodo uprizarili naši igralci 21. t. m. ob 15. ur v dvorani društvenega doma v Smledniku veseligr »Micki je treba možak«. Prijatelji smeja in zabave vjudno vabljeni. Vstopnice se čebe in naprej pri tajniku čete.

Poročila II. izdaje:

Angleži javljajo:

Velika zmaga pri Narviku

Uradno angleško poročilo, da je bilo večeraj v Narviku potopljenih 7 nemških rušilcev, nemške čete pa so se umaknile na bližnje griče

London, 14. apr. br. (Reuter.) Angleška admiraliteta je nocoj objavila naslednje poročilo o angleškem vdoru v Narvik, uničenju tamkajšnjih nemških pomorskih sil ter zavzetju Narvika:

Po napadu angleških rušilcev v narvickem fjordu, ki je bil izvršen preteklo sredo, so se angleški rušilci umaknili na odprto morje. Sedaj so se z znatnimi ojačenji vrnili in uspešno dovršili svoje nalogo.

Danes proti poldnevju je angleška vojna ladja »Warspite« na čelu večje skupine angleških rušilcev in iskalec min prodrla v fjord in takoj napadla sovražnika. V luki je bilo več nemških rušilcev, ki so bili težje poškodovani. Angleške ladje so bile pripravljene boriti se tudi z obalnimi baterijami. Kakor je izjavil viceadmiral Witworth, ki je poveljeval na bojni ladji »Warspite« vsemu brodogradu, so imeli Angleži izredno srečen dan. Nemški odpor je bil izredno slab. Na obali je bil postavljen poljski top. Rušilec »Cossack« ga je takoj izločil iz boja. Stirje nemški rušilci so bili takoj napadeni in po kratkem boju potopljani. Trije naslednji nemški rušilci so zbežali v Hrumbaški fjord, ki se razteza od Narvika proti vzhodu. Angleške pomorske vojske sile so takoj zasledovale tudi te tri sovražne vojne ladje, jih napadle in uničile.

Ko izdajamo to poročilo, pravi admiraliteta, še nimamo informacij, kaj se dogaja v Narviku. Nemški vojaki so zbežali na bližnje griče.

Poročilo nadalje ugotavlja, da so bili trije angleški rušilci poškodovani. Število padlih in ranjenih na njih še ni znano. Tudi še ni mogoče ugotoviti, koliko je bilo izgub na nemški strani. Na sedmih nemških rušilcih je bilo po mnenju strokovnjakov nekaj nad 1000 oficirjev in mornarjev.

Vrhovno poveljništvo vojne mornarice je takoj čestitalo poveljniku brodogradu admiralu Charlesu Forbesu in viceadmiralu Witworthu k sijajnemu uspehu. Enako so bile izražene čestitke vsem oficirjem in posadkam k izredno pogumnemu zadržanju. Ta akcija lahko pospeši končno razčiščenje položaja v severnih predelih Norveške.

Nauki za Italijo iz operacij na severu

V Berlinu smatrajo, da tvorijo doseadanje nemške vojaške operacije v Severnem morju bogate izkušnje za Italijo v Sredozemlju

Berlin, 13. aprila. b. V tukajšnjih političnih in vojaških krogih mnogo razpravljajo o povezanosti položaja na Severnem morju z onim v Sredozemlju ter s tem o izkušnjah, ki jih Italija črpa iz razvoja nemških vojaških operacij na evropskem severu za svojo morebitno uporabo v Sredozemlju, ki je za Italijo življenjski prostor. Te izkušnje so za Italijo velikega pomena, saj merijo njene morske meje ni manj kakor 8572 km, njene meje na suhem pa samo 1949 km. Italija je v svojem oborožitvenem programu posvetila posebno pozornost letalskemu orožju, in sicer z namenom, da ga uporabi proti sovražnim brodogradom, kakor si je v ta namen zgradila tudi največje podmornično brodograd v Evropi.

Za Italijo je prav zaradi tega vak nov uspeh nemškega letalstva v borbi z britanskimi brodogradom nov dokaz, da je v novi vojni zares že v teku zgodovinski proces, v katerem je zaradi nastanka razvoja in izpopolnitve letalskega orožja napovedan konec neomejenemu gospodarstvu nad morji s pomočjo velikih brodograd. Na tej preobrazbi ni seveda nihče bolj zainteresiran kakor Italija, katere meje tvorijo za celih 80% morje, in sicer morje, v katerega so vedno druge veleisle pošiljale svoja ogromna brodogradska.

Vse dosežane bogate izkušnje na Severnem morju pa se dajo prav dobro prenesti na Sredozemlje. Kakor je sedaj dokazano, da je razdalja Syll-Scapa Flow dosegljiva

Komunike zaključno pravi, da se operacije nadaljujejo.

Nemško poročilo je drugačno

New York, 13. apr. br. Nemške kratkovalne postaje so nocoj v svojih oddajah za Ameriko objavile, da so Nemci pri Narviku dosegli novo zmago. En angleški rušilec je bil potopljen. Dve angleški letali sta bili sestreljeni. Angleži so zama poskušali izkrenati se v Narviku.

Poziv germanofilske vlade norveškemu kralju

Oslo, 13. apr. br. Predsednik germanofilske vlade v Osu Quisling je po radiu pozval norveškega kralja Haakona in princa Kristijana, naj se nemudoma vrne v Oslo. V nasprotnem primeru bosta še nadalje izpostavljeni zasledovanju po nemških letalih, kakor se je to že zgodilo. Le če se vrne v Oslo, bosta dokazala, da sta dejansko še v službi norveškega naroda in njegovih pravih interesov.

Kralj Jurij - kralju Haakonu

London, 13. aprila. AA. (Reuter.) Angleški kralj Jurij je poslal sledeče sporočilo norveškemu kralju Haakonu:

V teh kritičnih trenutkih, ko je Nemčija s surovo silo napadla vašo državo in ji napovedala vojno, vam pošiljam izraze globokega občudovanja, prav tako pa tudi izraze občudovanja vsega britanskega imperija za hrabrost, ki sta jo pokazala vi in ves vaš narod. Globoko simpatiziram z norveško vlado v težkih dneh in zagotavljam Vaše Velikanstvo, da moja vlada v popolnem sodelovanju s francosko vlado že prinaša pomoč Norveški. Zavezniške sile se bodo borile z ramo ob rami z norveškimi četami, da bodo pokazale, da je bil ta nasilni akt Nemčije znak nepremišljenosti in objestnosti.

za nemška letala, tako tudi v Sredozemlju ni več razdalja, ki ne bi bila za italijanska letala dosegljiva začeni pri Cipru pa vse tja do Orana. Ako se vzamejo razen tega v poštev še poslednje nemške izkušnje s podmornicami, se lahko reče, tako pravijo nemški strokovnjaki, da Italija lahko učinkovito zapre ves sredozemski prostor, odnošno, da lahko v vsakem primeru nevarno ograja druga brodogradska v tem morju. Doseganja tolažba italijanskih nasprotnikov, da je Italija prav z morske strani močno ranljiva, se spričo italijanskega letalskega in podmorniškega razmaha ne da več vzdržati. Znano je, da se Mussolini prav o teh vprašanjih stalno posvetoje z generalom Bergio, ki naj bi pravočasno poskrbel tudi za vse varnostne ukrepe proti sovražnim letalskim napadom. Vsekakor pa so Italijani po nemški sodbi večno bolj prepričani, da jim bo mogoče z lastnimi letalskimi silami z lahkoto kontrolirati ves sredozemski prostor in ga tako v primeru nevarnosti spremeniti v pravo »mrtvo morje«. Tako sodi tukajšnji vojaški strokovnjaki, ki objavljajo vedno bolj pogosto primerjave o položaju na Severnem morju z onim v Sredozemlju ter prihajajo pri tem do zaključka, da je strateški položaj Italije v Sredozemlju ugoden.

Neutrlni opazovalci vidijo v teh primerjavah nemški poskus, dokazati Italiji, da bi bilo njeno vojaško sodelovanje z Nemčijo koristno tudi za Italijo.

Holandska oranžna knjiga

Dokumenti o protestih holandske vlade pri vojujočih se državah zaradi kršitve njene nevtalnosti

Amsterdam, 13. aprila. AA. (Reuter.) Novo objavljena nizozemska oranžna knjiga obravnava incident pri Venlou, ko se Nemci na nizozemskem ozemlju prišli dve angleški uradni osebi ter ju nasilno odpejali v Nemčijo. Knjiga navaja, da je major Stevens, vodja odseka za potne liste na angleškem poslanstvu v Haagu, obvestil šefa nizozemske nemške vojne obveščevalne službe v glavnem štabu, da so angleški uradniki v zvezi z več višjimi nemškimi častniki. Stevens je dobil iz Londona pooblastilo, da v razgovoru z njimi ugotovi, ali bi se dala najti osnova za eventualno mirovna pogajanja. Ker ni bilo mogoče, da bi se ta pogajanja vodila v Nemčiji ali Angliji, je bilo določeno, da naj se vodijo na nevtralnem ozemlju, za kar je bila Nizozemska najprikladnejša, ker leži ob nemški meji. Šef nizozemske obveščevalne službe je določil poročnika Kloka, naj prisostvuje razgovoru. Na Nizozemskem ozemlju sta bila pred incidentom pri Venlou dva sestanka. Nizozemska vlada je predložila nemški vladi, naj se vsa stvar predloži posebnemu sodišču, katerega sestavo prepušča nemški vladi. Dasi je nizozemska vlada ta predlog večkrat ponovila, nemška vlada nanj se dosedaj ni odgovorila.

Oranžna knjiga se bavi tudi s kršitvijo nizozemske nevtalnosti ter vsebuje note, ki so bile poslone v tem pogledu tujim vladam. Nemška letala so trikrat s strojnimi streljali na nizozemsko letala nad nizozemskim ozemljem in to 18. in 19. februarja 1939 in 27. februarja 1940. Nizozemska vlada je vložila v vseh treh primerih protest v Berlinu. V prvih dveh prime-

rih je Nemčija vložila protest tudi s svoje strani, v tretjem primeru pa je izrazila obžalovanje.

V poglavju o nizozemskim korakih in zahtevah, da naj se uvede preiskave v zvezi s potopitvijo več nizozemskih ladij, se naštevajo dokumenti o protestih proti potopitvi »Simona Bolivarja«, »Arendskerka« in drugih ladij. Nizozemska vlada je protestirala tudi proti polaganju min. Nadalje navaja oranžna knjiga dokumente, ki govorijo o omejitvi svobode prometa in korakih, storjenih v zvezi s tem pri zavezniških vladah, kakor tudi nizozemske korake proti listi blaga, ki se bo smatralo za tihotapsko. Objavljena sta odgovora Francije in Anglije, dočim Nemčija ni odgovorila. V odgovorih zavezniških vlad se potrjuje želja, da se čim bolj varujejo interesi nevtralnih držav. Knjiga navaja na kraju note v zvezi z ovirami, nastalimi v poštne prometu.

Večerno francosko

vojno poročilo

Pariz, 13. apr. br. (Havas.) Vrhovno poveljništvo francoske vojske je objavilo nocoj naslednje 446. vojno poročilo:

Današnji dan je potokeel v znamenju ojačenega izvidniškega delovanja. Vzhodno od Mozele se je ponesrečil krajevni sovražni napad, ki ga je sovražno topništvo intenzivno pripravilo in podpiralo. Sovražnik ni mogel prodreti niti preko žičnih ovir in se je moral umakniti. Bolj proti zapadu uspešni izvidniški suniti. Med Saaro in Vozezi je bil izveden nenadni sovražni napad, a tudi ta je ostal brez uspeha.

Naša ženska stran

Slučaji, ki nikamor ne spadajo

V nekako dopolnilo našega članka, ki smo ga objavili preteklo nedeljo pod naslovom »Zanimivi dokazi naše dobrodelnosti«, smo prejeli naslednji dopis, ki je vse-kakor vreden preudarka in uvaževanja:

Na obnem zboru Unije za zaščito otrok smo slišali tudi predlog, naj bi se pri Uniji zbral sklad, ki bi nudil pomoč ob izrednih primerih, ne glede na to, kdo in kaj je ter od kod prihaja človek, ki je pomoči potreben. Skeptični in začuden obrazu so pričali o neumnosti takega predloga. A vendar je ta neumnost le navidezna, kajti kdor je zase ali za druge trkal na vrata dobrodelnih društev in socialnih ustanov, je moral pogosto spoznati, da se vključuje ducatov društev in institucij vendarle primeri, da »slučaji« ne spada v kompetenco nobene teh humanitarnih naprav. To je morala med drugimi občutiti tudi begunka, ki je pribežala v Jugoslavijo z majhnim otrokom, a popolnoma brez sredstev. Kam naj se obrne, od česa naj preživi sebe in otroka, dokler ne najde zasluga za kosček kruha?

Zalostno je, da mora človek, ki ni ničesar zakrivil iskati in najti prvo gostoljubno streho na policijski stražnici! Potem se je našla oseba, ki je romala z nesrečno materjo okoli socialnih in dobrodelnih naprav in ljudi. Uradna »socialna skrbstva« so ju seveda odpravila, sklicujoč se na paragrafe, ki jih je nemogoče obiti in sta si morali dati dopovedati, da je prvo red. potem šle nadležne človek. Ubogo ženo so pošiljali v domovinsko občino, iz katere je bila pravkar pribežala. No, pa saj so se dobrodelna društva. Pri enem od njih so izjavili, da nikakor ne morejo pomagati, ker so žal pravkar vse razdelili in porabili za božično obdarovanje in je sedaj blagajna popolnoma prazna. Za prihodnji božič pa siroto lahko vzamejo v evidenco. Slične odgovore je prejela tudi drugod. Med vsemi mnogimi humanitarnimi in socialnimi ustanovami se ni našla niti ena, ki bi nudila primerno zavetje in preskrbo materi in otroku, ki sta stala brez sredstev in strehe na cesti. Morali so se zavzeti za nju privatniki, večinoma taki, ki so sebi pritrkali, da so lahko pomagali. Prav nič ni čutila ta mati, da živimo v »stoletju otroka«, ko je boj proti beli kugi na višku, ko je materinstvo slavljenno kakor še nikoli, ko se delijo nagrade za večje število otrok — ona pa niti za enega ne najde strehe.

Vsi, ki imajo kakorkoli opravka z ljudmi in ki ne zapirajo oči pred resničnostjo, ter se jim sem in tja ponudi prilika, da pogledajo globlje v razmere svojega bednega sodržavljana, vedo, da ta primer ni osamljen. Nešteto jih je, ki žde v bedi, ter ne vedo, kam bi se obrnili po pomoč, nešteto jih je tudi že potrkalo na razna vrata — prepogosto zaman. A največji reveži so tisti, ki se sami s poslednjimi silami bore proti bedi, ki store s poslednjimi močmi vse, predno zdrknejo na dno. A kako težko je najti za take resnično od pomoči! Koliko takih sirot bi poginilo na cesti, ko bi jim ne pomagali dobri ljudje, ki stojijo povsem izven oficijalne dobrodelnosti: — prav kakor taktar, ko še nismo imeli socialnega skrbstva, ko še ni bilo nobenega društva z lepim humanitarnim ciljem.

S tem nikakor ne mislim omalovaževati socialnega skrbstva, kakor tudi ne zanikati zadrug humanitarnega družbenega življenja, ki je potreben vmesni člen med javnostjo in državnimi institucijami. Toda vse to bi moralo biti nekako drugače urejeno, Tisti, ki izvršujejo naloge socialnega skrbstva bi ne smeli voditi paragrafi, marveč človekoljubje, zavest odgovornosti do sočloveka. Tisočkrat boljše pregrešiti se proti paragrafu, kakor pregrešiti se proti človeku — to bi moralo biti njihovo geslo.

Najbrže so imeli predlagatelji gornjega predloga v mislih prav take primere, odnosno prav take siromake, ki povsod nalete na gluha ušesa, ker njihov »slučaj« pač nikamor ne spada. Ali ne bi bilo nujno potrebno, da bi se kako društvo ali organizacija posvetila prav takim bednikom. Zbral naj bi se sklad, iz katerega bi vsaj za prvi hip priskočili na pomoč takim, ki ne spadajo v »nobeno področje«. Za to bi bilo treba seveda denarja, precej sodelavcev (za razne intervencije, informacije itd. zlasti pa sodelovanja in pomoči vse javnosti in seveda tudi oblasti. To bi bil nekakšen privatni socialni urad, kjer bi bila združena posvetovalnica za najrazličnejše zadeve in potrebe, ki sedaj ne spadajo v kompetenco nobene institucije in nobenega društva. In ker je Unija za varstvo otrok po svojem položaju kot poluradna institucija zelo primerna za tako nalogo, so se predlagatelji obrnili pač nanjo s predlogom, ki je vreden, da se o njem razmisli.

Jubilej dela Mare Tavčarjeve

»Nobenih rož, ne cvetja, prosim vdano, na mojo črno krsto ne denite, v slovo le raje s solzo pokopit, še v mrtvem srcu krvavečo rano.

Življenja vse viharje sem prebila, solza pač nikdar nisem jaz poznala, svoj težki križ udano sem nosila.

V obupnih dneh tolažbe sem iskala in silne bolečine v smehu stila, ob smrti bo z obraza maska pala!

Pred petindesetimi leti se je med imeni takratnih slovenskih pisateljic pojavilo prvo ime Mare Tavčarjeve. Bilo je to ob prelomu stoletja, ob nastopu naše slovenske moderne. Marija Kmetova, Sonja Fabjanova, Iva Čučeva-Hasanaginica — to so bila imena, ki so tedaj mnogo obetala. Mara Tavčarjeva je ostala svoji muzi zvesta do danes. Doslej je sodelovala v vezani in

nevezani besedi v dvaindvajsetih listih. Od svojih vrstnic se je že od vsega začetka močno razlikovala: njen slog je popolnoma moški, udarila je na krepko struno, v svojih začetnih pesmih poje in vriska s fanti na vasi ob rožmarinu in nagelju. Če bi ji bile razmere bolj naklonjene, bi se bila brez dvoma vse drugače razvila. Kot učiteljica je službovala na mnogih šolah, delala pod težkimi pogoji, a povsod zapustila za sabo sledove svojega izobraževalnega delovanja.

Danes je Mara Tavčarjeva še vedno enako mladostna, vedno nasmejana, vedra, kljub temu, da njeno življenje danes ni poseben rožnat. Kot svetli sonci: žarki pa so posvetili vanj skladne njenih pesmi. Uglasevali so jih naši skladatelji Zorko Prelovčec, Janko Leban in dr. Danilo Švara. Ob petindesetem jubileju dela želimo Mari Tavčarjevi še mnogo zdravih let in nasmejanih pomlad!

Jedilni list in vitamini

Vitamini, s slovenskim izrazom bi jim rekli dopolnila, so nujno potrebni za uspevanje človeškega telesa in tako tudi duha.

Vitaminov imamo več vrst in označujemo jih po abecednem redu ABC itd. Če primanjkuje telesu vitamin A, telo izgubi odpornost, pojavlja se zastojasti v rasti in degeneracija sluznic. V nevarnosti so posebno dihalni organi in oči. Mnogo vitamina A je v onih živilih, ki imajo od narave rumeno ali rdečkasto barvo: Korenje, rumena repa, rumenjaki, presno maslo, špinata, redkev, grah, gobe. Zelo veliko vitamina A vsebuje tudi ribje olje.

Vitamin B se deli na več oddelkov. Dobite ga v nekučenem žitu, v otrobi, v močnatih jedeh, v jetrih, v zelenjavi, beljakih in drugod. Ako primanjkuje vita-

mina B, se pojavljajo živčne motnje. Živci se vnamejo in ohromijo. Ta bolezen je znana pod imenom »beri-beri« in se je pojavljala v svetovni vojni med vojniki in med prebivalstvom, kjer so uživali zelo enolično hrano brez sadja in zelenjave. Ob pomankanju vitamina B se vname koža, pojavljajo se motnje v črevesju in v prebavnih organih.

Vitamin C je za življenje najvažnejši. Če ga telesu primanjkuje, dobi človek trganje po udih — podobno revmatizmu. Posledica pomankanja vitamina C je tudi skorbut; njegovi znaki so krvavitve dlesni, izpadanje zob, krhke kosti, tvorba na koži in neugodno občutje sploh. Mnogo vitamina C je v sočnatem sadju, zlasti v oranžah in limonah, v zeleni papriki, po-

Šolsko kosilo

Stanko se je v edini sobi viničarje vzpel na klop in pogledal skozi okno. V sobi je bilo še vse temno, zunaj pa je snežilo. Vso noč je naletal droben, mehak sneg.

Njegov oče, ki je šel malo poprej pogledat, kajno je zunaj, se je pravkar vrnil in je kljub temu, da se je oteval snega že zunaj, še zdaj opeval sneg z obleke.

»Šlo je vso noč,« je dejal oče, »pa boš vseeno lahko šel v šolo.«

Medtem je šla ven pogledat tudi mati. Viničarja je čepela globoko v snegu, nad njo pa skozi gljivi zastor padajočega snega ni bilo videti neba. Zavila se je boji trdno v veliko sivo ruto, ki jo je nosila še njena babica, si otrsela sneg s čevljev in se prav tako naglo vrnila, kakor je bila odšla.

»Hu, kajno je! Kaj res misliš, oče, da bi šel Stanko v šolo? Še izgubil se bo!«

»Zakaj se pa izmed nas ni nihče izgubil, pa smo tudi hodili v šolo?«

Sedel je na klop k veliki peči, ki je bila že precej topla, in kljub je položil kraj sebe. Materi se le ni zdelo prav, da bi Stanko v takem vremenu hodil z doma.

»Pa bi vendar ostal doma, saj nima ne čevljev ne obleke za tako pot.«

Sin je gledal še vedno skozi malo, s križi zavarovano okence v sneg in ni nič poslušal, kaj sta imela oče in mati. Ko je mati znova tarnala nad hudo potjo, se je oče najprej malo odkaljaj, potem se je popraskal za ušesi, del kljub na glavo, se dvignil s klopi in stopil prednjo.

»Da te ne bo skrbelo, bom pa jaz šel z njim do glavne ceste, bova naredila gaz. Sai ni tako hudo, kakor se tebi zdi.«

In tako je bilo sklenjeno, da pojde Stanko ta dan v šolo.

Oblekli so mu star očetov suknjič in ga obuli v stare očetove škornje. Bili so mu resda preveliki, toda to ga ni motilo. Videti je bilo, kakor bi šli škornji sami s suknjičem na sprehod.

Oče je hodil naprej, imel je s seboj lopato in je sproti odmetaval sneg, sin pa je v svojih velikanskih škornjih stopal previdno za njim. Tako veliki škornji, si je dejal, lahko bi me nesli po svetu kakor tistega mačka pred praviljenega kralja. Ampak Stanko je kmalu spoznal, da stari očetovi škornji nimajo prav nobene čarovniške sile v sebi in da je v njih hodil celo bolj počasi kakor v lastnih čevljih. Bil je hudo razočaran nad svetom, v katerem se kaj prijetnega primeri kvečjemu kakemu mačku ali pa še tistemu ne.

Tako sta z očetom vendarle prišla do glavne ceste. Poslovila sta se, oče se je obrnil nazaj proti domu, Stanko pa se je priključil šolarjem, ki so vsi koračili po cesti proti šoli.

Preveč mrazu ni bilo in kmalu so se med seboj sporazumeli, da taka pot po snegu ni napačna. Bilje ko so bili šoli, več znanec je bilo. Razpravljali so se po razseženem travniku in uprizarili sijajno bitko. Poza-bili bi, kam so prav za prav namenjeni, če bi jih star kmet, ki je prišel mimo, ne nagal.

»Alo, kdo bo šel pa v šolo. Vsak čas bo osem.«

Roj črnih postav se je usul proti šolskemu poslopju in prav zadnji hbi so pri-tekli učenci v šolo. V šolski sobi je bilo toplo in marsikateremu, ki je od daleč prišel v šolo, se je skoraj dremalo. Tudi Stanko je nekakrat nesel roko pred usta in skrivaj globoko zadrževal. Dolga pot po

sebnost mnogo v črnem grozdju in šipku, dalje v paradiznikih in skoraj v vsej sve-ži zelenjavi. Tudi v krompirju je precej vitamina C.

Vitamin D je potreben za rast, za okre-pitev kosti in zob. Ako manjka v telesu tega vitamina, se pojavi takozv. angleška bolezen ali rahitis. Vitamin D je zelo veliko v ribjem olju, v sardelah, polenov-ki ter sploh v vseh ribah, pa tudi v pres-nem maslu, v rumenjakih in mleku. Tudi sonce, zlasti višinsko, čigar žarki padajo naravnost na kožo ter vanjo tudi prodro, ustvarja vitamin D.

Vitamin E pospešuje rodovitnost. Mno-ga ga je v rdeči detelji, regratu, solati, grahu in mleku.

Vitamin G je v svežem mesu, jetrih, le-dvicah, ribah, mleku, jajcih, paradiznikih in sveži zelenjavi. Pomankanje tega vita-mina povzroča živčno onemoglost. Priza-deti so prebavni organi in koža.

Vitamini prav za prav niso hranilne sno-vi, temveč samo v telesu opravljajo vsak svoje delo. Vsi skupaj pa vendar pomenijo življenje in za uspevanje telesa neob-hodno potrebni. Skrb gospodinje je torej, da sestavlja jedilnike s hrano, ki jo dru-žinski člani najbolj potrebujejo. Glavno je, da je hrana čim raznovrstnejša in da prevladujejo zelenjava, sadje, maslo, olje, mleko, sir.

Čitateljicam

V zadnjem času je dobilo uredništvo več pismenih in ustnenih prošenj, naj bi od časa do časa prinašali članke o prehrani otrok, bolnikov, zlasti pa o podeželski ku-

Pomladne bluze

Še najmanjši izdatek v našem pomlad-nem proračunu pomeni nedvomno postavka za novo bluzo. Nemara je sploh ne potre-bujemo. Bluzi, ki smo jo lani nosile h ko-stumu, je še povsem dobra in tudi dovolj moderna je še videti, saj se ni moda od lani skoraj nič spremenila... Ne potre-bujemo je torej in vendar se nam zdi, da bi brez te nove bluze še pomlad ne bila tako nova. Tolažimo se s tem, da je po-mladna bluzi vendar tako poceni: meter in pol blaga, nekaj dobre volje in mnogo svežosti — to res ne stane mnogo. Če smo spretnih rok, se brž izvezemo ovrtaik ali kratko sedlo nove bluze z drobnimi listi, pentljami ali cvetkami. To je moderno in daje še tako preprostu tvorivu neko osebnost, profilno občeje.

Sicer pa — kaj naj vam še povemo o novih bluzah? Mali ovrtaiki, mali žepki, drobnl gumbi, gube, prešiti robčki, ozke cipke, tu in tam kakšen volanček — to vse je že bilo moderno in to že poznate. Pač, nekaj še velja omeniti. Svetujemo vam, da si novo bluzo omislite iz pralnega tvoria, četudi jo boste nosile popoldne. Svetla bluzi učinkuje le tedaj vedno sveže, če je ob

vskali prilikl sveže oprana in prelkana — in svežost je tisto, kar v prvi vrsti zahte-vamo od pomladanske mode.

Vse nežne, svetle barve so vam na izbe-ro, v prvi vrsti pa vam moda priporoča ru-meno tvorivo za bluze, potem šele rdeče, svetlojoličasto, sivomodro in zeleno. Po-glavje zase so seveda bele bluze — teh se nikoli ne naveličamo. Tudi pomladanska moda jih ceni malone bolj kakor vse druge in jih krasi s čipkastimi vložki, nabranimi volančki, drobnim vezanjem, da učinkujejo kakor izbrani vzorci lepega ročnega dela.

Dopoldanske bluze so kar se da stvarne in dokaj verno sledijo moškim oblikam. Z dovolj visokim, športnim ovrtaikom, kravato iz istega tvoria in velikimi prsnimi žepki jih je skoraj težko ločiti od poletnih moških srajc. Seveda pa si ženska moda tudi tukaj privoščl kakšno »stransko« do-mislilo: majhen opletnik, ki je pod njim »bluza drobno nabrana, nabrane kratke ro-kave, ljubke gumbke na žepih in po sredi žlota (1. skica).

Več domišljije odkriva naslednja bluzi, ki ima pod vezanimi prsnimi žepki po dve plitvi, nizdol usmerjeni gubi. Lepi žepki

no začel, potem pa ga je zmedlo.

»Ali boš šel na ričet, Stanko?« so ga dražili vsevprek.

Todaj je bilo učiteljci vendar preveč raz-grajanja v razredu, dast je pouk že minil in jela jih je priganjati.

»Brž, brž, kdo vas bo čakal.«

Seveda niti slutila ni, kaj so imeli otroci med seboj.

Postavili so se v vrsto in odšli v parih do vrat. Oni pa, ki jih je poprej poklicala učiteljica, so odšli, kamor je ukazala.

Stanku je bilo malo neprijetno, ko so ka-zali nanj in ga imenovali ričetarja. Navsezadnje pa si je mislil, govorite kar ho-čete, lačen sem in tudi ričet je prav dobra reč. Seveda tisti, ki so stanovali blizu, ki niso nikoli vedeli, kaj se pravi biti lačen, tisti so se seveda lahko zmrdovali. Ko je stopil skozi označena vrata, je premagal že vse neprijetne misli, kolikor so jih po-vzročili sošolci.

Pogumno je sledil sošolcem v kuhinjo. Pogledal je v skodelico, ki jo je učene pravkar nesel mimo njega in ugotovil: kdeli repa in fižol, torej ni ričet.

Prišla je ženska, ki je Stanko ni poznal, in vsakemu po vrsti izročila pločevinasto skodelico. Zuhaj so se v vrsti pomikali proti loncem. Kuharica, ki je imela zavrhane rokave in bel nrednasnik, se delila otrokom kosilo. Z velikimi zajemalkami je zajela najprej repo in potem fižol, njena pomoč-nica pa je vsakemu stisnila še kos kruha v roke.

Ko je prišel na vrsto Stanko, mu je ku-harica naložila repo tako nerodno, da je visela preko robov. To je Stanka nepri-jetno zadelo, bilo mu je nenaodno tako mučno, da ga je njegov sošolec sunil s komolcem.

»Pojdi še naprej, saj vidiš, da ni pro-stora.«

Stanko je bil prvotno ves iz sebe, ni ve-del, kaj naj vse to pomeni, ni razumel, kaj se godi. Ko na je končno le moral opaziti, da kažejo tudi na njega, se je najprej moč-

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSČAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRASLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA SKATLICO.

hinji. Uredništvo o teh predlogih razmišlja in bo skušalo ugoditi svojim čitateljicam. Z največjim veseljem bo tudi še zanprej sprejemalo koristne predloge, ki bi prišli iz vrst naših čitateljic.

Prepovedano blago za izvoz

Angleški vojak je imel zaročenko na Danskem. Pisal ji je ljubezensko pismo, v njega pa je vpletel nekatere zadeve bolj javnega značaja. Cenzor je vze! njegovo pismo iz ovoja in zapisal na listek: »Lju-ba deklica, pišite Vašemu fantu, naj Vam v bodoče ne piše o stvarih, ki morajo osta-ti v državi.« Ta listek je poslal mesto voja-kovega pisma na naslov njegove zaročen-ke.

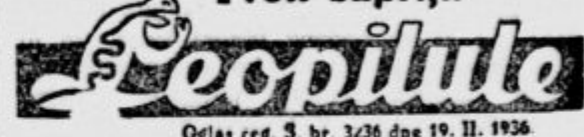
SVOBODA NARODA pomeni njegovo neokrnjenost, samoupravljanje njegovih mo-ralnih, prosvetnih in gospodarskih dobrin ter tako pravno organizacijo, ki izroča to upravljanje v roke onih, ki te dobrine de-jansko ustvarjajo s svojim delom; organi-zacija, ki uvršča narod v zvezo enako-pravnih narodov in ki dopušča teko uredi-tev medsebojnih odnosov človeka do člo-veka, in skupine do skupine, ki onemogo-ča sleherno izkoriščanje.

izpolnimo z nežnim muslinastim robčkom, ovrtaik in izvezemo z drobnimi cvetlični-mi motivi (2. skica).

Okusna in izrazito enostavna pa je zopet bluzi iz svetlo rumenega zefirja, ki ji pod izrezom v život vsiljemo koničast vložek, zapet s štirimi gumbi iz biserne matice. Rokave razširimo s postrani vdolano progo (3. skica).

Progasta bluzi učinkuje vselej nepripi-ljeno živahno, že zavoljo zanimivega učin-ka v razne smeri sestavljenega progastega vzorca. Pri takšni bluzi navadno ukrojimo letos moderni opletnik tako, da položimo proge vodoravno, dočim jih po životu usme-rimo navpično. Na naši skici je takšna blu-za opremljena s črno pentijo in drobnimi, črnimi gumbi (4. skica).

Proti zaprtju

Oglas reg. 9. br. 3/36 dne 19. II. 1936

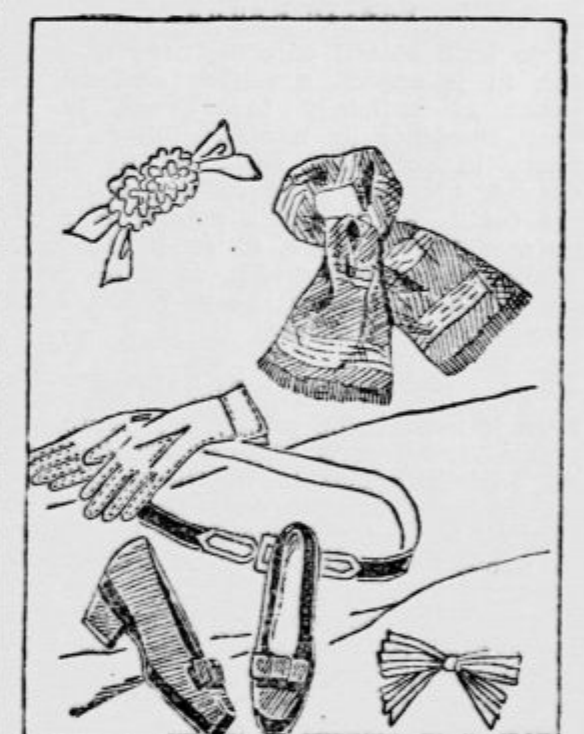
Bluzi iz belega batista si po životu za-mišljamo tako zadaj kakor spredaj naga-bano. Spredaj razdelimo gube z gladko pro-go, ki jo po sredi prepnejo z gumbi. Ovr-tatik, manšeti in srednja proga so okra-šeni z drobnimi izvezanimi zobčki (5. skica).

Tu je še bluzi iz nežnobarvnega batista, ki jo vso okrasimo z redko posejanimi, belo izvezanimi motivi. Takšni vzorci lahko pred-stavljajo drobne pentije, metulje, cvetlice ali podobno. Okoli vratu in ob rokavih obrobimo bluzi z nagubanim volanom (6. skica).

Seveda ostanejo še vedno moderne bluze iz drobnovzorčaste svile. Izmed teh bluz učinkujejo najbolj okusno in elegantno ti-ste, ki so najbolj enostavno krojene. Za-dostuje, če na kratkem opletniku drobno nabereimo život, ob vratu pa zavežemo než-no tvorivo bluze v široko, slikovito pentijo (7. skica).

Nekaj modnih podrobnosti

Včasih so tiste majhne stvari, ki jih ko-maj opazimo, večjega pomena za celotni učinek ženske elegancie kakor vse ostalo. Lepi in okusni čevlji, primerne rokavice, mikaven šal ali šopek nežnih umetnih cvet-lic lahko storijo, da pozabimo, kako star je že kostum, ki ga ta ali ona ženska nosi. Tudi ena sama pentlja iz drobno naguba-nega plikeja, lahko neobičajno osveži vsak-danjo obleko.

Odšel je v sobo poleg kuhinje, kjer je ob dolgih mizah sedelo že precej otrok. Ne-nadoma ga je obšlo silno domotožje. Vsak izmed teh otrok je bil tako zelo samot-en, vsak je hlastal svoje kosilo, ni se oziral ne na desno ne na levo, kakor da ga je sram. Vsi so imeli občutek, da nekaj ni v redu, vsem je brnelo še v ušesih zasmeho-vanje součencev.

Stanko se je spomnil matere, ki je ved-no z nasmehom postavila sklado na mizo. In če ni bilo v skladi bogvejak imenitnega, je bil vendar njen nasmeh nadvse imeni-ten, in vsi, ki so sedeli za mizo, njegova brata, oče in mati, so čutili, da spadata skupaj, da jih vežejo nerazdružne vezi, da so zvezani v sreči in nesreči. Tu pa so sedeli kakor sami izobčenci, nikogar ni bilo, ki bi se jim nasmešnil, ki bi vzdudil v njih občutek skupnosti, občutek domač-nosti.

Stanko se je zdaj spomnil še »ričetar-jeva«, in ko je požrl svoje kosilo, so mu od same utrujenosti, osamelosti in žalosti kapljale iz oči solze v pločevinasto skode-lico. Hlastal je in gotal, kruh je vtaknil v žep, in ko je bil že na cesti, ki ga je vodila proti domu, so mu še vedno solze lile iz oči in požiral jih je vso pot prav do taktar, ko je odprl vrata v bomo domo-vanje.

»Kaj pa je, Stanko? Kaj se je zgodilo?«

Mati je vsa zaskrbljena gledala sina in mu pomagala zaskrbliti škornje.

»Ah, nič, mati, samo kosit ne bom šel v šoli nikoli več.«

Nič ga ni razumela, kaj je pripovedoval. On ji pa ni ničesar več odvrnil, samo na klop se je zleknil in zmanjkalo ga je. Za-spal je in v spanju pozabil vse žalosti in vsa ponižanja.

Prva živilska nakaznica

Predlog pariškega klavca Louisa Legendra — Francozi so kaznovali prekrške zaradi živil z giljotino

Bilo je 22. oktobra 1793, ali prvega brumala. Kakor se je glasilo po novem kalendarju, šest dni po obglavljenju kraljice Marije Antoinete. Pariz je bil v tisti dobi govori o tem dogodku, zanimale so ga po sil razmer važnejše stvari.

Glad je vladal

skoraj v vseh 150.000 pariških družinah. Celo tisti, ki so imeli denar, si niso mogli dobiti kruha, kvečjemu za fantastične cene. A kaj je bil denar? Asignati, kurpe papirja, za katere so se kmetje branili dati svoje prideleke.

Uvoz živil v mesto je bil malenkoten, druga mesta so skrbno čuvala svoje zaloge, cene so se zavoljo nesmotnega dela poednih oblastev dvigale v neogled. Dne 1. brumala je mislil konvent, da je našel primeren ukrep:

živilsko komisijo.

Ta naj bi pazila, da bi se zakoni izvrševali tudi v praksi. A kako je bilo to mogoče, ko je vsepovsod vladal kaos, ko ni bilo skoraj nič uvoza, ko so prepirajoče se in jokajoče ženske oblegale trgovine vsepovsod. Samo v Parizu je bilo treba plačevati vsak dan

5 milijonov doklade

v našem denarju, da bi se cene prilekale navzgor. Tedaj se je na neki seji mestnih poslancev oglašil mož, ki je poznal svoj poklic, pa še kaj drugega: klavec Louis Legendre. Zakaj je vprašal s srditimi glasom, ne bi se našla možnost, da bi vsak dobil enako količino, enako majhno količino kruha, moke in mesa, če je moka tako malo na razpolago, tako malo kruha in še manj mesa? Predlagal je, naj bi vsak občan navedel

najnujnejše količine živil,

ki jih potrebuje zase in svojo družino. Predlog ni bil videti slab, še tega dne so poslali Legendra k živilski komisiji. Tam je dolgo časa konferiral z načelnikom Gaujonom. Rezultat je objavil teden dni pozneje, 29. oktobra 1793., uradni »Moniteur« v obliki poziva na občane, naj zavoljo redne razdelitve kruha

navedejo svojo vsakdanjo potrebo. Na pravo racionaliranje ni po tem pozivu mislil še nihče med občani. Vsi so bili namreč prepričani, da je živil v mestu dovolj, samo skrivajo jih.

Dne 11. decembra je »Moniteur« označil, da morajo vse tiskarne tiskati samo krušne karte, da se napravi konec težavam, to se pravi bitkam pred prodajalnami. Ljudje so se tedaj bolj zanimali za vsakdanjo

racijo kruha,

ki jo bodo oblasti odredile, nego za novi čas, ki je napočil z veliko revolucijo in kakor za vsakdanji tovor voza. Ki je vozil obsojence na morišče. Bili so pesniki, ki so racijo cenili na tri funte dnevno, optimisti so govorili o štirih in več funtih. Ko je občina pobrala in registrirala 150.000 izjav, ki so jih izpolnili poglavarji pariških družin, se je izkazalo, da bi bila dnevna potreba po kruhu, kolikor so jo cenili občani,

desetkrat večja.

nego je moka sploh prihajala v mesto. Dne 24. februarja 1794. se je potem prvič pojavila krušna karta. Racija je znašala poldrug funt na dan, torej polovico ti tega, kar so pričakovali pesniki. A to je bilo še vedno dosti v primeru z racijami, ki so jih določili pozneje. Dne 24. februarja je pek vsaki osebi na odrezek karte izdal poldrug funt kruha, pet tednov pozneje, dne 1. aprila, je dobivala pariška gospodinja samo četrt funta na kupon, a ta količina je potem

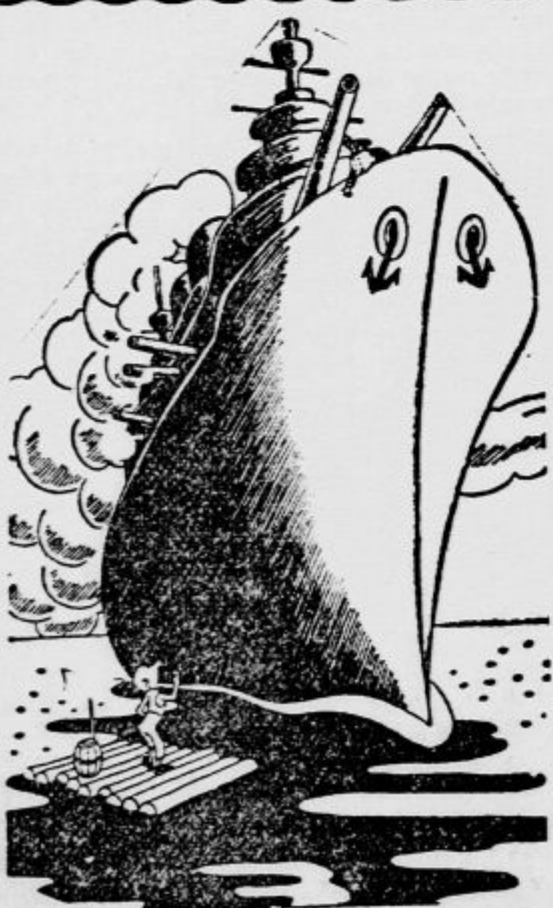
padla še nižje

na 1/8 funta in še nižje... Toda izum klavca Legendra se je izkazal za neobhodno potrebnega. Tako potre-

Pomladne sapice že pihljajo zatorej po novo obleko ali pišček k znani domači tvrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 7.
Elegantni kroji — solidna izdelava
strokovna postrežba — zmerne cene

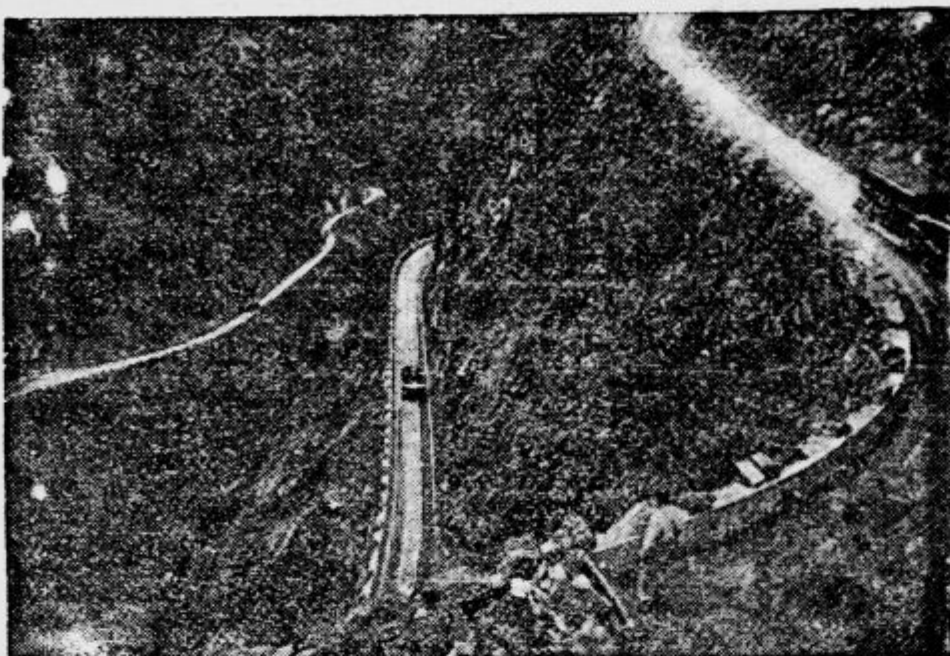
»Hvala za prijaznost, gospod kapitan, ampak jaz se počutim na splavu bolj varnega kakor na vaši križarki...«
(Mare Auralice)

ben je bil, da je dva tedna po krušni karti sledila tudi mesna karta. Racije so bile nanjo tako majhne, da so morali za boljše dovolite dodatne racije

na posebno dovoljenje

zdravstvenih uradnikov. Karta, njeni kuponi, znižujoče se racije, dodatne racije in posebna dovoljenja niso torej nič novega.

Lepote skandinavskega severa

Avtomobilska cesta v norveškem fjordu

„Mrtvec“ se je vrnil...

Nepričakovane posledice potresa

Nenavadna zgodba se je primerila nedavno tega v Milanu. Dva ne več mlada zakonca sta sedela v svoji villi pri obedu, ko je služabnik naznanil gospoda, ki je trdil, da je intimen prijatelj hišnega gospodarja. Ko je vstopil, se je žena onesvestila, a mož je strmel ves prepaden v došleca.

Žena, ki je po rodu Braziljanka, se je bila v Kaliforniji poročila z bogatim Italijanom, ki je imel skupno z nekim drugim rojakom veliko tovarno. Pri nekem potresu, kakršni so v Kaliforniji pogosti, sta žena in poslovni tovariš našla pod razvalinami telo moža, ki ni kazalo nobenega znaka življenja. Mož je bil v zadnjih časih

bolan na srcu. Žena in prijatelj sta utegnili rešiti samo svoje vrednostne papirje. Prodala sta jih in v izkupičkom sta zapustila Kalifornijo. Ošla sta v Italijo, kjer sta se kmalu potem poročila.

Ženin prvi mož pa nikakor ni bil mrtvec. Po potresu so ga spravili v bolnišnico, kjer se je osvestil. A šele po dolgem času je ozdravel in se spomnil svojega prejšnjega življenja ter žene. Uspelo mu je, da si je ustvaril novo eksistenco. Nekega dne je zvedel, ki živi njegov nekdanji poslovni tovariš. Odpeljal se je v Milan, da bi pri njem polizdel za svojo ženo. Veliko je bilo njegovo presenečenje, ko jo je našel kot ženo svojega prijatelja. Sodišče bo sedaj razpravljalo o tem nenavadnem primeru.

Srečanje s podmornico

Reportaža nevtralnega novinarja

Sečela sva s kapitanom v njegovi kajuti, piše švicarski novinar Gouzy, in si pripovedovala vsakovrstne zgodbe, ko je priropotal po stropnih navzdol službojuči častnik in »poročil: »Podmornica dve milj pred nami.«

Kapitan je planil kvišku, zagnal napol dokajeno cigaro v pepelnik in z nekoliko sledki dosegel poveljniški most. Jaz sam sem bil sprva malo presenečen, potem se me je lotilo razburjenje. Hitro sem poškal svojo kabino, pospravil nekaj stvari v majhen kovček, vtaknil listnico in potni list ter vzel neki povrtnik. Kajti nikoli ne veš, kaj se lahko zgodi, če sproži podmornica svoj torped.

Kmalu sem stal poleg kapitana. Podmornica se je dvignila na površino in se nam počasi približevala. Zalajalo je nekoliko, bržkone so bili to slepi treli s strojnico. Povelje, naj se ustavimo!

Brez zastave, počasi se nam je približal grozotni brod. Med nami in njim je le nekoliko sto metrov. Naša »Helen« je čakala na rahlo dvigajočem se morju, kaj se bo zgodilo. Nebo je bilo jasno, pogled na morje je bil krasen, samo voda izpod krme podmornice je bila bela črta v zelenini vodovja.

Z daljnogledom smo spoznali nekoliko modro oblečenih mož ob periskopu — tedaj so se začele iskati. Tam preko je začel delovati aparat za znake, pogovor, ki so ga vodili med seboj, je trajal cel čas. V jarkem soncu je imel naš mornar, ki je opravljal to delo, nelahko nalogo, toda s potrpežljivostjo in brezprimerno ustrežljivostjo je »svražnik« ponavljal in ponavljal črte in pike, dokler ni šlo vse v redu. Na zadnje nam je sporočil še posebno vest: »V teh vodah se je izgubilo letalo. Pazite!«

Podmornica se je obrnila proti severu. Čez nekoliko minut je bil jekleni kit samo še neznatna točka na obzorju. Usmerili smo se proti jugozapadu, četrt ure po

tem srečanju, ki ni nenavadno. Podmornice nismo več videli.

Ali je bil grozotni brod, ki nas je bil pravkar ustavil, Francoz, Anglež ali Nemec? Kapitan sam ni vedel. Prikazal se je brez znakov, po katerih bi ga mogli poznati, odstranil se je, ne da bi pokazal zastavo. Verjetno pa je šlo za Francoza, ki je nadziral maroške obale. Ta čas smo bili v višini Agadirja, kakšnih 100 kilometrov od obale, ki se je jasno krtila na obzorju.

Na krovu se je bilo polastilo vseh majhno razburjenje, kajti baš v teh vodovjih ni bilo videti že dolgo nobene podmornice. Baš ta vtis, ki ga je napravil obisk na mostu, je vzrok, da je to poročilo malo obsežnejše, nego bi ga dogodek, ki se je končal tako malo senzacionalno, zaslužil. O pogrešanem letalu nismo na načelniki poti proti Otokom Zelenega rta in Braziliji ničesar opazili.

Ptičji domovi

Najboljši gradbeniki v svetu krilatec

Ptičji svet razvija ta čas veliko vnemo, pridnost in spretnost pri gradnji svojih stanov. Mnoge med pticami se zadovoljujejo svedo samo s preprostimi ležišči za jajca in mladiče, so pa tudi ptice, ki skrbijo kot dobri gradbeniki za neko udobnost in celo lepoto svojih bivališč, pa si izbirajo posebno primerne prostore zanje.

Neko splošno pravilo za gradnjo gnezda je to, da si jih ptice pripravljajo tem skrajnej in udobnejše, čim dalj časa ostajajo mladiči v gnezdu. Fazan, perebice in mnoge druge ptice, ki stanujejo kar na tleh, si pravih gnezd sploh ne gradijo in bi tudi ne bila potrebna, saj se izpraznijo takoj, čim se mladiči izležejo.

Med pticami, ki si omišljajo prave maj-

Državne mačke v Franciji

„Nastavljenci“ brez mesa

Brezmesni dnevi so v Parizu posebno prizadeli neko kategorijo državnih nastavljen- cev, na katere se pri uvedbi brezmesnih dni ni nihče spomnil. To so mačke, ki jih imajo po raznih ministrstvih.

Dolžnost teh je borba s podganami, ki uničujejo akte v arhivih. Za mačke je v proračunih ministrstev določena posebna mesečna vsota za njih prehrano. Tako je za 12 mačk ministrstva notranjih del določene mesečni znesek 100 frankov. Na bolj-šem so mačke ministrstva financ: štiri so,

pa je zanje določeno kar 60 frankov, posebno protekcijo pa uživa bela mačka Narodne knjižnice, ki ima pravico sama na 60 frankov mesečno.

Nameščenci ministrstev, ki jim je poverjena skrb za prehrano mačk, so sedaj v veliki zadregi, ker trikrat na teden svojim varovancem ne morejo postreči s predpisano mesno hrano. Sklenili so prositi za povišanje pavšala, ker se meso na brezmesne dni pač težje dobi.

Osemnajstletni izumitelj

Živi v Italiji in se piše Creti

Mussolini je podelil komaj osemnajstletnemu Maru Cretiju zlato kolajno za celo vrsto pomembnih izumov. Creti, ki obiskuje še gimnazijo, velja danes za najpomembnejšega italijanskega izumitelja sploh.

Njegov izumi se ne omejujejo na eno samo tehnično področje. Med drugim je sestavil poseben telefon za večji obrat z ojačevalno napravo, ki je v prvi vrsti prejel zlato kolajno in ki so ga italijanske telefonske družbe tudi že odkupile. Novi »luksometer« olajšuje zelo bistveno meritev svetlobe in je važen posebno v plovi za določitev razdalje kakšnega svetilkajočega se predmeta. Največje zanimanje pa

zbuja ta čas Cretijev mali avto, ki prevozi z litrom bencina 48 km, tehta 130 kg, dosega največjo brzino 60 km na uro, a ga je mogoče poganjati tudi s pedali z brzino 30 km.

Nadaljnji Cretijevi izumi so projektor na izmenični tok, pri katerem ni treba tega toka izpreminjati v enosmerni tok in ki ga je glavni komisariat za vojne fabrikacije že odkupil, dalje krožna žaga, ki reže trše kovine, nego je njeno jeklo samo, nov rentgenski aparat in nov zunanji motor za lahka vodna vozila. Pri vsej vsestranosti pa Creti nima višje strokovne izobrazbe. Navzlic temu so njegove konstrukcije imenitne in jih industrija že uporablja.

3500 ruskih odprav

išče naravnih zakladov

Po poročilu »Izveštij« bo letos odšlo v vse dele ruke države 3500 odprav, da bi sistematsko proučile njene naravne zaklade. Velika odprava sovjetskega geološkega zavoda je odšla na Daljni Vzhod, da bi proučila nova nahajališča železne rude, ki so potrebna za jeklarsko industrijo v Komsoolsku. V ozemlju Vladivostoka upajo dobiti nova ležišča svinca. V osrednjem Kazakstanu so svinec že našli. V ural kem ozemlju so lansko leto našli nova ležišča

železa, svinca in volframa, letoš odrinejo tja nove geološke odprave. Mnogo sovjetskih geologov bo proučevalo tudi novo odkrita premogovna ozemlja Vzhodne Sibiri, Kirgizije in Ukrajine ter ležišča mangana v Zapadni Sibiri.

Nad 30 odprav odide v petrolejska področja Kavkaza in Ukrajine, da najdejo nove vrelce. Letos bodo nadaljevali tudi raziskovanje polotoka Krima, kjer so že lani odkrili nafto.

Kje je lepa Diana?

Kam je izginila hči uglednega londonskega finančnika?

Ves Scotland Yard je na nogah, da do-žene, kam je izginila Diana Pinkhamova, in posebno v odličnem londonskem delu Mayfairu zbuja stvar veliko zanimanje. Diana je hči uglednega finančnika Williama Pinkhama. Šteje šele 14 let, odrasla pa je kakor dvajsetletno dekle. Je visoka, vitka in prava rjavolasna ter modrooka lepota. Razen tega je znana športnica. Hotela je biti prva, ki bi v letošnjem letu preplavala Rokavski preliv. Zadržati so jo

videli ob bregu Temze. V okolici Londona imajo Pinkhamovi krasno posestvo. Nekega dopoldne je Diana vzela torbo, da bi šla na trg nakupovat. Počasi je stopala ob reki. Mister Brooks, čuvaj dolmarne ob mostu, ji je pomahal in ona mu je prijazno odzdravila. Gledal je za njo, ko je stopila v eno izmed prečnih ulic. Potem je ni videl nihče več. Zdaj je vprašanje, ali jo je kdo zavoljo odkupnine ugrabil, ali pa se ji je zgodilo kak drugega.

Prva četveronožna žrtev na polju slave

Psica Bobi, prenašalka vesti pri zuavskem polku

Francoski listi poročajo, da je bila pretekli dni ubita na fronti psica Bobi, ki je služila pri nekem zuavskem polku za prenašalko vesti med prvimi bojnimi črtami in izvidnicami pred fronto. Bila je ovčarka iz Tunisa ter je v večaki vred prišla na bojišče iz Severne Afrike.

Bila je izvrstno priučena za svoj posel: na odprtih krajih se je plazila po trebuhu, med obstreljevanjem pa se je zvala v klobč in si vedno poskajala prav primerno zavetje. Na enem izmed službenih pohodov pa so vrlo žival obstreljevali sovražniki s strojno puško in jo ubili. Vojaki so jo imeli tako radi, da so v mraku kljub živahnemu obstreljevanju šli po ubito žival in jo prinesli v svoje jarko. Drugi dan so

Ostani in ostani član Vodnikove družbe!

jo pokopali, na grobu pa napisali: Bobi, psica-stafeta. Poginila je na polju slave za svoje prijatelje — ljudi.

A NEK DOTE

Cesar Avgust je odpustil iz armade mladega moža po imenu Herenija, ker se je bil pregrešil proti vojaški disciplini. »Kakšen vzrok naj navedem doma? Moj oče je ves vnet za vojaštvo,« je dejal mladi mož obupan.

»Reci mu mirno, da sem ti jaz nesimpatičen,« je odgovoril cesar.

Edison je izumil toliko različnih stvari, da so mu končno zaupali že vse. Obesali so mu najbolj čudne izume. To ga je zelo jezilo, najbolj se je pa jezil nad »večno srajco«.

Nekega dne je šla skozi tisk senzacionalna novica, da je postalo Edisonu predolgčasno, oblačiti si vsak dan čisto srajco, pa je to zlo rešil temeljito na ta način, da je izumil srajco, ki sestoji iz 365 tenkih plasti, položenih druga nad drugo. Te plasti se dajo posneti vsaka zase vsak dan kakor list s koledarja, srajca trpi torej leto dni in je vedno čista.

Komaj se je ta vest razvedela, je začel Edison dobivati od vseh strani tisoče naročil za »večno srajco«, naročila so prihajala celo iz Južne Afrike in Kitajske. Ni manjkalo tudi ljudi, ki so prilagali črke, s katerimi so naročilo plačevali v naprej. Celo leto je trajala ta stvar, Edison se je jezil kakor nikoli. »Če zagrabim človeka, ki je to raco spravil v svet,« je vzkliznil pogostoma, »mu za nekoliko tednov v resnici ne bo treba menjati srajco!«

VSAK DAN ENA

»Kaj vidim? Ti si dobila črnega otroka? Kako je to mogoče?«
»Draga moja, takšne so posledice zatamnivosti...«
(Travaso)

Vzlet z matične ladje

Matična ladja v trenutku, ko se dvigajo v zrak aeroplani z njene krova

„JUTRO VA“ POSVETOVALNICA

Davčna

F. K. — K. — Določba o posebnem prispevku za narodni obrambni sklad je bila spremenjena z uredbi z dne 22. XII. 1939 (Služb. list z dne 6. I. t. l. 2. kuz). Za osnovno odmeri tega prispevka služi: a) davčni predpis v tekočem davčnem letu pri osebah ki se jim prvič predpise davek spadajoč v osnovno posebnega prispevka (novi davčni zavezanci) in pri osebah zavezanicih pridobitnih, s katero se ne obremenjujejo v davčni glavni knjigi; b) znesek davka, ki se pobira z odtogovanjem na dohodek, zavezanec davku na rente in davku od prejemkov iz službenega razmerja. Določba tretjega odstavka c) se na Vaš primer ne nanaša. Posebni prispevek pa znaša od osnove različne odstotke, ki jih navaja § 2. navedene uredbe, v Vašem primeru najbrž 20%.

Trgovca. — Trgovskih knjig ne vodite, čuli pa ste, da so po najnovejši davčni uredbi predpisane. Bojite se, da bi davčna uprava proti Vam ne uveljavila kazenskega postopka, čim bi na ta ali oni način ugotovila, da ji radi pridobitne pridobine ne morete dati trgovskih knjig na razpolago. Kakšne zakonske določbe veljajo sedaj za takšne primere? — Opozorjamo Vas na določbo § 19. najnovejših uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o neposr. davkih (Služb. list z dne 10. t. m.), s katerim se spreminja prejšnja določba čl. 107. a. Ta določba veli, da se kaznuje davčni zavezanec iz čl. 53. a. zak. (velja tudi za Vaš primer), ki vobče ne vodi poslovnih knjig ali ne vodi tistih knjig, brez katerih se pravi uspeh njegovega poslovanja ne dá ugotoviti, za tisto davčno leto denarno od 10.000 do 500.000 din. Če se ugotovi, da in davčni zavezanec po poslovnih knjigah izkazuje tudi le najmanjšega dela poslovnega dohodka in da tega dela ni prijavil, se kaznuje denarno do 200.000 din.

F. P. — L. — Zdi se Vam, da ste rok za predložitev pridobinskih prijave zamudili. Sklepete pa to iz tega, ker je bila nedelja kot poslednji dan prijavnega roka. Vprašujete nas, kakšne posledice bo to imelo na odmero pridobine. — Prav nobenih! Po čl. 4. zak. o neposr. davkih se podaljša rok, če je poslednji dan roka nedelja ali praznik, ko uradi ne poslujejo, do prvega prihodnjega delovnika.

A. T. — M. — Zgradarinska davčna olajšava za Vašo novo hišo je potekla. Ste pa mali obrtnik, ki v hiši sami prebivate. Kako bo davčna uprava ugotovila osnovo za odmero zgradarine in kaj ste dolžni sedaj storiti? Hiša ima dve sobi. — Davčna uprava bo vzela za odmero osnovo v smislu odst. III. čl. 37. kosmato najemnikovo 550 din, ker gre za zgradbo, ki se ne oddaja v najem in ki služi zgolj za Vaše prebivanje. Moramo pa pripomniti, da se za malega obrtnika smatra samo oni, ki ne dela z več kot dvema pomočnikoma. Letne prijave o višini dohodka zgradbe, dokler je ne oddate v najem, Vam ni treba predlagati. Davek od takih zgradb se odmeri na podlagi katastrskih podatkov. Čeprav morda znašajo samoupravne doklade v Vaši občini nad 100%, Vam bo davčna uprava obremenila osnovni davek samo s 100%-no samoupravno doklado.

B. S. — M. — V hiši prebivate sami. Za odmero zgradarine ste navedli kosmato leto najemnikovo vrednost 2.300 din. V Vaši okolici pa ni nobene slične stavbe z enakimi pogoji, ki bi jo glede najemniške vrednosti davčna uprava mogla primerjati z Vašo hišo. Na kakšen način bo davčna uprava ugotovila davčno osnovo? — Davčna uprava bo predložila Vaš primer v očno davčnemu odboru, čigar pristojnost je v smislu pravilnika k čl. 112. zak. o neposr. davkih tudi ugotovitev davčne osnove za zgradarino, kadar davčno oblastvo te osnove niti s primerjanjem s kakšnim drugim objektom ne more ugotoviti.

L. K. — R. — Vprašujete nas, kdaj morate prav za prav kot trgovski potnik plačati pavšalni davek. — To bi že prav za prav morali storiti. Po čl. 148. zak. se položaj davek potujočih agentov in trgovskih potnikov, preden se začne izvrševati poklic, v prvi polovici leta v celotnem letnem znesku. Če pa se začne izvrševati poklic v drugi polovici leta, se položaj v polovičnem znesku. Sicer pa se prepričajte pri davčni upravi, ako je od pristojnega političnega oblasti že prejela za Vas namenjeno obročno dovolilo.

Pravna

M. K. B. — Umrl Vam je mož brez oporoke in zapustil nekaj svojega nepremičnega premoženja in nekaj nepremičnin, pri katerih je bil samo solastnik. Kako boste dedovali s petimi Vašimi otroci. — Pri nepremičninah, kjer ste bili z zapustnikom solastnik, ne bo glede Vaše lastnine nastala nikakršna sprememba zaradi možne smrti. Vsa druga možna imovina pa predstavlja njegovo zapuščino, do katere imate kot vdova pravico dedovanja do ene četrtine, ostale tri četrtine bodo pa razdeljene med Vašine otroke po enakih delih. Varstveno sodišče bo postavilo otrokom varuha in je najbolje, da sami predlagate primerno osebo, more pa poveriti varstvene posle tudi Vam kot njih materi. — Glede najstarejšega sina prijavite njegov položaj vojaški oblasti, da mu bo določila skrajšani rok za odsluženje vojaške službe.

»Brez moč« — Pri sporazumni sodni ločitvi zakona se je obvezal Vaš mož plačati Vašo terjatev v znesku 5000 din na posojilo in Vam plačevati mesečno določeni znesek za preživnino. Kako bi se zavarovali, ker je prodal hišo, na katero bi bili po pogodbi smeli predlagati vknjižbo Vaše terjatve. — Ker je bilo po Vašni pogodbi izrecno dogovorjeno, da morate vknjižbo svoje terjatve predlagati na svoje stroške in na svojo zahtevo, sedaj ne boste mogli več doseči zavarovanja na hiši, ker ni več zavarovalneva lastnina. Napačno je Vaše mnenje, da je bila hiša obremenjena, četrta ni bila Vaša pravica vknjižena na dotični nepremičnini. Terjatev iz posojila boste mogli izterjati le, ko bo zapadla. Zavarovali bi pa Vašo pravico pod gotovimi pogoji potem začasne odredbe, s katero bi zasegli kupnino na hišo, če mož še ni bila izplačana. Glede tega se posvetujte na uradni dan pri sodišču ali pri odvjetniku ali pa ponovno vprašajte. — Ker je kupna moč in notranja vrednost denarja padla, morete zahtevati povišanje Vaše preživnine, to pa le potem tožbe, ki jo morate vložiti pri sodišču na kraju, kjer je le možovo sedanje stalno bivališče, ker je le na ta način razumeti dotično, med Vama dogovorjeno določbo v notarskem zapisu.

Morda bi Vam pa mož brez tožbe priznal povišanje preživnine, na kar ga morate že tako pred tožbo opomniti.

Vanja T. — Na kakšni pravni podlagi lahko zabranite, da bi nepravilnosti ne odprali Vaših pisem. — Po kazenskem zakoniku je vsakdo, kdor odpre tuje pismo ali telegram ali drugo zaprto pisanje ali pošiljko ali kdor jih nepravilno odbrzi, prikrije, uniči ali izroči drugi osebi, kazniv z zaporom do 6 mesecev ali v denarju do 5.000.— Tako kaznivo dejanje se pa preganja le na poseben oškodovanec predlog, ki ga je predati pri policiji, orožništvu ali pa pri drž. tožilstvu v treh mesecih od dne, ko je oškodovanec zvedel za kaznivo dejanje in za storilca.

F. R. J. Ali ima iz lastne krivde ločena žena pravico do rodbinske pokojnine po možu, ki je državni uradnik. — Če je bila sodbna radi ločitve zakona izrečena po določilih državlanskega prava in pred sodiščem, nima žena, ki je bila svojčas poročena po določilih rim.-kat. cerkve, nikake pravice do pokojnine po smrti svojega moža.

K. J. F. T. — Dolžni ste več tisočakov in Vam preti nevarnost, da Vam zarubijo plačo. Ker imate družino, bi radi vedeli, kaj Vam smejo sploh zarubiti od plače. — Brez ozira na to, ali imate skrbeti za sebe ali tudi za družino, more Vaš upnik, če ima zoper Vas že pravomočno sodno odločbo, predlagati ruhez na Vaše službene prejemke. Če ste trajno nameščeni v zasebni službi, more zaseči 1/3 celokupnega službenega prejemka. Službeno razmerje je trajno, če more po zakonu ali po pogodbi ali po običaju trajati vsaj leto dni. Če ni na tak način določeno službeno razmerje, se pa smatra kot trajno tudi, ako je potreben za prestanek službenega razmerja odpovedni rok najmanj treh mesecev. V primeru, da niste stalno uslužbeni, Vam more zahtevajoči upnik poseči z izvršbo na 1/3 zaslužka, oz. dnevne mezde, toda z omejitvijo, da Vam mora ostati kot dolžnik vendarle po din 20.— na dan. Poleg temeljne mezde, plače je vračunati tudi vse druge dohodke, ki jih prejimate v službi. Če se poseže z izvršbo radi preživniške terjatve, ki gre upniku na podlagi zakona, ostane od izvršbe izvzeta le 1/2 celokupnih dohodkov.

Zdravniška

Tvor: Z ozirom na dejstvo, da vas zdravijo razni specialisti, bi bil vsak moj nasvet odnosno mnenje odveč. V kolikor se pa vojašine tiče dvomim, da bi bili stalno nesposobni. Verjetno boste kategorizirani kot neobore.

Mirica 26 let: Verjetno gre za vnetje jajčnikov. Svetujem pregled po specialistu za ženske bolezni. Naslov dobite v vsaki lekarni.

Lidija I. — Mislim, da gre za posebno vrsto slabokrvnosti, ki napada dekleta okoli 20 let. V poštev pridejo železni preparati. Glede recepta se obrnite na zdravnika!

Florentina: Pri sedanjem stanju operacija seveda ne prihaja v poštev. Svetujem nadaljevanje kure z injekcijami. Umesten je ponoven dopust ali pa upokojitve.

Lidija II. — V teh letih je operacija seveda malo tvegana. Zato naj se operira le, če je res povod za to. Glede tega se predvsem merodajni zdravniki, ki jo zdravijo in ki poznajo cel organizem.

Jana: Običajne starostne tegobe, katere pa vam, sodeč po vašem temperamentnem pismu, ne morejo prav do živga. Potrebne nasvete, obenem z zdravili dobite od vašega zdravnika.

K. O. Maribor: Mislim, da bo vzrok neprestanemu zanočnicam dnevno okuženje pri gospodarskem delu. Svetujem, da si kupite gumijaste rokavice za delo, posebno za pomivanje. Pred uporabo rokavice napudrajte, roke pa namažite s 3% salicilovim vazelinom.

I. D. — Po mojem boste rodili sredi avgusta. Krvavitve, kot jo opisujete, ni nevarna. Če se ponovi, morate takoj v posteljo in mirovati. Sploh vam priporočam, da se odslej izogibate težjemu delu in daljšim sprehodom. Prve otrokove gibe čuti mati nekoliko koncem petega meseca. Otrokove smrti ne more povzročiti ono, kar navajate. Pravilno je, da pazite na zobe in da uživate dotično zdravilo. Trebušni pas lahko napravite sami. V bistvu sestoji tak pas iz dveh kosov platna (60x100), ki sta v sredi sešita. Notranja pola je cela. Zunanja pola pa je razrezana na 6—8 trakov. Pas si morate nadeti samo leže. Pegi so skoro normalen pojav v nosečnosti in izginejo po porodu.

G. P. — Priporočam, da se temeljito iztebite in da za 1—2 tedna živite samo rastlinsko, brezmesno hrano. Na obola mesta polagajte mrzle obkladke. Ako ne bi bilo bolje, bo potrebno k zdravniku, odnosno v bolnišnico.

X. Y. — Ako odgovarjajo vaše navedbe resnici, dvomim, da bi bili spolno bolni že pred leti. Teoretično je sicer možno okuženje na razne načine, praktično prihaja pa samo en način v poštev. Ko ste šli takrat k zdravniku, bi morali insistirati na tem, da se potrdi preiskavi tudi partner. V slučaju, da bi bila preiskava negativna, potem je jasno, da ste tudi vi zdravi. V nasprotnem slučaju pa bi šlo za svežo in ne za poldrugo leto staro okužbo. Po mojem mnenju bi bilo najbolje, da se ponovno posvetujete s specialistom za spolne bolezni, ki naj obenem preišče tudi partnerja. Ta pregled bo nadalje odločil o vaši usodi in zdravljenju.

Hvaležni A. — Zdravljenje z zdravili ne pride v poštev. Svetujem, da gojite intenzivno telovadbo, da se vsak večer kopate otoplo tuširajte z mrzlo vodo in da se ponoči le malo oddevate.

R. M. V. — Mislim, da gre za gnojno vnetje kože, ki je ozdravljivo. Vendar bi bilo treba preje preiskati urin, da li nima sladkorja. V ostalem priporočam pretežno rastlinsko hrano. Nalezljiva ta bolezen ni. Ostali znaki so živčnega izvora in so verjetno v zvezi z menom.

M. A. Gorenja vas: Zaradi pomanjkljivih podatkov ne morem z gotovostjo reči, za kaj prav za prav gre. Le toliko lahko trdim, da vaše drobovje ni v redu. V prvem redu prihajata v poštev žolčnik in želodec. Pišite obširneje, ali pa se obrnite na zdravnika!

Boštjan: Podoba je, da so vse vaše težave živčnega izvora. Svetujem, da vzamete dnevno do 40 kapljic valerijanske tinkture. Ako ne bi to pomagalo, se obrnite še na vašega zdravnika, da vam zapiše kakšno močnejše sredstvo.

G. Sv. Jurij 18-letni fant: Stanje, v katerem se nahajate, zahteva temeljite preiskave, ki je možna samo v bolnici. Sve-

tujem, da greste čimprej na živčni oddelek ljubljanske bolnice.

Rogaška Slatina: Mislim, da je vse skupaj posledica preboljene pljučnice. Ne delajte si torej nikakih skrbi, ker se bo stanje kmalu popravilo. Glede ostalega se obrnite na zdravnika!

Kmetijska

Smarje na Gorškem. Na Vaše vprašanje Vam sporočamo, da se fitodin sedaj še ne prodaja v Italiji. Naprosili smo pa trdnko, da Vam bo poslala vzorec za polzkusnjo.

Reja don-aič zajeve

O. Z. Sp. Domače kunce nameravate rediti in sicer pasme, ki da kar največ mesa. Želite vedeti, katera pasma je to. Dalje bi radi vedeli, kakšen mora biti zaječ hlev, in kako je ravnati s kuncem v samem začetku?

Med največje zaječe vrste spada Belgijski kunc, ki doseže celo 10 kg žive teže. Povprečna teža mu je 6 do 8 kg. Hlevček napravite iz lesa z betonskim podstavkom. Na zvišen podstavek denite ograjdo hleva tako, da bodo položene poedine kletke na police ali pa, da izdelate pregraje in oddelke že v ograjdu samem. Za eno družino z naraščanjem in ponovnim prirastkom je potrebno 8 oddelkov. Pomnite, da se morajo kletke vsak dan temeljito posnažiti, da so suhe in vedno na novo nastlane. Radi tega naj bo vse praktično izdelano, da se ves hlev vsak čas razstavi, in po potrebi tudi razkuži. Brezpogojna čistota je pri kuncih pol reje. Radi miši in drugih škodljivcev, mora biti hlev dobro zavarovan. Oddelki naj bodo veliki 100x80 cm, visoki pa 50 cm. Poleg hleva je lahko malo tekalnice, kamor se spuščajo kunce ob suhem in lepem vremenu.

Za plemo nabavite dobro razvit par v starosti osmih do desetih mesecev. Mlajši plemenjaki se prehitro izčrpajo in podlegajo boleznim. Brejost traja 1 mesec. V drugi polovici meseca morate samici hrano približati. Zaječja hrana obstoji v splošnem iz detelje, otave, sena, korenja, repe, kuhanskega krompirja in raznih kuhinjskih odpadkov. Dalje pridamo kuncem otrobov, ovsa, ječmena, koruznega zdroba, sol in kladnega apna. Najboljša krma je seveda detelja, oves, korenje. Krma mora biti povsem zdrava, sveža, ne ugreta, mokra, plesniva ali celo zmrla. Pri močnih krmilih je gledati, da niso kila ali žarka. Krmil se dvakrat dnevno. Brejim živalim in mladim, se polaga trikrat na dan. V mehko hrano se jim prmeša tudi malo soli in kladnega apna. Voda za napajanje mora biti sveža in čista. Mladim se priporoča dati tudi sveže posneto mleko.

Parkrat na leto razkužite hlev z apnenim beležem, še poprej pa operite vsega z vročo vodo.

Krompir za saditev

M. V. Sp. Vaše vprašanje radi izbire semenskega krompirja je tako obširno, da Vam žal na tem mestu ne moremo popolnoma postreči. V »Kmetovalcu« št. 2 iz lanskega leta najdete važen članek inž. Sadarja, ki Vas pouči, na kaj se morate ozirati pri sajenju krompirja. K temu pouku ni kaj pridati, zato naj nam bo dovoljeno, da približno iz članka podčrtane stavke, kjer pisec pravi: Ne sadi krompirja prezgodaj! Gnoj pod krompir podorji že jeseni. Ne sadi krompirja preplitko, predreko niti pregosto. Nikar ne sadi predobrega krompirja. Nikar ne sadi gomoljev s slabimi kalmi. Nikar ne sadi ranjenega, nagnjenega in bolnega krompirja. Nikar ne odstranjuj kalmi s krompirja. Pri sadnji naj delavci ne hodijo po jarkih. Sadi le krompir, ki si ga že v jeseni odbral za seme, in sicer na njivi. Semenski krompir naj se vzgaja le v zdravih, neokuženih krajih. Prečitajte ves članek, da se natančno počutite kako se je ravnati.

Kisla krma ltd.

R. R. M. O. Pripravi kisle krme za zimo, tako o izdelavi jame, o rastlinah za kisanje, kakor tudi o uporabi soli za poedine živali, Vam bomo obširneje sporočili v eni prihodnjih števil list. Zanimanje vam sporočimo to, da koruza z namakanjem ne izgubi na krmi vrednosti, seveda namakanje ne sme trajati predolgo.

ŠAH

V medklubskih tekmah za prvenstvo Slovenske šahovske zveze je bilo sedaj končano tekmovalje v II. ljubljanskem razredu. Zmagala je mladinska sekcija Ljubljanskega š. k-a, za katero je to vsekakor lep uspeh. Končni rezultat je: I. L. š. k. — mladinska 32 1/2, II. Železničar 31 1/2, III. Korotan I. 30, IV. Dvorski š. k. 23 1/2, V. VI. L. š. k. III. in Korotan II. po 17, VII. C. š. k. III. 16 1/2. — V ljubljanskem prvem razredu je končni rezultat tekme L. š. k. II. — C. š. k. II — 5 1/2. L. š. k. I. bo predvidoma dosegel proti C. š. k. II. najbrže samo rezultat 6 1/2:1 1/2 in zato ne bo več mogel dobiti C. š. k. L. š. k. je moral v tej tekmi brez svoje krivde nastopiti brez obeh svojih nacionalnih mojstrov. Sicer vprašanje zmagovalca v prvem razredu ni posebno pomembno, ker se v smislu razpisa oba prva kluba koncem meseca ponovno sestanejo v dveh tekmah. Izven Ljubljane je znan samo še rezultat nadaljnjih tekem v Mariboru. Mariborski š. k. se je z dvema zmagama nad Železničarskim š. k. (5:3 in 4 1/2:3 1/2) kvalificiral za nadaljnje tekme s S. k. Vidmar v Mariboru.

Naslednja partija je še z mednarodnega turnirja, ki je bil lani jeseni igran v Buenos Airesu.

Obramba štirih skakačev.

Beli: Luckis
1. e2—e4
2. Sg1—f3
3. Lf1—c4
4. Sf3—g5

Črni: Keres
e7—e5
Sh8—c6
Sg8—f6

Znani dvorezni napad, katerega vrednost še vedno ni nedvomno ugotovljena.

6. d7—d5
5. e4:d5 Sc6—d5
6. d2—d3
Navadno igrajo sedaj 6. Lb5+, c6, 7. d6:bc6, 8. Le2.

6. h7—h6
7. Sg5—f3 e5—e4
8. Dd1—e2 Sa5:c4
9. d3:c4
Bel ima sicer kmata več, toda črni razpolaga zato z dvema lovema in ima na kraljevem krilu izgleda na napad.

9. Lf3—c5

Teorija pravi, da je to najboljša nadaljevanje. V poštev pa prihaja tudi Lb4+ in Le7.

10. Sd3—d2

Kot drugo možnost za belega priporočajo 10. c3 in nato Sd4. Nevarno pa je 10. 0—0, ker pride črni prehitro do napada.

10. 0—0
11. Sd2—b3 Lc8—g4
12. De2—f1
Edino. Dama pa stoji seveda sedaj zelo slabo.

12. Lc5—b4+

13. Sb1—c3
Običajno nadaljevanje je 13. c3. Le7l, 14. h3. Lh5, 15. g4. Lg6 itd. Izgledi za obe strani potem niso popolnoma jasni.

13. c7—c6!
Zelo učinkovito odpre s tem črni nove linije. Beli kmata zaradi mata na d1 seveda ne sme takoj vzeti.

14. h2—h3 Lg4—h5
15. g2—g4 Lh5—g6
16. d5:c6 b7:c6
17. Lc1—d2?

Po tej potezi črni zelo hitro odloči. Neobhodno potrebno je bilo 17. Lc1—e3, čeprav po Lc3+ beli trojni kmet ne bi izgledal lepo.

17. e4—e3!!
18. f2:e3
Po 18. Le3: bi prišlo Se4l. 19. Td1. De7 in beli pač nima obrambe.

18. Lb4:c3!
19. b2:c3
Če 19. Lc3: potem Se4 z grožnjo Dh4+.

19. Lg6:c2
20. Sb3—d4 Sf6—e4!
21. h3—h4

Edino sredstvo proti grožnji: Dh4. Seveda beli tudi tako izgubi kvaliteto.

21. c6—c5
22. Sd4—f3 Se4—g3
23. Df1—g2 Sg3—h1
24. Dg2:hl Lc2—e4
beli se vda.

Vasja Pirc

R A D I O

Nedelja, 14. aprila

Ljubljana 8: Prenos cerkvene glasbe. — 8.45: Verski govor (g. J. Jagodič). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Slavne koračnice (plošče). — 10: Misijonski govor. — 10.20: Kmečki trio. — 11: Pevski in klavirski koncert mešč. šole iz Tržiča (vodstvo: gdč. Milica Pretnarjeva). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 13.30: Pol ure za dijakke. — 17: Kmetijsko predavanje: Pogozdovanje spomladi (inž. K. Tavčar). — 17.30: Veselo popoldne: šramel »Škrjanček« in g. M. Premelč. — 18.30: Plošče za ples. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Gospodarska moč Vojvodne pred 250 leti. — 19.40: Objave. — 20: Samospeve ob spremljevanju kitare poje g. A. Sladolev. spremlja g. S. Prek, vmes igra radijski orkester. — 21.30: Švicarske pesmi in plesi (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški dueti (gg. V. Skok in A. Kosl).

Beograd 19.40: Plošče. — 20.10: Narodne glasbe. — 22: Arie in dueti. — Za-greb 20: Drazdamski kvartet. — 21: Pester glasbeni spored. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.25: Vesela muzika. — 20.35: Pester spored. — 21.20: Baletna muzika. — 22.15: Mali orkester. — Sofija 18: Lahka in plesna muzika. — 20.30: Operetni odlomki. — 21.15: Plesi. — Rim 17.15: Lahka glasba. — 20.30: Mali orkester. — 21: Simf. koncert. — 22: Lahka godba in ples. — Berlin 19.30: Zabaven spored. — 20.15: Veliki orkester in solisti. — 22.30: Vesela muzika. — 24.10: Nočni koncert. — Pariz 21.45: Pester glasbeni spored.

Ponedeljek, 15. aprila.

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki s plošč. — 12: Veseli napevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Ženska samopomoč (dr. A. Breclj). — 18.20: Glazunov: Stenka Razin (plošče). — 18.40: Kvarni vplivi na naš narodni organizem (g. V. Jagodič). —

19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (g. Fr. Govekar). — 20: Plesni orkestri (plošče). — 20.30: Prenos koncerta violinista Soetensa iz velike filharmonične dvorane — pri klavirju Suzana Roche. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za oddih igra radijski orkester.

Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 20.10: Violinski koncert. — 22: Klavirske skladbe. — 22.30: Plesi s plošč. — Zagreb 17.15: Koncert solistov. — 20: Večer Udruženja skladateljev. — 22: Lahka godba in ples. — Praga 19.30: Prenos opere iz nar. gledališča. — 22.20: Plošče. — 23: Češka glasba. — Sofija 18.15: Bolgarska glasba. — 19: Mali orkester. — 21.30: Lahka muzika in ples. — Rim 17.15: Plesi. — 21: Komorna glasba. — 22.15: Zvočna igra. — 23.15: Ples. — Pariz 20.05: Pester glasbeni večer. — 22.40: Lahka godba. — Berlin 19.45: Drobne melodije. — 20.15: Pester spored. — 22.30: Vesela muzika. — 23.45: Za zabavo. — 24.10: Nočni koncert.

Novi orehi

Premikanje

Na sliki vidite vagone, ki jih mora vlakovodja urediti. Urediti jih mora tako, da bodo razporejeni po številkah, ki so na njih napisane. Za lokomotivo mora priti najprej vagon št. 1. potem števil. 2, 3. itd. Kako bo vlakovodja vagone premikal, da jih bo spravil v pravi vrstni red?

Skrit pregovor

VSAKDANJOST — PORABA — DOPUST — ZMOTA — VISLICE — PONOS — IZVEDBA — NAVADA — NAPOR — BOJISČE — RAZGOVOR — RUBELJ — BRIGA — LASULJA — SVOJAT. Izvsake besede je treba vzeti dve zaporedni črki in sestaviti iz njih znan starorinski zakon.

Premikalnica

AKACIJA KORENINA LILIPUT BAZOVICA KOVINIZEM DALMATINEC NACIONALIZEM Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah tri zemljepisna imena.

Posetnica

Dušan I. Zelnik

Križe

Kaj je ta gospod po poklicu?

Rešitve je treba poslati do petka popoldne na uredništvo »Jutra«, oddelek za uganke. Pisane naj bodo na dopisnici. Med reševalce bo stric Matije razdelil spet nekaj lepih knjižnih nagrad.

Strti orehi

Skrit pregovor: Pometaj pred la tni m pragom.

Obratnica: Anton Novačan. Premikalnica: Daruvar, Arabija, Maraton.

Posetnica: Odgovorni urednik. Med reševalce je razdelil stric Matije šest knjižnih uganek. Dobe jih naslednji reševalci: Ludvik Kobar, Kranj; Božica Štiber, Vel. Lašče; Otokar Per

Božidar Jakac:

SPOMINI NA NORVEŠKI BERGEN

Pred tremi leti je Božidar Jakac priredil v Ljubljani razstavo slik in risb iz Norveške, kjer se je dalje časa mudil prejšnja leta. Bil je z gospo na obisku pri svojem prijatelju, slavnem norveškem komponistu Harald Saeverud, s katerim se je spoznal v Ameriki, ki pa se je pozneje stalno naselil v svojem rojstnem mestu Bergenu.

Na to smo se spomnili te dni, ko sta Norveška in posebej tudi Bergen tako močno stopila v ospredje zanimanja. Naprosili smo g. Jakca, naj nam napiše nekaj spominov na Bergen in ostalo Norveško. Rade volje se je odzval naši prošnji in v naslednjem prinašamo prvi del njegovih prispevkov.

Težki deževni oblaki zastirajo nebo in le tu in tam odpira kak prežor med njimi pogledom pot v nordijsko noč. Enakomerno, skoro prenakomerno drvi vlak proti severu. Ob štirih jutraj smo v Göteborgu. Noč začne izpodrivati dan, ki pa je tudi čmeren in deževen. Vidijo se že obrisi značilnih nordijskih hiš, lesenih, temno barvanih, z belo obrobljenimi okni.

Lahno bobneče drvi vlak dalje. Mimo hiše urejene hiše, vse skladno, preskladno. Na rdečkasto sivih skalah so postavljene. Za njimi tovarne, žično omrežje, tovarne... Nehote me spominja si ka na Ameriko. Na drugi strani proge vlimo zanimivo, nekam demonsko gledajočo trdnjavo na tri ogled in s širokim okroglim stolpom v sredi. Malo dalje je sredi rahlo valovite pokrajine druga slika, malo večja trdnjava. Sosed nama pojasni, da so jo postavili pred stoletji proti Dancem, da niso mogli po reki navzgor. Ob trdnjavi je sedaj večje mesto. Vidi se precej močvirnat zemlje, kar pa je njiv, so skrbno obdelane. Zemlja je črna, plodna. Na pokošnih travnikih poležavajo marogaste krave.

Vozimo se ob reki Götačf. Na drugem bregu žde malo nad posom gozda lične hiše kakor pri nas v Zasavju. Lesene so po večini bele z zelenimi okni ali rdeče z belimi okni. Iz vsega diha stroga urejenost, vse je kakor nečeljsko počesano in umito.

Vlak se bolj in bolj polni. Pozna se, da smo prešli mejo in da se bližamo Oslu, norveški prestolnici. Nebo je še vedno sivo zastirano, pokrajina ne dosti različna od prejšnje. Vrste se polja, vasi, mesta. Zopet isti red, ljudje so tihi, še prethiti. Močno vplivajo skalni skladi, posebno ob fjordih, kakor da bi ogromen orjak dvigal svoja temna pleča iz morja. Narava izgleda trda, resna, res severnjaska. Spoznam, kako močno so zajeli norveški slikarji to zemljo.

V Oslu se mudimo le pičlo uro, komaj da presedimo na vlak, ki vozi proti Bergenu, kjer je najin cilj. Pokrajina je skoro vedno enaka, povsod ista urejenost, še v gozdu je kakor pomoteno. Pozna se, da so šle vojne preteklih generacij mimo teh pokrajin. Skoro stopenjast let je že, kar Norveška ni bila v vojni, ki je ljudje zato niti iz ustnih izročil ne poznajo. Vsi ti kraji so se razvijali nemoteno.

Hiše so prav vse lesene in zgrajene v svojstem norveškem slogu, rdeče popleskane in belo obrobljene. Na travnikih suše seno. V malih presledkih so zabiti v zemljo koliki, povezani med seboj z žicami. Na te žice je naloženo seno, kar daje zelo svojevrsno sliko, kakršnih v naših krajih nismo vajeni.

Vlak se vzpenja višje in višje. Pri Tinsju dosežemo eno najvišjih železniških po-

staj v Evropi, saj leži nad 1200 m nad morjem. Razčlenjeno gorovje je polno jezer in brzic. Kakor koprene padajo slapi in slapiči po strmih granitnih stenah. Na okrog je še polno snega in mrzel zrak reže v pljuča. Nešteti tuneli, po večini v obliki arkad, trgajo poglede in omiljujejo monotono. Po pobočjih odtokajo voda se lesketa v soncu kakor razbito steklo. Hiše so tu bolj redke, a tudi vse urejene in snažne. Kakor na našem Krasi ščitijo železnico pred viharji visoki plotovi, zdaj iz kamena, zdaj iz lesa. Na mal postajali izstopita dva mlada česka študenta, ki jo hočeta peš mahniti v notranjost dežele.

Orjaški skladi gladkih granitnih skval se ostro rišejo v snežno belino. Čudovita je ta zategla gorska pokrajina z nešteti ledeniški jezeri. Tudi ob mnogih velikih ledenikih nas vodi pot, dokler se ne začne proga zopet pogrezati v dolino nad vrtovalo vimi prepadi ob divjih, črnih gorah, ki se vedno bolj dvigajo in rastejo v pošastne demone oblike, čim bolj se spuščamo navzdol. Nordijska mistika postaja v tem okolju živo prijemljiva.

Ko ni več ledu in snega, je vse naokrog zopet nešteto slapov in brzic. Povsod dere in pada voda, vmes pa se zvajajo kot beli plamenčki prilikava debela brez, ki vstajajo iz sočnega mahovja.

Vedno nižje se spuščamo. Končno prispemo v fjord, ki je kakor zverženo jezero. Strmo rastejo iz njega deloma obraščeni, po večini pa goli obronki gora. Močno spominja pogled na našo Boko Kotorsko. Sonce je medtem pridrlo oblake ter ostro riše skačate vrhove. Vsa okvina prinese novo sliko, vedno bolj slikovito. Zopet se vrsti predor za predorom, viadukt za viaduktom. Neopazno je sonce začelo za temne fjordske gore. Nebo se je poročilo, toda noči ni. Ob desetih zvečer smo v Bergenu, a svetlo je, kakor pri nas ob sončnem zahodu. Doživela sva tako prvo belo severno noč.

Nedelja je. Po široki strmi ulici prideva do velike gotične cerkve in stopiva v njo, edino katoliško cerkev Bergena. Le malo vernikov sedi v klopih in prepeva za najina ušesa nove pesmi. Ko postojiva ob vratih se nama približa duhovnik ter naju povabi v klopi. Očividno imajo Norvežani enake običaje kakor v Ameriki, kjer tudi ne pustijo v cerkvi nobenega stali. Ko sva se mu zahvalila, naju je začuden vprašal, odkod sva. Povedala sva mu, da sva iz Jugoslavije. Ni naju razumel. Ponovila sva mu drugič, pa naju je vprašal ali sva Rusi. Nemca ali Madžari. Na tretji odgovor, da sva iz Jugoslavije je začuden zmajal z glavo, skomizgnil z ramami in odšel, kmalu pa se vrnil s papirjem in svinčnikom ter naju prosil, naj mu napiševa ime svoje države. Storila sva to, a tudi sedaj ni vedel.

kam naj bi naju dejal. Poznavanje zemljepisa ne spada med vrline Skandnavcev. Tu di pozneje sem našel le na reke izobrazbe, ki so vedeli za Jugoslavijo.

Kakor pri nas so tudi na Norveškem nedelje po mestih zelo mirne, ker gre vse na izlete in prehode v okolico. Bergenska luka ob delavnikih vrvi ribičev, pri katerih si lahko nakupiš vseh mogočih morskih dobrot od najcenejših do najdražjih. V nedeljo je tudi luka mirna. Či ta in pometena, še smrad po ribah je veter odpihal. Tam ob spomeniku pesnika Holberga, ki se hudomušno in obenem do tojanstveno smeji, izpod trioglatega klobuka, pa se drenjajo veliki moderni avtobusi in ob njih plečati, rdečelčni in dobrodušni vozniki.

Mesto ždi v žarkem nedeljskem soncu, ki tu ob morju kar žge. Čudovito se blešče zelene, bakrene kupoje stolpov in starih utrob z mrkami temnimi zidovi. Posebno lep in za Bergen značilen je pogled na

B. Jakac: Značilna bergenska ulica

Tykebrugge, že šest sto let staro nemško hanzeatsko naselbino s temno stnje-nimi hišami, ki jim dajejo komičaste strehe prav poseben značaj. Prebivalci so že davno postali Norvežani.

Hodiva dalje ob luki in po mestnih predelih ob morju. Preeneča te izredno številno najrazličnejših streh, kar pa ti pojasnijo domačini s tem, da je dež tu na dnevnem redu. Pravijo, da pride v Bergenu že otrok z dežnikom na svet. Pogled na me to ob morju je mogočen in slikovit. Bergen je star že tisoč let in je bil že večkrat prestolnica kraljev. Danes šteje 110.000 prebivalcev, ter je najvažnejši trgovski center Norveške. Prekrasno leži v območju temno vijoličastih gričev, po večini poraslih s sočnim zelenjem. Izrazito trgovsko mesto je, ima pa vendar prekrasno slikarsko galerijo, imenovano po ustanovitelju Rammu Meyerju. Bil je to bogat trgovec, a velik ljubitelj umetnosti. Zbral si je dragoceno zbirko najboljših del starih in modernih norveških mojstrov ter jo potem poklonil mestu in priložil še precejšen fond za njeno vzdrževanje in izpopolnjevanje. Za vsakogar pomeni norveška umetnost močno doživljajo. Po vetu je najbolj znana po dobitem mojstru Edvardu Munchu, ki je tudi v bergenski galeriji zastopan z večjo kolekcijo izbranih del. Radostno odkritje zame je bil med mnogimi znanimi umetniki zlasti Nikolaj Ostrop, o katerem se mi zdi, da je še globlje prodrl v intimno ti svoje nenavadne zemlje.

Zvečer sva bila v gledališču pri premieri nove drame »Prelom« mladega norveškega dramatika Helgeja Krogha. Velik avtobus naju je pripeljal do tja. Ko potnik izstopajo, se vsak še posebej zahvali soferju, to je tu običaj. Pred gledališčem sva videla veliko množico in izvedela, da čakajo ljudje na p'hod kralja, ki bo pri-sotvoval predstavi. Čeprav sva bila tuj-

ca, sva brez vseh ovir prišla do glavnega vhod, kar sta naju čakala najin znanec Erik Grieg, sorodnik znamenitega komponista, in njegova gospa.

Gledališče je prav lepa stavba, približno enako velika kakor ljubljanska opera. Zaradi premiere in kraljevske oblika je bilo v njem vse praznično. Seveda je bilo nabito polno. Ko je v ložo stopil kralj, visok in vitel, civilno oblečen gospod zagorele polti, po se gledališčni završalo. Vsi so vstali in se ozirli proti kraljevi loži, ni pa bilo klicanja. Kralj se je elegantno priklonil in že je zalgal orkester predigro. Kljub temu so bile oči še vedno uprte v simpatično pojava kralja Haakona. dokler se ni dvignil zastor in se je pred nama začela odigravati moderna drama žene, ki koleba med ljubeznijo dveh mož.

Čeprav jezika nisem razumel, je bila že igra tako živa in močna, da sem po ge-

stah in mimici lahko sledil razvoju drame. Samo tri osebe so nastopale, ki pa so jih uteleševali trije najboljši norveški umetniki, igralca Ella Hval ter igralca Nilsen in Bergh. Večkrat sem poiskal proti kraljevi loži. Vlada je pozno sledil dejanju na odru, ter vedno znova posegal po daljnogledu, da je lahko opazoval mimiko gledalcev. Videl sem, da se tudi drugi posetniki ozirajo h kralju, o katerem sem mogel pozneje povsod ugotoviti, kako zelo je s svojo rednino priljubljen in spoštovan.

Velik vtis je naredilo na mene, ko sem v odmoru opazil, da so stene hodnikov polne slikan' portretov znamenitih gledaliških umetnikov in da je vse naokrog tudi nešteto portretov v kipih. Vse to priča o veliki, nam skoro neznan hvalenosti do ustvarjalcev gledališke panoge narodne kulture.

Senzacija pri Oslju

Ljubljana, 13. aprila.

Nezgodna jutrnja vsaka iz Karlova pri Oslju na cvetno nedeljo spada na zaost med največje železniške nesreče, kar jih je doživela Jugoslavija. Zato ni čudno, da je zvezniška ljudstvo in izvala izvanredne reakcije. V posledici te nezgode pa so sledili pojavi, sicer značilni za naše prilike a neumestni za zdrave razmere. Namesto pomirjevanja, ki je pri tako tuzižnem dogodku nujno potrebno, so bili časniki polni senzacij in pretiravanj. Bilo je mnogo ostre kritike na železniško upravo, na njene uslužbence in ukrepe. Ali so bili očitki pravilni in upravičeni, tega pač nihče izmed poročevalcev, ki so 10 dni ločili podatke pri vseh, ki so kazali voljo do razgovora, ni skušal dognati. Nobeden ni pomislil, kako lahko je razburiti ljudstvo s prenašljenimi zaključki in sodbami in tako težko je potem dopovedati resnico in ga pomiriti. Postala je pri nas že navada, da se pri vseh železniških nezgodah predsem išče senzacija ne resnica; tudi ta primer je postal senzacija ni škodo ugleda ene najvažnejših državnih ustanov. Zaradi tega in ker se še vedno pojavljajo po časnikih tendenciozne vesti, smatram za potrebno objaviti nekaj korektur v svrhu pomirjenja.

Trdilo se je, da ljubljanska direkcija ni vršila zadostnega nadzorstva na tej progi, ker na njej nima interesa; da so se na tej progi že ponovno rušile skale na tir in je vlak zavozil v nje da pa se ni ničesar ukrenilo proti temu; da so Madžari zgradili to progo zelo površno, tako da se je v letu 1912 neki član prevzemne komisije protivil prevzeti zgradbo, da je v letu 1912, neki inženjer zahteval, da se na mestu, kjer se je sedaj zgodila nezgoda, odstrani skalovje zaradi nevarnosti v širini 20 m od tira; da je železniška uprava v letu 1923 odstranila čuvalja, ki je do tedaj stal podnevi in ponoči baš na mestu kjer se je zgodila sedaj nezgoda, da je proga Karlovac — Ljubljana splošno nevarna, da se ljudje stalno pritožujejo, da se na njej ničesar ne ukrene; da so se mnoge napake zgodile zaradi neumestne štednje ljubljanske direkcije; posledica tega je milijonska škoda in neznano število mrtvih. Neki list je postavil zahtevo, naj se vse stene na širini 20 do 30 m od proge odstranijo promet se naj ustavi, dokler ne bo proga zavarovana itd. »Neki zaskrbljeni starši iz Metlike prosijo pod vplivom takih p'sarij direkcijo, da uredi vso progo do konca in da se naroči previdna vožnja vlaka ker se njihovi otroci morajo po dvakrat dnevno voziti po tej nevarni poti.

Navedel sem iz množice trditev samo nekatere, značilne za mišljenje in namen njihovih lastnikov. Kritizirati železniško upravo brez ozira na to, da se s tem škoduje ugledu državne ustanove. Toda laik ne ve, da je v stoletni praksi železniška »obrt« dala toliko izkušni, predpisov in norm, da bi se morale vse take nezgode preprečiti, ako bi se dale kakorkoli predvideti. Laik ne ve, da so mnogi, recimo, dobrosamerni nasveti za strokovnjake nerabni. Vedel bi pa lahko, da se v svetu kljub vsemu človeškemu znanju in skrbnosti še vedno dogajalo. Četudi redko, nesreče, ki jih človek s svojimi sposobnostmi ne more preprečiti.

Gornje svetovalne trditve je treba razumeti takole: Proga Karlovac — Bubenjanci so zgradili Madžari kot zasebno, vicinalno železnico z elementi, ki se splošno uporabljajo za vicinalne železnice. Temu odgovarjajo tudi kamenita pobočja v odseku proge med Osljem in Kamanjem, ki leži v globlji, tesni dolini ob višavstem koritu Kolpe. Kamenite stene izsekov tvo-

rijo kraški apnenici, ki kažejo vse značilne posebnosti Krasa. Takih in podobnih gorskih prog ima ljubljanska direkcija v svojem obrotu mnogo. Praksa je že davno naučila železniško upravo, kako je treba ravnati s progami te vrste, da se preprečijo nesreče. Znan pojav je, da je padanje skalovja s strmih pobočij največje splošno nesreče. Zato se v teh dobah vsrjajo tudi posebni pregledi pobočij, pri katerih se odstrani vse kamenje, ki ni več dovolj sigurno. Ta dela vršijo sekcije za vzdrževanje proge avtomatično. V tej dobi se strma pobočja, ki kažejo nesigurno stanje, še posebej straziijo; to se vrši istotako avtomatično tudi pri drugih neugodnih vremenskih pojavih. Kot podlaga za presojo nevarno ti služijo žel upravi statistični podatki o padanju kamenja, o plazovih in podobnih posledicah vremenskih pojavov. Statistika ne kaže za progo Oslaj — Kamanje nčesar izrednega; v obratu ljubljanske železniške direkcije so proge, ki imajo mnogo več primerov padanja skal, kakor ta proga. V teku zadnjih dveh let sta bila na tem 8 km dolgem odseku le dva primeri, ko je prišlo na progo kamenje, prvič zaradi nepazljivosti osebja v kamno'omu, drugič zaradi dolgotrajnega deževja kot plaz zemlje in kamenja, na katerega je zavozil vlak in iztiril brez posebnih posledic. Uprava je vedno skrbela za redno pregledovanje in čiščenje pobočij. Vendar ni bilo nikakega razloga za izvanredne skrbi, pač pa je bilo pričakovati v času odjuge padanje kamenja na progo v večji meri zaradi letošnje izredne zime. Proga je bila v času pred nezgodo in ob njej močno zastražena in sta bila v tem odseku na razdalji 14 km dva čuvalja. Pregledana je bila po polnoči dvakrat. Pred vlakom sta bila čuvalja na svojih mestih oddaljena od mesta nezgode po 600 in 800 m. Čuvalj, ki naj bi bil v letu 1923 odstranjen, ni stal nikdar na mestu nezgode, temveč je bil do leta 1926, nekaj sto metrov od kraja nezgode proti vzhodu, pozneje do leta 1934, ob industrijskem tiru nato pa je prevzel službo na postajališču Zaluki, ki je oddaljeno od mesta nezgode svojih 600 m. Namesto, da bi čuvalj stal brez dela noč in dan, vrši sedaj še druge posle. Tako bi ravnal vsak pameten gospodar, saj je čuvanje je takrat uspešno, ako paše skalovje na progo toliko časa pred vlakom, da se vlak še lahko ustavi. Če pa se to zgodi tik pred vlakom ali ob vlak, ne pomaga nobeno zastraževanje, niti če bi stal mož ob možu po celi progi. Vprašanje je tudi, kam naj se postavi čuvalj, da bo ob vsakem primeru lahko izvršil svojo nalogo, če skalovje ne kaže posebnih znakov nevarnosti. Trditve, da ljubljanska direkcija ni vršila zadostnega nadzorstva nad progo, ker nima interesa na njej, da je neumestno štedila in s tem povzročila milijonsko škodo, ima politično tendenco. Verjem, da je ljubljanska direkcija pripravljena na vsako »zrtev«, da do kraja ovrže tako nizka podtikanja, da bi se dalo kopie tudi temeljito obrniti, če bi ne bila ta reč tako majhna.

Kar se tiče spodnjeje ustroja proge, ni mogoče ničesar očitati ne Madžarom ne ljubljanski direkciji. Res pa je, da se je progi očitalo slabo stanje, toda le g'ede tihnih naprav. Ljubljanska direkcija je prevzela progo z izredno slabimi pragi, ki so ležali po večini v pepelu. To je bil splošen povični pojav, ki ga ni mogoče nikomur očitati. Od tistih časov je bil tir temeljito popravljen in je danes — ne idealen — pač pa varen za promet. Proga pa je ostala po značaju vicinalna in bo tako najbrž še dolgo. Zakaj se je v letu 1912, neki član prevzemne komisije branil pre-

B. Jakac: Del stare luke v Bergenu

Karel Čapek:

Norveška pokrajina

(Poglavje iz knjige „Pot na sever“)

Bergenska planinska proga soči med tako zvane tehnične čudeže. Tehnični čudeži so po navadi tuneli in viadukti. Toda bergenska proga se ponasa s to po ebodnostjo, da imajo tu tunele, ki so takorekoč umetni, nad zemljo zgrajeni, napravljeni iz tramovja in desk. Ti tuneli so rano zaradi plazov in snežnih zametov in se vlečejo milje in milje daleč na tej poti, zlasti na najzanimivejših mestih, kjer pa ni tunelov, so vsaj visoke deščene ograje. Toda potrepeljivi opazovalce najde kljub temu kdaj pa kdaj mesto, kjer je pustil tesar luknjo in lahko za trenutek osupne ob lepti in izvishnosti sveta, medtem ko se vozi skozi nadaljni deščeni tunel.

Vendar pa naj povem, če hočem, da bo vse v redu: To tehnično čudo se pojavlja šele zgoraj v Ustadahu in poleg Ustekveike; v začetku drvi vlak zdaj kozi navadne tunele pod zemljo, zdaj preko zelene Norveške, skozi gozdove in čez pašnike, ob rekah in jezerih. Vedno imajo čči dovolj paze: gledač lesene hiše in brezgragte krave, gore in doline, dekler ne pride Homfceski si slovi po vsem vcdpadu in po Trockem v emigraciji, nato pa slada dolina Sokne, prepleti sveži pašniki med črnimi goz'ovi; povsod po zeleni pobočjih so rjave iz tramovja zgrajene hišice na nožicah kakor grad Babe Jage —

— in potlej se namah pokaže Kroderen, jezero Kroderen med granitnimi trebušastimi griči, na katerih tisti kodra ta lasulja listnata dreva; takšne so te glav-nate, in v njih se odraža svetlost moč trstvom obrušene gore. Ne ne pomaga, tu mora človek gledati na svet z geološkimi

očmi; na primer, tistele granitne kupoie pod Noretjellom pričajo, da svet ob svojem stvarjenju vendarle ni bil napravljen kar zlepa iz vrele kaše, marveč je bil obdelan na moč skrbno, brušen in otugan, opjlen in uglajen, dekler ni takle ledenik naposled dopadljivo in vešče potegnil s palcem po gorah nad Kroderon in bil zadovoljen z njihovo obliko; zares, tako je prav, pa naj mi kdo pokaže še kakšen ledenik, ki je tolikaj spreten!

Vidiš pa tudi druge gore, ki niso bile ostrugane, marveč razcepljene počez in navpič, razbite z ledenimi klini, nametane po plasteh, položene druga na drugo kakor klade, posunjene vase kakor skode, nagubane, krivljene, prelomljene ali razrezane; bilo vam je to strašno tesarstvo v granitu! Pravijo: geološki vekovi, toda koliko dela je videti na njih! Nikar mi nič ne pravite, tistale ledna doba je bila ogromna delavnica, samo pogledjte, koliko rokodelstva je bilo takrat v naravi, in kakšna tehnična čuda so vam to! Kdor nima razumevanja za kamen, ne ve mnogo o lepoti in o velikem dostojanstvu sveta.

In potlej pride Hallingdal, stara kmečka dolina, ki slovi po svoji ljudski umetnosti; tu so nekeč slikali skveče hallingdalske rožice in še danes lahko vidíš, s kakšno rokodelsko ljubeznijo je tukajšnje ljudstvo stavilo svoje hiše iz brun, močnih kakor grom, svoje kozolce, po ajene na ozke podstavke iz hlodov; svoje starodavne cerkve, zgrajene v obliki stolpa kakor lesene pagode; svoja izrezljana okna, hišna čela in stebriče — samo krasno, temeljito, starinsko delo iz zajetnih debel in debelih dek; in kdor re une co-

niti lesa, temu uide premnogo jedrnate, smotnate in ljubele kupoie sveta.

Da kamen in drevo, to je Hallingdal. In goz'ovi, goz'ovi iz samih jadrnikov; tako je tisto visoko dreve. In seno v predel'ih kopicah, črede majhnih rjavih krav, težki črnogrivi konjčki, sami travniki, sumna svileni trava, zolta kamil'ca in beli oslad, modrina zvončkov kakor nikjer drugod, v bruna tih oknih rumenkat peclagonije — to ti je Hallingdal.

Čudno, da se je nemara povsod na svetu prav v planinskih krajih najbolj razvila ljudska navada rezbanja, slikanja in vezenja. Saj vem, delno je takó zaradi tega, ker so se v zakotnih dolinah sorazmerno bolj hranile stare reči po pradidih in prababcih; toda, da se nekaj hrani, je moralo prej na tati. Menim, da je v e to zbog lesa; daje dečku v roke poleno in brž jame vanj (kajti p'pec ima gotovo) izrezavati škrte in zareze, dokler ni iz tega ročaj meča, kip ali stebel. Les je mogoče rezati in slikati z barvami, medtem ko je kamen primeren samo za stavbe ali za pravadne nagrobnike. Ljudska umetnost od arhitekture tja do piščalke in diple se oklepa lesa, zato se tolikaj diž gor in gozdov in zategadelj e človekovo srce enako razve eli v Hallingdalu kakor v Pireneji, v Alpah ali pri nas. Kamenito je delo narave, lesena je stavba človekova; tako je vsaj bilo, dokler je vladal na svetu naravni red.

To je potemtakom Hallingdal, potlej pa pride Ustadal in tam je že povsem drugačen svet; tam več nihče ne živi, razen načelnikov postaj in osebja planinskih hotelov; v e ostalo je kamen in mrzla jezera in vlažna vresčja; drže se še obročeni bor in pritičava, zakrivljena jelena in stisnjena jelša; samo tu in tam vidiš brunasto bajto z rogovjem severnega jelena na zatrepu; potlej pa zopet samo kamene in plazeča ee breza, ločje in suhoprnik; potem ni več ne jezera in ne rastlinje, samo deščeni tuneli, galerije in ograje zoper zamete; tako čuden je ta kraj.

In zdaj mo že povsem zgoraj, pri Fias; res ni više kakor dvajnajst sto metrov nad mojem, toda v tukajšnjih severnih razmerah je to tako, kakor pri nas kakšnih tri t'sot metrov visoko. Konec življenja. Jezera, ki o t'ajajo tisti poleti zamrzjena; najbrž jim ni do tega, da bi se znebila ledu. Jeziki večnih ledenikov segajo prav do železnice, veliko snežno polje Hardengerjökelen, zameti ob progi; temu e tod pravi julij. Tu in tam čakajo ljudje ob progi, da bi zamahnili v pozdrav nočnemu živemu, ko pojde mimo vlak. Snežna polja, jelkeno silva jezera in kamen te podrine; peštica rjave trave, to je vse; nemara je zaradi tega vse to tako silno in nečezerno, ker tu ni več življenja. Ni več življenja, vendar se ponekod ljudje še preživljajo; človek je živav kakor pritičava arktična vrba, ki dela srebrnkaste preproge tam, kjer ne more več niti trava rati. Breza, vrba, lišajnik in človek: nič ni na svetu vztrajnejšega. Pustite me, še tu imam kaj delati; mahljati moram z obema rokama ljudem, ki živev tod naokrog. In drugim ljudem drugih dežel tudi; povsod na vetu mora človek mnogo vzdržati, samo da ima tu zoper sebe zgolj te večne elemente. Pozdravljeni, ljudje iz Ustekveike; imajte se dobro. Ljudje iz Moldalada; lepo je pri vas, udobno preživljate svoje trdo življenje, in kaj vam je mar, kako se drugod dela zgodovina?

Torej pozdravite doma in z bogom; moram h teli, kajti že se spuščam navzdol s hriba, navzdol med skalami, dol nad Flamsdalom in njegovimi slapovi, tja h gozdovom in borovju, na Raundal, kjer kmet s smešno kratko koso popravlja svoje seno med granitnimi kladami; dol med ljudi in v samote — kako hitro nam poteka čas, ko e spuščamo navzdol! In tu se že zopet košati nordijska obilnost gozdov: bor, visoki kakor stolpi, borovnice visoke do kolena in praproto do pasu; in za nekaj vodopadov niže zopet smreke in jelke kakor katedrale; in še nekaj kas-

kad niže, pa smo med kodratimi hostami jerebik, jelš, vrb in jaski; tu so si rastlinske meje tako blizu in tako jame, da se človek kar čudi, kako natančno se na Norveškem drži narava bioloških in oekoloških vegetacijskih zakonov; najbrž je tako zaradi tiste r'pšne izobrazbe.

No, zakaj smo že čisto spodaj, komaj nekaj desetlin metrov nad morjem; spodaj pri ljubeznivih jezerih med kodratimi hostami, med rdečimi hišami in svetlimi pašniki; povsod zgoraj so skladi granita z belimi p'paci večnega snega. Lepo je v e to, a človeka bi mikalo vedeti, kako neki je onkraj gora. In tole ozko zeleno jezero, to je že morski fjord; navpične skale in med njimi gladka, brezdna voda; vse to je čarobno žalostno in na moč intimo, samo da se prvi hip zdi povsem neresnično. Človek se mora dolgo vaditi v gledanju fjordov, preden jih jame priznavati za golo in končno celó za trdo resničnost. Tamne više, mislim v Sognefjordu, morajo ljudje čez dan privezati otroke na vrvice, da jim ne padejo z navpičnih ten v morje. Ne morete niti verjeti, kje vse lahko ljudje bivajo.

Hvala bogu, že prihaja Bergen; čudna reč, koliko dela imaš, če hočeš vse videti. Hotel bi že zat'isniti oči in nič več videti; no, samo še tole skalo in tisto ribičevo bajto, pa konec; lahko noč in radi me imajte. No, čamo še tistih nekaj navpičnih gora in, bodi; še ta dekleta na postajnem peronu, ki tu — na edinem avtom mestu v vsem kraju — opravljajo svoj predvečerni konj — torej deklet nimajo tu na vrvi. In zdaj ne maram res nič več videti. Čakajte, še kosček tistega fjorda, še onole ostro skalo, in dovolj je vsega! Kaj pa tista zelena dolina z jezerom in ljudmi, pa gore in nebo — ? Mar ni nikjer konca poti in gledanja?

Seveda, je konec poti; ni pa konca se-vernemu dnevu.

Iz češkega prevol —A.

vzeti progo, bi bilo mogoče ugotoviti le iz zapisnika, če je še kje na razpolago. Vzroka za to nabitost ni bilo v skalovju ker je to v osemindvajsetletni dobi dokazalo da zna držati. Tega, kar se je dogodilo pri nezdgi, ni imel v mislih ker bi se v tako dolgi dobi gotovo moral najti še kdo drugi, ki bi opazil nevarnost, če bi bila kjer koli vidna inženjerja, ki bi zahtevali odstranitev skalovja na 20 metrov od tira, bi pa gotovo nikdo ne smatral za zdravega.

Nezgodno na cvetno nedeljo je povzročil izreden pojav: izluščila se je iz gornjega dela navidezno zdrave, čez 20 m visoke stene ob progi pol drugo minuto pred vlakom kamen ta masa vsebine do 600 m³, se zavalila na progo in jo popolnoma zasula. Nikdo bi po zunanjem izgledu kamenite stene ne mogel soditi na tako nevarnost. Danes po nezdgi ko se je odprla tajnost notranosti skalovja, je jasno, da so bile na delu sile, ki delujejo brez prestanka v krasnem skalovju in da je nesrečen slučaj — vis maior — usmeril rezultanto teh sil v smer, ki je povzročila katastrofo. Niti pri gradnji, niti pozneje ni bilo znakov, ki bi omogočili predvideti tako katastrofo ker bi se sicer storilo vse, da bi se preprečilo. Taki primeri so izredno redki in potrebujejo v tej obliki mogoče dobo tisočletja. Kdo bi mogel zavarovati pri gradnji odstranitev takih sten, ki bi stala milijone če bi pri morda predvidevanju nevarnosti bilo še vedno 90% možnosti, da nezgodno prepreči čuvaj s tem, da pravčasno ustavi vlak! Za to možnost govore statistični podatki železniške uprave o nezgodah povzročenih od padanja skalovja. Da se je kljub temu nesreča razvila do te tragične

velikosti, je krivo usodno povezovanje neugodnih komponent, kakor se to dogaja pri vseh velikih nesrečah. Jasno je, da se tak nenormalen pojav ne da pojasniti v kratkih besedah. Smatram pa, da dajejo gornja pojava vsaj toliko opore in verodostojnosti, da bodo zainteresirani, če jim gre za varnost prometa in ne za druge interese, lahko prenehali z napadi na železniško upravo, da bodo »zaskrbljeni starši« mogli brez skrbi zapustiti svoje otroke železnici in da bodo mogli po njihovi zopet v miru občudovati krasote narave ob zeleni Kolbi. Kako resno presoja železniška uprava to katastrofo, dokazuje dejstvo, da je povelja preiskavo vzrokov in poteka katastrofe, razen svojim organom, še nevarni strokovni komisiji treh vseučiliških profesorjev.

Posledice katastrofe so spremljali še mnogi drugi razburilivi pojavi, kjer neobičajna vsiljivost nepoklicanih pri odstranjevanju delih, senzacionalne fantazije o malomarnosti na progi, neložni zaključki o velikem številu žrtv pod kamenjem v vodi, dasi je znano da je kamenje padlo v vodo že pred dohodom vlaka, itd. Mnogo tega gre na rovaš odpustljive človeške radovednosti in razburjenosti ali laiške nedoslednosti, še več pa na rovaš nomanjkanja čuta za državo in nene ustanoje. Vse to bo neprečiščeno, poiačano in zamotano v slabem smislu služilo drugi, zaključni fazi katastrofe. Iz mnogih razlogov pa bi bilo želeži, da bi končno nastopil že konec ozaliske senzacije in da bi na nieno mesto stopila stvarna in poučna obravna-va med strokovnjaki.

Inž. Fran Zelenko

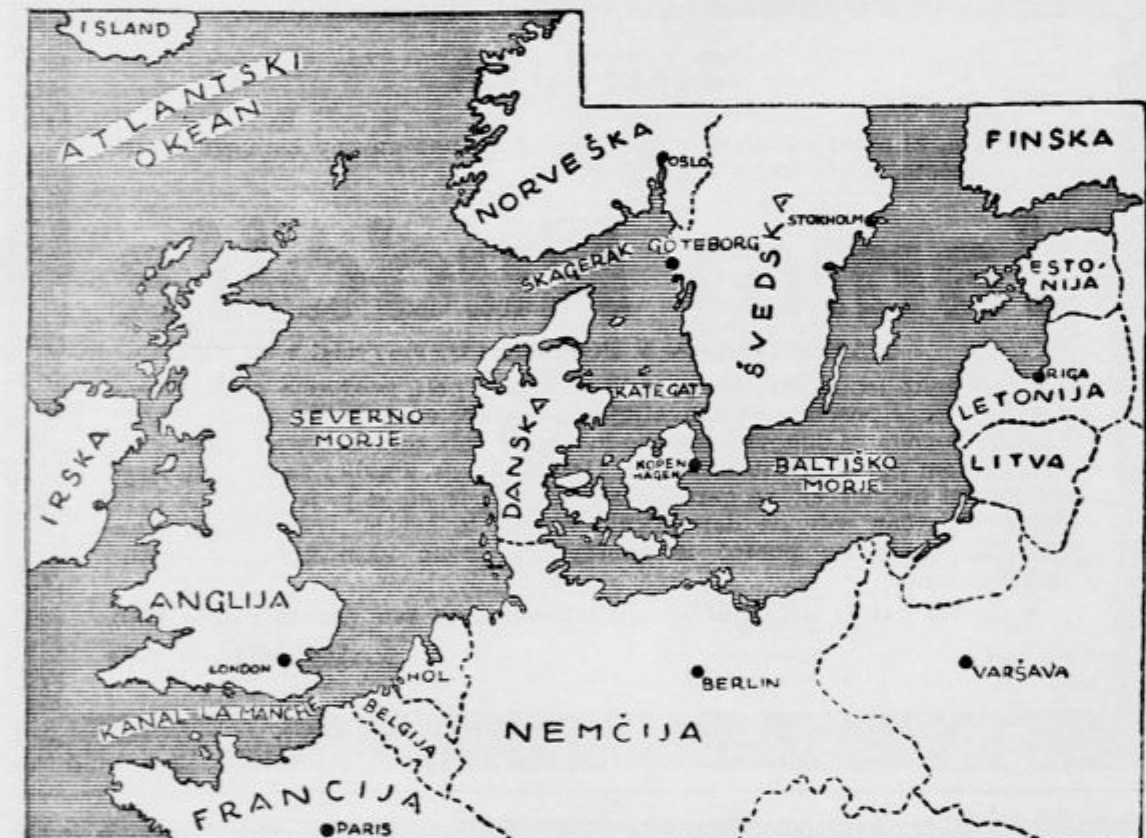
Teden svetovne zgodovine

Novo spremembo evropskega zemljevida — Razvoj dogodkov na severu — Razširjeno bojišče — Kočljiv položaj švedske — Nove naloge za vse nevtralce

Po izkušnjah zadnjih let so se tudi letos v marcu napovedovali novi veliki dogodki. Presenečenja so v marcu sicer izostala, zato pa jih je tem več prinesel april. Spet se je čez noč spremenil zemljevid Evrope, to pot na evropskem severu.

Po lanskem razkosanju Poljske so sledile nove spremembe na evropskem zemljevidu letos v marcu, ko je bil med sovjetsko Rusijo in Finsko sklenjen mir in je morala Finska precejšen del svojega ozemlja odstopiti Rusiji. Zdelo se je, da so se s tem oddaljile od severne Evrope vse neposredne nevarnosti novih zapletljivev v zvezi z novo vojno. Zlasti na švedskem, Norveškem in Danskem so bili pričarani,

Nekaj ur po angleškem obvestilu se je sestal norveški parlament, ki je sklenil protestirati proti angleškim ukrepom. Do izvršitve tega protesta pa že ni več prišlo, ker so se med tem dogodki že začeli razvijati v drugo, nepričakovano smer. V ponedeljek kasno zvečer je namreč nemški poslanik v Oslu pismeno in ustno sporočil norveškemu zunanjemu ministru Kohtu, da mora Nemčija prevzeti Norveško pod svojo vojaško zaščito, pri čemer pričakuje, da se Norveška ne bo upirala. Kot razlog za zasedbo je navedel, da bi v nasprotnem primeru zasedli Norveško Anglija in Francija. Koht je odgovoril, da tega ne pričakuje od Anglije in Francije. Norveška vla-

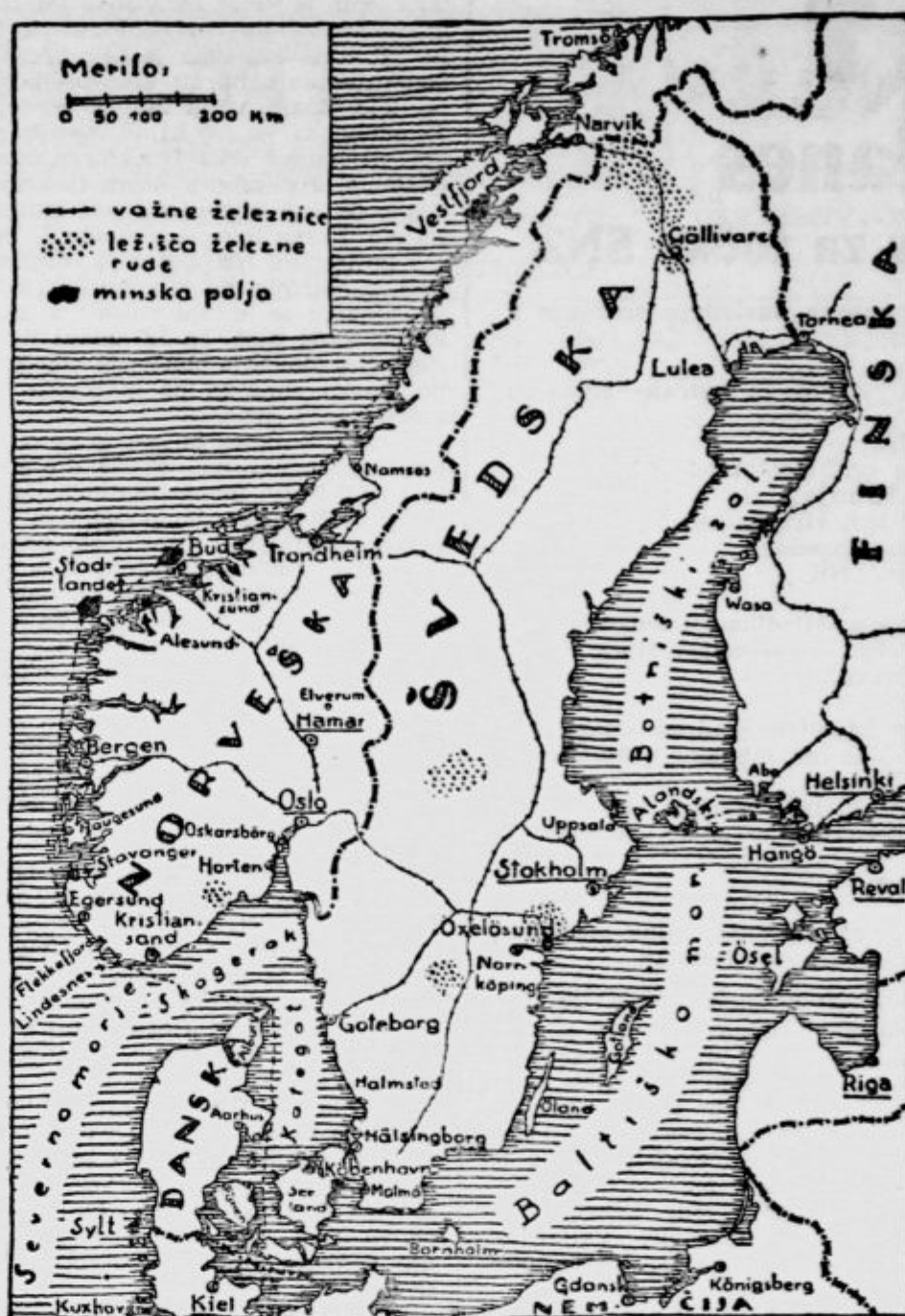
da so se najhujšega v razpletu sedanje vojne že rešili. Ta pričakovanja se niso izpolnila.

V noči od 8. na 9. aprila se je položaj severnih držav povsem spremenil. Ena izmed njih (Danska) je v 24 urah izgubila svojo samostojnost, druga (Norveška) je bila čez noč potegnjena v vojni vrtnice, tretja (Švedska) pa postavljena pred težke odločitve četrta (Finska) pa je po prejšnjem sklenitvi miru z Rusijo izgubila svobodo svojih zunanje-političnih odločitev in ne sme ničesar ukreniti brez privoljenja Sovjetske Rusije. Tako so štiri države na evropskem severu, ki so si še tik pred izbruhom nove evropske vojne in tudi med samim njenim razpletom z besedami zagotavljale vzajemnost in skupnost svojih interesov, vsaka zase prešla v položaje, ki si v njih drugi ne morejo več nuditi dejanske pomoči. Nevtralnost, za katero so se zaradi varovanja svojih interesov odločile, je bila navzlic njihovi dobri volji vedno težje vzdržljiva, ker niso razpolagale z zadostnimi sredstvi za njeno obrambo. Brez puške ob nogi pa je očuvanje nevtralnosti v današnji vojni težka ali celo nemogoča stvar.

Dogodki, ki so dovedli v preteklem tednu do novih sprememb na zemljevidu Evrope, so se razvijali z bliskovito naglico. Anglija in Francija sta se proti koncu marca odločili, da postrita gospodarsko vojno proti Nemčiji. Napovedali sta ostrejša blokade ukrepe, ki naj bi med drugim zadeli tudi dobave švedskega železa ter ruskega in rumunskega petroleja Nemčiji.

V petek, 5. aprila, sta angleška in francoska vlada istočasno izročili norveški in švedski vladi enako se glaseči noti, v kateri sta označili svoje mnenje glede dolžnosti nevtralcov. Trdili sta v tej noti, da nevtralnost Norveške ni nepristranska ker dopušča kršitve svojih nevtralnih vod po nemških ladjah. London in Pariz ne moreta več trpeti, da bi Nemčija lahko mirno kršila skandinavsko nevtralnost.

Še preden sta norveška in švedska vlada na ti notni zaveznikov odgovorili, je angleška vlada v ponedeljek, 8. aprila, obvestila norveško vlado, da bodo angleške ladje na nekaterih mestih v norveških nevtralnih vodah položile mine, da s tem zavarujejo nadaljnje kršitve norveške nevtralnosti po Nemčiji. V obvestilu je bilo to dejanje utemeljeno med drugim s tem, da so »mednarodni zakoni vedno priznavali vojskujočim se državam pravico, da odgovore na protizakonita dejanja sovražnika z ukrepi, ki bi bili sicer v normalnih okoliščinah protizakoniti, ki pa postanejo zakoniti, ker je že prej sovražnik kršil zakone.

V novem položaju pa se zaradi teh dogodkov nista znašli le Danska in Norveška, temveč tudi Švedska, kateri je Nemčija poslala posebno noto z željo, da določi svoje stališče. Švedska vlada je odgovorila, da bo ostala strogo nevtralna, da si pa pridržuje svobodno roko glede obrambnih ukrepov, ki bi jih zaradi nastalih sprememb smatrala za potrebne. Vest iz evropskega severa ob koncu tedna napovedujejo zato možnost podobnega izkrcanja nemških čet na Švedskem kakor je že bilo izvršeno na Norveškem, češ da si hoče Nemčija s tem zagotoviti neogrožen prevoz svojih čet na Norveško za primer, da bi bil neposredni prevoz v norveške luke onemogočen po zaveznikih mornaricah in letalih. Gotovo je, da je bila z nemškim korakom na Danskem in Norveškem tudi švedska postavljena pred težke odločitve, ki jih smemo vsak hip pričakovati.

Z nepričakovanim razvojem na evropskem severu se je bojišče evropske vojne znatno razširilo. Vojna se prav za prav šele sedaj začela. Pričakovati smemo naglega razvoja, ne da bi seveda mogli uganiti njegovih smeri. V splošnem evropskem položaju je še precej neznan, predvsem zaradi tega, ker sta dve evropski velisili, Italija in Rusija, slej ko prej še izven vojne, potem pa zato, ker nam priprave obeh vojnijskih taborov dopuščajo najrazličnejša uganjanja o njihnih nadaljnjih vojnijskih namerah. Položaj nevtralcov, ki se je še pred nekaj tedni zdel precej ugoden, se je na mah močno poslabšal. V vseh nevtralnih državah prevladuje prepričanje, da se vrsta presenečenj v tej vojni še ni zaključila in da morajo zato vse v lastnem interesu poskrbeti za čim popolnejšo obrambo za vsak primer.

Scrutator

Berlinsko pismo

Po nemškem prepričanju mora vojna v vsakem primeru prinesiti drugačno gospodarsko ureditev sveta — Pomen sistematične ureditve nemškega trga

Berlin, 9. aprila
V svetovni vojni so se v časopisju, v brošurah in knjigah vsak hip pojavljali načrti in predlogi, kako naj se uredi svet po sklepu miru. Velik del teh razprav se je nanašal zlasti na gospodarsko ureditev, o kateri se je natisnilo za cele knjižnice. V sedanjih vojni tega pojavnosti ni. V Angliji in Franciji so sicer nekaj časa živahno debatirali o nekaki bodoči evropski federaciji, sedaj pa so tudi te razprave potihnille. Gotovo se tudi v teh časih po svetu kujejo mnogi načrti o tem, kako naj se svet, zlasti v pogledu na svoje gospodarske razmere uredi po končani vojni, vendar pa vsaj od odgovornih činiteljev s temi načrti nihče ne pride na dan.

Tudi v Nemčiji se omejujejo samo za ugotovitve, da bo vojna morala prinesiti novo gospodarsko ureditev. Nemogoče je, da bi ostali veliki narodi, kakršni so nemški, italijanski in japonski, izključeni od bogastev zemlje in glede življenjske važnih surovin odvisni od drugih držav. Vsi ti narodi, tako utemeljujejo to svoje stališče v Nemčiji, so v zadnjih letih storiли vse mogoče, da bi omilili svojo odvisnost od svetovnega trga s surovinami. To jim je prineslo velik tehnični napredek. Silno so dvignili svoje poljedelstvo, razširili rudarstvo, izumili celo vrsto dostikrat polnovrednih nadomestil, med katerimi sta najvažnejša umetni bencin in umetni gumij. Vendar ves ta napredek, skupno z najpopolnejšo gospodarsko organizacijo ne more popolnoma nadomestiti naravnih surovin, tako da bo slej ko prej potrebna izmenjava blaga med narodi in državami.

Po nemškem prepričanju bo moral zato konec vojne prinesiti bistveno spremembo v gospodarski ureditvi sveta. Nemčija se je sicer že mnogo opomogla po svojih gospodarskih zvezah z evropskim jugovzhodom, vendar je še vedno za njo neobhodno potrebno, da doseže neovirano izmenjavo blaga tudi s tropičnimi pokrajinami. V bodočih mirovnih pogodbah mora biti neposredno velikim narodom zajamčena

pravica da zasledujejo svoje gospodarske interese v skladu z nacionalnimi potrebami in se zvežejo s takimi državami, ki pomenijo za njih gospodarsko dopolnilo. Ako novi mir te ureditve ne bo prinesel bo zopet le začasen mir.

Prehranbeni minister Darée je te dni sprejel inozemske novinarje ter jim govoril o ureditvi nemškega trga. Za uvod je opozoril, da je zahtevala gladovna blokada zadnje svetovne vojne tri četrtn milijona smrtnih žrtve v Nemčiji. Vse stremjenje narodno-socialističnega režima je zaradi tega že od vsega početka šlo za tem, da se Nemčija v pogledu preskrbe z najvažnejšimi življenjskimi potrebščinami osamosvoji od tujine. Pri izvajanju te agrarne politike se je že davno pred sedanjo vojno pokazala potreba sistematične ureditve živilskega trga. Ta ureditev je sedaj nekaka Siegfriedova linija proti angleški blokadi.

Nemška tržna ureditev skrbi za potrebno poljedelsko produkcijo vseh glavnih živil. Na njej temelji regulacija cen, ker bi brez tržne ureditve ne bilo mogoče trajno držati nikalnih maksimalnih cen. To opazajo sedaj tudi v Angliji in Franciji, kjer morajo sami posegati po sredstvih, ki so jih poprej Nemcem toliko očitali in kritizirali. Nemška tržna ureditev pa je obenem osnova za zunanjo trgovino Nemčije. Brez nje bi dobavljajoče države ne imele zadostnega jamstva za zanesljivo prodajo svojih pridelkov. Brez nje bi zlasti ne bilo mogoče izločiti za narodno gospodarstvo tako škodljivih trenj med eksportno industrijo in kmetijstvom, kakršna so bila nekaj skoro na dnevnem redu, ki pa so pod narodno-socialističnim režimom popolnoma izginila.

Končno je minister Darée opozoril na velike koristi, ki jih prinaša sistematična in podrobna ureditev trga za vse ostale gospodarske panoge. Ona zlasti omogoča enakomerno razdelitev razpoložljivih živil ter izločuje nepotrebno prevažanje blaga iz kraja v kraj in s tem razbremenuje promet.

Bolgari in severni dogodki

Prvi odmevi nemškega vpada na Dansko in Norveško — Klici k čim večji izpopolnitvi lastne pripravljenosti

Sofija, 10. aprila.
Kakor v vseh nevtralnih državah, so nagle spremembe na evropskem severu napravile tudi v bolgarski javnosti globok vtis. Listi jih prvi dan še niso komentirali, zlasti pa so bili še naslovi na prvih straneh, ki se niso omejevali samo na prikaz položaja na evropskem severu, temveč so tudi opozarjali na možne posledice drugod.

Prvi redakcijski prikazi dogodkov so bili najprej zgolj informativnega značaja, očitna pa je bila težnja, da se ves razvoj prikaže v znamenju med seboj si odgovarjajočih akcij in reakcij obeh vojnijskih taborov, ne glede na usodo neposredno prizadetih skandinavskih nevtralcov. Nato so začeli izvajati iz novega razvoja na evropskem severu tudi nekaj pouka zase. Tako je v »Miru« zapisal Brzlovic med drugim: »Iz vsega lahko povlečemo za nas naslednji pouk: da se ne smemo vdajati utvarji, da

se bo veliki konflikt kmalu končal, in da moramo zato biti vedno pripravljeni in čuječi. Odgovorni činitelji pri nas bodo zato gotovo poskrbeli, toda je še druga stvar, ki jo moramo dan in noč imeti pred očmi tudi vsi drugi, državniki, publicisti in ostali državljani: očuvati popolno in vsestransko nevtralnost v najstrožjem smislu te besede; opazovati, ne da bi izdali svoja čustva simpatij ali antipatij; biti samo bolgarskočustni. Nekoč nam bodo za to tudi naši vojščaki hvaležni.«

V istem listu je dr. Dimitri Damjanov razpravljaval o važnosti, ki jo ima v vojnem času morala naroda, ki mora biti plod dolge in sistematične priprave. Pisec piše med drugim: »V teh izrednih časih morajo biti napor in čuječnost vlade stalno spremljani s popolno podporo vseh narodnih sil. Povezanost teh sil in moralna mobilizacija naroda sta naloga vlade. Toda ne smemo pozabiti, da je odpora morala

jutrišnjega vojaka rezultat zavesti in morale sedanjega državljanina. Kadar torej mislimo na jutrišnjega vojaka, moramo misliti že na današnjega državljanina.«

V uvodniku »Slovca« pa smo čitali med drugim: »Vsa poročila nam dopuščajo sklep, da vstopa vojna v novo fazo, odnosno, da se prav za prav šele začela... V tej novi fazi vojne postaja položaj malih nevtralnih držav zelo težak. Tako zvana totalna vojna se radikalno razlikuje od vojne pred četrtn stoletjem, ko so se do neke mere še spoštovala mednarodna načela. Usoda Belgije in Grčije v svetovni vojni grozi danes vsem nevtralnimi državam. Danes nihče ne ve, kaj se more zgoditi jutri v jugovzhodni Evropi, zlasti v zvezi z alarmantnimi vestmi o dogodkih na Dunavu. Očitno je, da gre za razširjenje sedanje vojne. Nevtralne države se lahko izognejo tej nevarnosti samo, ako so pripravljene, da z orožjem v roki in s ponosom branijo svojo nevtralnost, kajti po svetem zakonu je vsakemu narodu določeno njegovo mesto pod tem soncem in vsi imajo v enaki meri pravico do življenja v senci boga. Nevtralne države bodo postavljene pred preizkušnje. Močnejši hočejo nadzirati ne le njih politiko in njih gospodarstvo, temveč hočejo prodreti tudi v njih duše in nadzirati njih simpatije ali antipatije. Ako gre za simpatije ali antipatije, je lahko povedati, kakšne so. Vsaj za nas Bolgare so najbolj simpatični in najdražji oni, ki nas hočejo pustiti v miru, ne da bi se trudili, da bi nas zavlekli v vojno. To je v ostalem približno razpoloženje tudi ostalih nevtralnih držav.«

Te ugotovitve gotovo odgovarjajo razpoloženju ogromne večine v bolgarskem narodu. Bolgari ne čutijo njih neposrednih nevarnosti, katerim so bili nekateri narodi že izpostavljeni. Zato so — vsaj doslej — nekako strogo formalni in zagovarjajo svoje nevtralnost in iščejo krivice za morebitno njeno kršitev na vse strani. Podobno je bilo do pred kratkim stališče skandinavskih držav, dokler jih dogodki sami niso postavili v tem pogledu na čisto. Očitna pa je že v prvih bolgarskih odmevih novega razvoja na evropskem severu večja zaskrbljenost, ki se očituje med drugim prav v zgoraj navedenih besedah »Slovca«, da gre končno predvsem za svobodno življenje vseh narodov pod soncem.

R. P. B.

Koroški drobiž

Izševanje celovskega močvirja. Kar pomnijo, je ozemlje med Celovcem in Zadnjico močvirnato in je delalo celovskim gospodom že od vsega početka velike preglavice. Leta 1827 se je pojavil prvi načrt za izsušenje velikega močvirja, obsegajočega celih 1100 ha. Tako je n. pr. nastal prekop med Glinu in jezerom, nazvan Glanfurt. 4. sept. 1938 se je ustanovila posebna zadruga, ki je takoj pričela z izsuševalnimi deli. Najprej so regulirali potok Strugo in v letu 1941 bo 81 ha prvič obdelanih. Sledila bo regulacija prekopov, ki je danes edini očitok Vrbskega jezera in nikakor ne more odvajati vsega vodovarja, vsled česar je obrežje redno poplavljen. Pričakujejo, da bo izvedba velikopoteznega načrta vplivala na vreme celotnega ozemlja in bo odstranila sitno jesensko in vigradno meglo nad Celovcem.

Novi nemški otroški vrtni so bili odpravljeni v Glinjah, na Radišah, v Goricah, Melvicah in na Brdu. Po poročilu »Grenzru-« fac je letos predvidenih skupno kakih 130 do 150 nemških otroških vrtnov v slovenskem delu Koroške, češ, da se tako opomore itak prezaposlenim kmetičem.

Dve mladi slovenski družini. Ziljan Cvetk Milonik iz Zahomca si je izbral svojo družico v znani slovenski družini Breznikovi v Pilberku, slovenski podjetnik Stefan Sienčnik iz Mokrija pa Milko Rutarjevo v Zitari vasi. Mladima slovenskima družinama mnogo sreče na novo pot!

V Čahorčah pri Ziljopoljah je umrl velik narodnjak Valentin Čimšar, rodom z Visokega pri Kranju. Na Koroško se je s svojo družino priselil pred 33 leti in bil med domačimi na glas kot dober gospodar in velik poznavalec bolezni pri živini. Pokojniku v slovo je zapel tudi slovenski pevski zbor doma in ob grobu. — V št. Jakobu v Rožu pa so pokopali Sitarjevega očeta Filipa Serajnika.

Pri gornjekoroškem kraju Döllach nameravajo začeti z delom v zlatem rudniku, ki je bil opuščen pred 300 leti. Sodijo, da Visoke ture skrivajo v sebi kakih 300.000 kg zlata.

Letni zbor Slovenskega kulturnega društva »Kočene« v Svecah je bil združen s proslavo 50letnice službovanja pevovodje in organista g. Jakoba Begušja. Za sedanje razmere je bila prireditve dobro obiskana in je prav lepo uspeša.

Tretji transport Kanakancov je prispel v Beljak 30. mm. Bilo je skupno 200 oseb, ki so jih Beljanci toplo pozdravili, nakar jih je vlak odpeljal v špital, kjer bodo začasno nastanjeni. Njihovo oskrbo je prevzela organizacija NSV.

Ziljani gojijo upanje, da bodo smeli letoš zopet pasti na obsejnih zilijskih planinah svoje govedo. To bi bila za Ziljane velika dobitok.

Devet mrtvih zaradi ene vžigalice

V argentinskem mestu Santa Fé je zavoljo nepravilnosti nekega kadilca nastala velika nesreča. Nekaj avtobusov, v katerem je bilo kakšnih 30 potnikov, se je ustavil v bencinski črpalki. Eden izmed potnikov si je prižgal cigareto in je vžgalica malomarno odvrgl. Po nesreči je vžigalica padla baš v odprti bencinski tank avtobusa. Nastala je eksplozija, plameni so se razširili z divjo naglico. Devet oseb, med njimi dve majhni deklici in njiju mati, je zgorelo. Pet oseb je bilo smrtno nevarno ranjenih.

Cortezova oporoka

Angleški zgodovinar Conway, ki živi v Mehiki in si je pridobil sloves kot specialist za dobo, ko so Španci zasedli Mehiko, je objavil izvirno Cortezovo oporoko, ki jo je ta podpisal 11. okt. 1547. v Seviliji. Leta 1927. jo je v nekem tamkajšnjem arhivu odkril pater Mariano Cuevas.

FOTOAPARATE, FOTOPOTREBŠČINE in druge tehnične predmete rabljene kupujemo in prodajamo. Leica, Kontakt ali Robot novejši, ter povečevalnik rabimo — takojšnje plačilo. — Razvijamo, kopiramo, lepo in poceni. — V zalogi filmi, papir, kemikalije.

FOTOTEHNIKA,
Vošnjakova 4.

SPORT

Spored za danes

Osem prvorazrednih tekem za točke SNZ

Današnji prvenstveni spored v območju SNZ obsega naslednja srečanja z žogo na zelenem polju:

I. RAZRED:
V LJUBLJANI: Hermes—Mars ob 10. na igr. Ljubljane in Jadran—Reka ob 15.15 na igr. Jadrana;
v CELJU: Celje—Amater ob 16.15 na igr. Celja;
na JESENICAH: Bratstvo—Disk ob 15.30 na igr. Bratstva;
v KRANJU: Kranj—Svoboda ob 14.30 na igr. Kranja;
v HRANSTNIKU: Hranstnik—Olimp ob 15.30 na igr. Hranstnika;
v MARIBORU: Rapid—Železničar ob 16. na igr. Rapida;
v ČAKOVCI: ČSK—Gradnja ob 15.30 na igr. ČSK.

II. RAZRED:
V Ljubljani: Grafika—Slavija ob 10. na igr. Jadrana, Mladika—Korotan ob 10. ter Adria—Moste ob 16.30, obe na igr. Mladike; v Celju: Jugoslavija—Store ob 10. na igr. Celja; v Ptiju: Drava—Slavija ob 15. na igr. Drave.

JUNIORJI IN OSTALI:
V Ljubljani: Hermes—Svoboda jun. ob 11.30 na igr. Ljubljane, Jadran—Mars jun. ob 14. na igr. Jadrana in Moste—Ljubljana jun. ob 15.15 na igr. Mladike; v Mariboru: Rapid—Železničar rez. ob 15.30;

v Strazšću: Savica—Kovinar (ob 14.), v Duplji: Virtus—Mengeš (ob 15.), v Krškem: KSK—Brežice (ob 15.) ter v Trbovljah: Dask—Trbovlje (ob 10.) in Retje—Litija (ob 15.15).

Prijateljska tekma belo-zelenih

Popoldne ob 15.30:
Jugoslavija (Zagreb)—Ljubljana
tom in spet v zavesti, da zna v komplet- ni postavi še zaigrati in tudi zmagovati naši belo-zeleni iz slovensko-hrvaške lige, je vodstvo SK Ljubljane za danes aranžiralo prijateljsko tekmo z zagrebsko Jugoslavijo. To moštvo je dozdaj pri nas in še marsikje neznano, uživa pa dober sloves doma kot poštvalna in žilava enajst- storica, ki je že marsikomu izmed zagreb- skih boljših moštvev prekrizala račune. Na- men današnje tekme pa v ostalem sploh ni ta, da bi izid prinesel igralcem ali gle- dalcem posebno zadoščenje, temveč vabi Ljubljana svoje prijatelje in prijateljce no- gometna sploh na igrišče ob Tyrševi cesti zato, da bi v svojo revno blagajno dobila nekaj denarja, ki ga bo nujno potrebovala že v prihodnjih dnevih. Belo-zeleni mora- jo namreč v ligi odigrati še zadnjo tekmo, in sicer jih čaka srečanje z osješko Sla- vijo v Osijeku. Vodstvo meni, da bo v skrajnem primeru, torej če denarja ne bo imelo, pustilo enajstoročico doma.

Ce želite torej nekoliko prispevati, da bodo belo-zeleni do konca ostali v ligiški konkurenci, stopite danes popoldne na igri- šče ob Tyrševi cesti. Videli boste zanimi- vo nogometno tekmo in morda spet eno zmago, ki jih je Ljubljana letos spomladi žal zabeležila zelo malo, obenem pa prilo- žili skromen obol za dober športni namen. Tekma se bo pričela ob 15.30, predtekma pa ob 14.

Kaj bo še novega?

Glavna pozornost prijateljev nogometa bo danes kljub vsej obilici domačih dogod- kov na zelenem polju obrnjena vendarle na Dunaj, kjer bo naša državna reprezentan-

ca igrala svojo letošnjo drugo meddržav- tekmo, in sicer proti Nemčiji

Tekma Nemčija—Jugoslavija

je tem večja pomena zato, ker so naši izbranci v dosedanjih dveh srečanjih z Nemčijo obakrat izgubili, pa bi bila sedaj za izravnanje bilance in sloves naše no- gometne elite zmaga ali vsaj časten remis- več ko potreben. Naša enajstoročica bo po vsej priliki nastopila v postavi:

Glaser, Stojilović, Dubac, Lehner, Dra- gicevič, Kokotović, Glišović, Valjarevič, Wölfl (ali morda Petrovič), Vujadinović, Nikolić.

Nemčija bo tem nasproti postavila mo- čno enajstoročico večinoma bivših avstrijskih igralcev, med katerimi bodo samo Janes, Lehner in Conen iz klubov stare Nemčije. Moštvo sestavljajo sami rutinirani medna- rodni igralci, tako da čaka našo represen- tanco danes precej trdo delo.

★

Med današnjimi nogometnimi dogodki mo- ramo dalje omeniti še zaostalo ligaško tek- mo iz srbske lige, in sicer med Vojvodino in Jedinstvom v Novem Sadu.

V mednarodnem nogometu bo danes še drug dogodek, in sicer mednarodna tekma med Italijo in Rumunijo v Rimu.

Smučarji tudi še niso šli počivat! Danes opoldne bo SK Tržič na Zelenici izvedel veleslaloma za seniorje, dame in juniorje za pokal inž. Sugra. Tekmovalce je spremlja številna družba smučarjev izletnikov.

Za zeleno mizo bodo danes dopoldne se- deli drsalci in kolešarji. Prvi si bodo ob 10. dalje v klubski sobi kavarne »Union« ustanovili Slovensko drsalno zvezo, kole- sarji pa bodo imeli ob 10. v Habjanovi go- stilni nasproti kavarne Keršič v šiški in- formativni sestanku, na katerem bo o no- vem redu in bodočih smernicah za sloven- ske kolešarje govoril predsednik SKZ, upok. podpolkovnik Jaklič.

Tek čez drn in strn na 7.5 km
Dopolne ob 11. bo s startom in ciljem v stadionu ob Tyrševi cesti veliko lahkotletsko tekmovanje — cross country za naslove prvakov ASKJ in SAZ — Sodelujejo najboljši dolgooprogaši Ljubljane, Jesenic, Zagreba itd.

Pomen in cilji sabljaškega sporta

Nekaj splošnih misli o prednostih te pri nas malo znane sportne panoge — spriči sabljaškega prvenstva za državno prvenstvo, ki bo v binkošnih v Ljubljani

Za binkošti bo v Ljubljani prvenstvo Ju- goslavije v sabljanju. Ker to tekmovanje obeta biti največje, kar smo jih videli v Ljubljani, hočemo opozoriti naše čitatelje na pomen tega, pri nas tako malo pozna- nega sporta.

Pred svetovno vojno je bil sabljaški sport v mogočnem razmahu. V povojnem času pa je dvoboj, ki je bil v prejšnjih ča- sih končni cilj vežbanja s hladnim orož- jem, prestal služiti kot sredstvo za med- sebojna častna obračunavanja. Zaradi te- ga se je pričakovalo, da bo sabljanje, kot preostanek nekdanje fevdalne dobe, izgi- nlo v novem demokratičnem času. Toda zgodilo se je baš nasprotno! Danes je sab- ljanje postalo sport v pravem pomenu be- se, prilagodilo se je novim razmeram in je po številu svojih pripadnikov kakor tu- di po višini umetniških dovršenosti preko- silo predvojno dobo.

Pomen in vrednost sabljaškega sporta leži v njegovem vplivu na telo, duh in zna- čaj. Razen tega je važen vzgojni faktor.

V fiziološkem pogledu vpliva sabljanje na telo v splošnem kakor ostali sporti. Za- radi različnosti delovanja v poedinah fa- zah borbe: napad, napeto čakanje v preži in obramba, kar pomeni prehod iz popol- nega miru v gibanje z bliskovito brzino, krepi in utrjuje mišice, skipe in zaradi povečanega krvnega obtoka tudi notranje organe. Sabljanje pa ne krepi samo poedi- nih mišic, ampak usmerja cele skupine mi- šičevja na istočasno, skladno delovanje. Velika prednost sabljanja je, da nikdar, tudi pri največjih naporih ne vpliva kvar- no na organizem ker borilec more, ne da bi prekinil borbo, preiti od fizičnega napa- ra napada v obrambo, t. j. v fazo počitka. Sabljanje razvija in krepi celotni organi- zem, ustvarja in vzdržuje prožnost telesa tudi v jenski dobi življenja in ga vspo- sablja za vzdržanje največjih naporov.

Neprimerno večji kakor na telo pa je vpliv sabljanja na duševni razvoj in in- telekt borilca. V večini sportov mora na- sprotnik premagati samo mrtvi odpor oro- dja ali mišic. Pri sabljanju je pa odpor živ, zmerom se menjačo nasprotnik. Vsak na- sprotnik pomeni nove situacijo, ki zahteva prilagoditve sistema obrambe in napada. Stalna prisotnost duha, hitro in pravilno presojanje in ocena situacije, logika v kombinaciji, hipna odločitev, potrpežljivo čakanje, pravočasno spoznanje pravega trenutka za izvedbo načrta, so vrline, od katerih je odvisna zmaga v sabljaškem dvoboju. Dejstvo, da telesno šibkejši, toja po inteligenci močnejši borilec z lahko- to premeta svojega nasprotnika, je dokaz, da sabljanje ni samo fizična spretnost tem- več v glavnem boj duha proti duhu. Do-

ber borilec združuje v sebi lastnosti stra- tega, ki pripravlja načrt in vojaka, ki ga izvršuje.

Ce je pomen sabljaškega sporta tako ve- lik, je tudi trnjeva pot, ki vodi do uspeha. Hitri, blesteči uspehi so izključeni. Neiz- merne mnogo truda, vztrajnosti in zata- jevanja, pa tudi študija je treba za doseg umetniške višine. Zato pa kuje sabljaški sport značaje in kleše iz mladenčev može.

Pri nas Slovincih smo šele začeli s kul- tiviranjem te umetnosti. Upajmo, da bo plodna ledina, ki jo orjejo naši borilci.

Rateški planinci so zborovali

Glavna skrb jim je bila tudi lani ureditev planinske postojanke v Tamarju

Rateško-planinska podružnica SPD je imela svoj VIII. redni občni zbor ki za le vodil načelnik g. Jože Dolinar. v nedeljo dne 17. marca. Predsednik je po občinskih odločitvah formalnostih v pozdravn. m govoru omenil dve planinski nesreči v ste- nah ponosnega Jalovca pri katerih so po- žrtvovale sodelovali pri reševanju obeh ponesrečenecv razni člani podružnice. Po- družnica se je v preteklem letu mn go trudila, da bi uredila planinsko postojan- ko v Tamarju, razen tega pa se je kot čla- nica Tujsko-prometne zveze udeleževala vseh železniško-prometnih sestankov. kjer se je z vneto zavzemala za pravilno ure- ditev voznega reda na gorenjskih progah ki naj bi se v vsakem pogledu pri arod l zahtevam tujskega prometa. To ne velja samo za Gornjesavsko dolino, temveč prav tako tudi za Boh nisko, ki sta obe v tui ko- prometnem oziru najuže povezani med se- bo. Podružnica se je pri vsaki priliki s sodelovanjem domačega SPD in tudi sos- d. njih tujsko-prometnih ustanov trudila za čim uspešnejši razvoj tujskega prometa. k- je sedaj že eden izmed krekkih gosp- darskih činiteljev v tej občini. Predsednik se je h kraju zahvalil vsem, ki so kako- koli gnotno in moralno podpirali vsa ta pra- zadevanja podružnice.

Iz tajniškega poročila g. Alojzija Eriha je bilo razvidno, da ima podružnica 52 čla- nov, med temi enega častnega. In sicer pr- vega načelnika, sedaj upokojenega rateš- kega župnika konz. svetnika Jožefa Lavti- čarja. On je drugi Aljaž in prvi pionir rateško-planinskega planinstva, ki je že leta 1903. prvi postavil planinsko zavetišče v dolini Planice. Tajnik je dalje poročal o delu podružnice glede poprave planinske postojanke v Tamarju ter ureditve potov v Planici, posebno zimskih za smučarje.

ter o onih iz Rateč na Visoko Ponco ter od- tod po Srednji in Zadnji Ponci do Tama- rja. Precej teza dela je bilo treba zaradi pomanjkanja denarnih sredstev odločiti na- pozneje. Enako velja tudi za postojanko v Tamarju, ki pa je kljub temu zdaj že opremljena s 6 sobami z eno in dv-ma po- steljama, eno sobo s tremi posteljami ter eno sobo z 8 posteljami kot skupnim le- žiščem. Razen tega je v stavbi še ena soba z 9 posteljami kot skupnim ležiščem, brez peči, v obednici pa je prostora za 60 oseb. V Tamarju se je lani vpsalo v spominsko knjigo 2.098 oseb za 787 manj kakor leta 1938. Nazadovanje obiska je bila kriva s'a- ba lanska zima in pa poznejše nemirne mednarodne razmere.

Blagajn k Janez Juvan je poročal, da je bilo lani nekaj nad 68.000 d.n. dohodkov in za 2.000 din manj i datkov. Glavni do- hodki so članarina ter d.hodki iz Tama- rja, glavni izdatki pa stroški za popravila v Tamarju. Vrednost inventarja v Tamarju cenijo na 35.000 din, dolga pa ima podruž- nica nekaj nad 56.000 din. Za doko čno ureditev planinske postojanke v Tamarju bo potrebovala podružnica še okoli 100.000 din.

Občni zbor je pokazal, da so se rateški planinci v zadnjih letih z nenehno vn mo ločili dela za čm udobnejšo ureditev svo- jeje okoliša za planinski in tujski promet sploh.

SK Ljubljana. Liga moštvo igra danes ob 15.30 prijateljsko tekmo z Jugoslavijo. Rezerva igra trening tekmo z Marson. Legat, Jež, Perko, Slanič, živčigurno. Začetek ob 14 uri. Juniorji morajo biti vsi ob 13.45 na našem igrišču, da dvignejo opremo. Smole in Repanšek sigurno. Vsi igralci točno in sigurno. Postave glejte v omariel Sport-Kmet. Načelnik.

SK Slavija. Ob 14.9 igrajo juniorji pri- jateljsko tekmo z Vičem na igrišču Jadrana. Vse juniorje, ki so v postavi, prosim točno in sigurno; I. moštvo z nekaterimi juniorji igra prvenstveno tekmo z Grafiko ob 10. tudi tam. Daneu, Pribošek, sigurno! Opremo naj dvigneta obe moštvi pri Gjuranu do 8. Načelnik.

SK Svoboda. I. moštvo, ki je določeno za tekmo v Kranju mora biti na kolodvoru najkasneje ob 11.20 za vlak ob 11.43. Sin- kole sigurno! Opremo dvigne I. moštvo ob 9. v garderobi. Juniorji morajo biti na igrišču Ljubljane ob 11. za tekmo s Her- mesom.

Napredovanje oficirjev

Beograd, 13. aprila. p. Poleg že včera, objavljenih oficirjev so napredovali:

za peš. rez. poročnika Janko Turk, Va- lentin Oman, za inženjerskega Karel Ska- lar, za sanitetnega dr. Jernej Teržan, za inženjerskega Fran Zemva in Anton Dža- monja, za pešadijske Gustav Bombek, Mi- lan Cimpešek, Oskar Kertelj, za rez. niž. vojno tehn. uradnika II. a. Ferdinand Ži- vec, za rez. san. podpolkovnika dr. Alfred Dolinšek, za rez. peš. podporočnika Ivan Rupnik, Jurij Gril, za inženjerskega Rodol- f Cimerman, za sanitetskega dr. Karel Pin- ter, za pešadijske Drago Karba, Fran Jan- ežič, Branislav Doblar, Rudolf Reiter, za letalskega Vladimir Tominc, za rez. voj. uradnika III. r. Fran Jurič, za rez. peš. kapetana II. r. Viktor Smetana, za arti- lerijskega Pavel Jelčnik;

za majorja za generalštabne posle Lav Škodlar, za pešadijske majorje Anton No- vak, Norbert Wurzbach, Marjan Kostre, za artillerijskega Zvonimir Boht, za in- ženjerskega Milan Koprivec, za sanitetskega dr. Ivan Kössler, za veterinarskega Rudolf Rode, za rez. pešad. kapetana I. Fran Li- povšek in Josip Krašovec, za intendant- skega Andrej Zlobec, za sanitetskega dr. Danilo Brežigar in dr. Vekoslav Valentin- čič;

za rez. peš. poročnika Jurij Jurčič, Lojze Merčun, za konjeniškega Dragan Šterb, za letalskega Josip Brusič, za intendantskega Janez Lovše; za poročnike bojnega broda I. r. Zarko Županski, Ivan Rebul, Emil Rajer, Lojze Mohorič in Fran Prelog;

za rez. peš. kapetane II. r. Štefan Ze- želj, Ignac Franc, Miroslav Tori, za letal- skega Milan Joznik, za niž. vojno-tehn. uradnika I. v mornarici Rudolf Štibelj, za rez. peš. majorja Vinko Sirc, za peš. pod- poročnika Josip Pinžar, Marko Kramar- šič, Ciril Ulaša, Jožef Suhadolc, Josip Praper, Jožef Boncelj, za inženjerske Mi- lan Skitek, Evgen Marek, Avgust Turn- šek, Borut Marinšek, Ivan Malčič, za sa- nitetske dr. Alojzij Štrancar, dr. Vladimir Švarc, dr. Jurij Kajtnar, dr. Branko Mar- tinec, dr. Juraj Ribč;

za rez. inž. vojnega uradnika IV. r. Bran- islav Prinčič, za peš. inženjerska poro- čnika Rudolf Pabst in Maksimiljan Klob- ovec, ki sta b'a obenem prevedena v aktiv- no službo. Za rezervne podporočne Ra- dislav Cajnko, Fran Lončar, Milan Kastel, Marko Zupan, Branimir Ličen, Anton Ka- stelic in Ivan Slabe pri pešadiji, za inž- njerskega Anton Slč. V aktivno službo je bil preveden rezervni pešadjski kapetan I. razreda Rudolf Horacek.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 14.: Neopravljena ura. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navz- dol.

Ponedeljek, 15.: zaprto. (Generalka).

Torek, 16.: Revizor. Premiera. Premier- ski abonma.

Sreda, 17.: Zupanova Mica. Varh. Red A. Cetrtrek, 18.: Revizor. Red B.

Gogoljeva komedija »Revizor« se razli- kuje od drugih iger te »anje dobe v tem, da nima nobenega pozitivnega značaja; sa- mi lopovi nastopajo v njej. Mrtvina do iz- rastkov birokratizma in pisateljevo na- sprotdo do vsemogočnega oholega uradni- štva sta mu dala nadih za to blestečo moj- strovino. Naslovno vlogo je prevzel mesto obolelega g. Daneša g. Jan. Režija je dr. Kreftova.

Gostovanje Zvonimira Rogoza bo 20. t. m. v naslovni vlogi Shakespearjevega Hamleta in teden kasneje v Nestrojev- burki »Danes bomo tičeli, kjer bo igral ko- mija Bobka. Gostovanje Zvonimira Rogo- za bo gotovo privabilo v gledališče vse ti- ste, ki so imeli že kdaj priliko spoznat Rogoza kot igralca, ki je ustvaril cel niz zanimljivih figur iz dramske umetnosti, nč manj pa ne bo zanimivo za druge, ki ga doslej še niso videli. Njegovi uspehi na českem potrjujejo vpliv njegove igre.

OPERA

Nedelja, 14. ob 15.: Lumpaciulus Vagabun- dus. Izven. Cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeva.

Ponedeljek, 15. ob 19. uri: Proslava Mate- rinskega dne. Pririditev Krščanskega ženskega društva.

Torek, 16.: Balet Hrestač. Jolanta Red B. Sreda, 17.: Lucia Lammermoorska. Gostu- je Sonja Ivancičeva. Red sreda.

Zaradi ogromnih poplav v Turčiji in Bol- gariji je bil včerajšnji ekspresni vlak Ca- rigrad — Pariz odpovedan in člani Come- die Française niso mogli pravočasno pri- speti v Ljubljano, zato se sinočnje gosto- vanje francoskih igralcev ni moglo vršiti. Vstopnice ostanajo v veljavi do nadaljnje- ga. Občinstvo bo o vsem pravočasno obve- ščeno.

Danes popoldne se bo ponovila vesela Nestroy-Štriftova glasbena burka Lumpa- cius Vagabundus, ki je ena izmed najza- bavnejših del, kar jih je bilo v zadnjih se-

zonah na našem odru. Zlasti izborne Eke kreirajo v naši uprizoritvi Modest Sanci- n, Zupan in Janko. V ostalih vlogah sodeluje skoro ves op etni ansambel. Dirigent Si- moni. Režija Zupanova. — Zvečer bo go- stovala gospa Zlata Gjurgjenac v naslov- ni partiji blesteče melodiozne Leharjeve operete »Frasquita«, v kateri poje tenor- sko partijo naš popularni tenorist Zm Franci. Oba pevca sta v naši vpriozitvi žela pri občnstvu izreden odrski uspeh, ki presega najboljše operetne iz poslednjih se- zon. Dirigira Štrifot, režija inž. Golovina.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 14.: Pekovska.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 14. ob 15.: Gejša. Ob 20.: Literar- ni večer umetniškega društva iz Ljub- ljane.

ZAHVALA

Ob nenadomestni izgubi mojega ljubljene- ga soproga, gospoda

ALEKSANDRA ŠPELARJA

POSESTNIKA IN TRGOVCA

ki mi ga je nelzprosna usoda iztrgala iz naročja dne 31. marca t. l., sem prešla številne izraze sočutja, za kar se tem potom srčno zahvaljujem vsem, ki so skušali ublažiti mojo veliko bol.

Prisrčno se zahvaljujem posebej č. duhovščini, predstavnikom lokalnih oblasti in še zlasti skrbnemu prijatelju pokojnika, gospodu dr. Blieku, zdrav- niku v Il. Bistrici, za njegovo veliko požrtvovalnost v težkih urah.

Enako zahvalo dolgujem vsem darovalcem prelepega cvetja in vencev ter vsem onim, ki so izvolili počastiti blagopokojnika s svojim spremstvom na njegovi zadnji poti. Bog plačaj!

KOSEZE PRI ILIRSKI BISTRICI, dne 11. aprila 1940.

ZALUJOCA SOPROGA JOSIPINA ŠPELAR

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame, stare mame, tašče, gospe

MARIJE HOFBAUER

vd. Teppey, roj. Tischler

ji podarili vence ter počastili na katerikoli način njen spomin in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti — naša prisrčna zahvala. Prav posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini in gasilski četi.

VITANJE, 14. aprila 1940.

ZALUJOCI OSTALI

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi našega nepozabnega očeta, starega očeta, brata in tasta, gospoda

Janka Rudolfa

NADUCITELJA V POK. IN POSESTNIKA

ter ga v tako lepem številu spremili na zadnji poti, izrekamo našo iskreno zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo domačemu župniku čast. gospodu Janezu Kovaču za duhovno tolažilo in obema duh. sobratoma za spremstvo; zdravnikom gg. dr. Ambrožič, dr. Gonano in dr. Pavlici za skrb in nego ob boleznih ter pevcem za ganljivo slovensko pesem, ki jo je pokojnik tako ljubil. Prisrčna zahvala darovalcem vencev in cvetja, vsem našim soso- dom za nesebično pomoč in zastopniku javne varnosti za pijetno naklonjenost.

Št. Vid pri Vipavi, Ljubljana, Cerknica, Črni vrh, dne 14. aprila 1940.

Zalujoči ostali

Zapustil nas je predragi oče, stari oče in tast, gospod

JOSIP EMIL ŠINKO

VIŠJI SODNI OFICIAL V POKOJU

Pogreb blagega pokojnika bo v nedeljo 14. t. m. ob 15. izpred hiše žalosti na farno pokopališče.

Sveta maša zadušnica se bo opravila v cerkvi Sv. Duha v Središču 17. t. m. ob 6. uri zjutraj.

V Središču ob Dravi, 13. aprila 1940.

IDA, soproga; PAVLA, ELA, hčerki; BOJAN, sin; SAFARIĆ FRANC, MARCEC ANDREJ, zeta; MARICA, IVICA, vnukinja.

Mestni pogrebni svet
Občina Ljubljana

Po dolgem in mučnem trpljenju nas je za vedno zapustila naša ljubljena soproga, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

VALENTINA PAJK

roj. PETERLIN

dne 13. t. m. previdena s tolažili sv. vere.

Na zadnji poti jo bomo spremili v ponedeljek, dne 15. aprila 1940 ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Planina pri Sevnici, Gorica, dne 14. aprila 1940.

Globoko zalujoči: VINKO, soprog; BOŽICA in rodbine PETERLIN, ILOVAR, KLAJORA ter ostalo sorodstvo.

CENE MALIM OGLASOM

Pe 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in šifre se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite

Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obremen z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Kampa, kam?

Gostilna Martine
Zg. Siska
danes koncerti Prijetna zabava! Dobra vina! Specialitete: pitani pečeni purani!
10252-18

Lokali
na novo moderno urejeni, prvotno vino, dobra domača kuhinja, ter na novo moderno urejeno kegljišče. Se priporoča gostilna Turk v Streljski 22.
10244-18

Pri Patrihu
danes večer zabava s plesom. Vaj vabljeni.
10457-18

Gostilna pri Panju
toči in vam nudijo izbori dojenjskih cvetov, fina stajerska vina, vsak dan sveže pivu v vrčih, žganje, likerje itd. Vedno in ob vsakem času razna topla in mrazila jedila gostom na razpolago. Najbolj, balnišče, danes in vsak večer igranje na kvadr, petje in razne druge domače zabave. Zato pa kdor se hoče dobro in poceni zabavati, naj pride še danes in vedno zabaja edino je v gostilni pri Panju Vegova ul. 10 v bližini Napoleonevega spomenika.
Se toplo priporoča in vas vabi na veselo svidenje TONE HUČ.
10440-18

Službo dobi

Artistična zadruga
v Zagrebu, Ilca br. 31 — sprejema v izobraževanje v artiško plesni umetnosti talentirane začitne in artiške posrednike namestitve in skrbi za njihov napredek in socialno sigurnost — obrniti se osebno ali pismeno na Artistično zadrugo, Zagreb, Ilca 31.
110-1

Perfektno kuharico
za veliko podjetje išče-mo. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Dobra kuharica«.
7225-1

Gostilničarska kuharica
solidna, mlajša, dobri stalno službo takoj, plača 500 do 600 din mesečno in vsa oskrba. Restavracija Kajfeč, Slovenj Gradec.
7542-1

Za tovarno tehnič
išče-mo ključavničarja za tehnično, samostojno izdelavo istih. Mesto je stalno. Ponudbe s plačilnimi zahtevki poslati na Jakob Reicha Sinovi, tovarna vasa Novi Sad, Temerinska 11.
7573-1

Zanesljivo dekle
zdravo, lepega vedenja, zmožno kuhe in vsaj 60 splošnih del dobi službo na Gorenjskem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Redoljubna«.
10062-1

Tesači
dobre dober zaslužek v Booni. Poljskani daje Ante Terž, Ljubno ob Savinji.
10083-1

Soferja
treznega in poštenega sprejema speditijsko podjetje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soferja«.
10106-1

Mehanik
ki se razume na popravilo koles in motorjev pod. Jutra pod »Klepeč, Soferja«.
10093-1

Zagarja
dobro izveščena za večerke in ev. tudi cirku. Ikarista sprejemna na 2a go Erlih Bled.
10078-1

Vinska trgovina
na Siskaku sprejema po splošno znane pisarniške posle. Prednost one, ki so bile zaposlene v tej stroki. Plača po do govoru. Naslov v vseh posl. Jutra.
10013-1

Natakarico
spesobno in samostojno išče dobro doba gostilna. Naslov v vseh posl. Jutra.
10049-1

Premožen gostilničar
in posestnik sprejema v stalno službo kot gospodinjstvo ženske srednje po stave staro do 35 let s primerno imetjem. Sa mo postene resne in značajne (drugo gre v koi) naj pošljejo obširne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra gospodinja«.
7106-1

Šiviljske pomočnice
prvotne sprejme modni salon Panj Ambroz. Mestni trg 25.
10111-1

Tkalca (ko)
izurjenega in tkanju u metne svile na žakard stroju, večera trkanja (nastavljanja osnovne), sprejemne takoj. Svlanič, Kamnik.
136-1

Postrežnico
mlajšo, pošteno, snažno in stalno za vsak dan. Naslov v ogl. odd. Jutra.
10154-1

Kuharico
za boljše gostilno na deželni sprejme. Plača po dogovoru. Naslov v ogl. odd. Jutra.
10155-1

Boljša restavracija
v Kranju, kje prvotno natakarico nekaj kavice, prvotno kuharico in dobro služkinjo. Naslov v vseh posl. Jutra.
10199-1

Služkinjo
za hišna dea, vrt in pri živini sprejme graščina Boštanj, p. Boštanj.
10200-1

Servirka
in dve kuhinjski učenci za boljše gostilno sprejmejo. — Gostilna »Sione, Ivanka Dermastja, Maribor, Aleksandrova cesta 18.
10172-1

Plačilno natakarico
kavice, zmožno, sprejemne. Ponudbe s plačilnimi zahtevki poslati na Jutra Maribor pod »39«.
10178-1

Tovarna vagonov
Slavon. Brod, potrebuje več samostojnih železničarjev (obiskovalci tablica). Ponudbe poslati na upravo tvornice Slavoniki Brod.
10114-1

Večje število tesarjev
sprejme Emil Tomičič, stavenik, pri večji gradnji v Slovenj Gradcu. Ljubljana, Krišnikova 8.
10133-1

Več pomočnikov
za prvotnega slikarskega in plesarskega dela potrebujemo za takoj. Jeme Franc, Bled.
10187-1

Hlapca
sprejemne takoj v službo. — Josip Razbošek, trgovec in gostilničar, Trbovlje.
10190-1

Služkinjo
samostojno kuharico, ki bi opravljala tudi vsa hišna dela, išče-mo. Plača po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovska hiša« na podruž. Jutra Trbovlje.
10190-1

Strojnika
veščega vsega popravila na parni žagali in dobrega brusarja k lokomobila sistema Lanz z ventil sprejemne s 1. majem. Ponudbe z navedbo zahtevane plače in prejšnjih delodajalcev je poslati na Antona Petiča, Leskovec pri Krškem.
10189-1

Gaterista
s prakso žaganja trdega lesa sprejemne s 1. majem. — Prednost imajo mlajše moči in samci. Ponudbe z navedbo plače je poslati na Antona Petiča, Leskovec pri Krškem.
10189-1

Mizarskega pomoč
sprejemne takoj. — Ivan Rezar, mizarstvo, črna pri Prevaljah.
10196-1

Dobro frizerko
katera dela trajno, vodno in železno očisti, jo, išče-mo. Nastopi po možnosti 15. aprila. — Ostalo po dogovoru. — Lončarič, frizer, mojster, Jesenice, Gospodarska ulica.
10205-1

Odvetniško uradnico
išče-mo za 1. maj 1940 v Ljubljani. Posoj: znanje slovenskega jezika in strojepljenja. Naslov v ogl. odd. Jutra.
10261-1

Frizerko
dobro moč, sprejme v stalno službo. — Salon »Merik«, Sv. Petra cesta 76.
10218-1

Mehanika
s pravico do obrti išče-mo Ker potrebujemo samo koncesijo, sprejemne tudi mojstra, kateri je dela nezmogljive. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Koncesije«.
10197-1

Ključavničarski pomočnik
zmožen varjenja in dela na strojnišči se sprejme. Ponudbe z opisom zmožnosti in desedanjih služ na ogl. odd. Jutra pod »Ključavničarski pomočnik«.
10198-1

Postrežnico
sprejemne. Delo po dogovoru. Naslov v vseh posl. Jutra.
10306-1

Hotelsko blagajničarko
zmožno knjigovodstva, dobro računarico, vajeno delati z več natakarji in pe-leneš, sprejemne. Istotom dobi mesto služkinje. Ponudbe s sliko na Zdraviliški dom, Dol. Toplice.
10266-1

Natakarico
sprejme za takoj gostilna Mirčaz, St. Vid n. Lj.
10248-1

Kot postranski zaslužek
se odda mesto sedež blagajničarke. V ponudbi je navesti starost in višino mesečnih prejemkov, katere uživa reliktnarica. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod »Kojonina«.
10242-1

Služkinjo
za kmetička dela sprejme takoj Rode Franc, mesar, Ljubljana, Moste, Zaloška cesta 28.
10318-1

Postrežnico
dvakrat tedensko, za popoldne sprejemne. Naslov v vseh posl. Jutra.
10317-1

Čevljarskega pomočnika
za šivno deo sprejme takoj Franc Ložar, Kon-gresni trg 16, Ljubljana.
10446-1

Služkinjo
začetnico sprejemne. Na-slov v vseh posl. Jutra.
10429-1

Sprejemne takoj
mehanika, ključavničar-je in mizarja. Polzevste pri Cize, Kotnikova 21 II. nadst.
10433-1

Dva mizarska pomočnika
sprejme Solar Jože, mizarstvo, Podnart.
10336-1

Železninarja
posposnega in samostojnega, za večletno prakso takoj sprejemne v večjo trgovino na deželi. Plača in drugo po dogovoru. — Samostojen 333.
10340-1

3 modele
za barvanje las išče-mo sredo 17. t. m. svečer Klub damskih frizerjev. Vprašati v salonu Kos. Mestni trg 3.
10341-1

Krojaškega pomočnika
dobro izurjenega v damskem in moškem delu, sprejme Plečko, Cankarjevo nabr. 43.
10461-1

Pomočnika
za izdelovanje harmonik sprejemne. Tud zm-va. — naga samouka, Jane Sv. Petra cesta 42, Ljubljana.
10455-1

Uradnico
samostojno, z znanjem nemščine sprejemne takoj. Naslov v vseh posl. Jutra.
10355-1

Brivskega pomočnika
mlajšega, iz Ljubljane — najraje začitnega, sprejme v stalno službo Vemsek, Zrúška 27. Puleg vojne bolnice.
10392-1

Fotografsko pomočnico(ka)
dobro retušerko in laborantko sprejme čimprej Foto Holynski, Ljubljana.
10326-1

Strojnega ključavničarja
z daljšo prakso išče-mo za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kuharica«.
10335-1

Prvovrstno pomočnico
za obleke, išče-mo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra.
10402-1

Dva krojaška pomočnika
za mala dela sprejemne takoj za stalno. L. Knol, Litija.
10403-1

Hotelskega portirja
strokovnega, večšega več jezikov, sposobnega organizirati hotelsko posreženo službo, sprejemne. Ponudbe z navedbo zahtevane plače in prejšnjih delodajalcev je poslati na Jutra pod »Prvi portir«.
10395-1

Služkinja
katera dobro kuha, poštena dobi takoj mesto. Plača dobra. Vrstovškova 27, Mirje.
10407-1

Kočižarja
zanesljivega in vestnega, z znanjem nemščine, sprejme večji hotel na Gorenjskem v stalno službo. Pogoji že daljša služba. Pogoji že daljša služba. Pogoji že daljša služba.
10384-1

Absolvent drž. trg. šole
v Ljubljani, ki je bil že zaposlen v lesni stroki dobi kaj službo. Poizve se pri ravnatelstvu drž. trgovske šole v Ljubljani.
10232-1

Sodarja (pintarja)
poštenega in sposobnega takoj sprejme veletrgovina z vinom. Ponudbe pošljite na naslov A. Paulin, Podbrezje, Podnart, Gorenjsko.
10264-1

Gospodinj
lahko starejšo, skromno, pošteno, neodvisno, išče-mo za stalno službo. — Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Stalna«.
10300-1

Salon »Moda«
Pražova ulica 15/I. išče-mo več pomočnic.
10275-1

Mehaničarski pomočnik
za kolesa dobi mesto takoj event. lahko prevzame delavnico. — Majhen kapital potreben. — Poizve se: Tyrševa cesta št. 71.
10277-1

Magistra ali magistro
event. asistenta kot zastopnika za mesca junij in julij ali samo za en mesec išče lekarna na Vrhniki.
10301-1

Železninarja
za daljšo prakso, prvotno moč, sprejemne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »3000«.
10302-1

Dobrega neg. retušerja(ko)
sprejemne takoj. Mesto stalno. Foto-atele Jape, Maribor.
10141-1

Kuharico
gostilniško, samostojno, rejemne 1. maja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »700«.
10525-1

Šteparico
ali šiviljo in strojnega »mehaničarja« sprejemne v trajno delo. Grevorč-Maribor, Aleksandrova cesta 55.
10523-1

Mlajša prodajalka
ki ima večje do gostilne t. dekle za kuhinjo dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Letovšice«.
10527-1

Hotelska kuharica
kot prva in druga kuharica dobi stalno mesto. Hotel »Novi svet« v Mariboru. Služba nastopi takoj ali po dogovoru.
10513-1

Starejša ženska
pridna in poštena išče-mo mesto gospodinj pri samostojnem gospodu ali dami. Naslov v vseh posl. Jutra.
10029-2

Prodajalka
večša, vese pisarniške, išče mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna prodajalka«.
10106-1

Dekle
z deželo pridno in pošteno, staro 28 let vajeno šivanja želi službo na takarje v boljši gostilni. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna prodajalka«.
10106-1

Prodajalka
išče službo v trgovini z malim blagom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna prodajalka«.
10106-1

Vrtnarski pomočnik
s triletno prakso želi postati vrtnar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vrtnar«.
10263-2

Čevljarski pomočnik
perfekten v stroki, v osebni prost, išče službo. Naslov v oglas. odd. Jutra.
10217-2

Hišnik
prevzame hišo v nadzorstvo samo za sobo. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Sofer
vesten in zanesljiv, išče službo k lažjemu avtomobilu. Naslov v vseh posl. Jutra.
10118-2

Strojniki
s prakso v parnih žagah, več lesne manipulacije, išče službo. Ponudbe na podružnico Jutra v Novem mestu pod »Dobro brusar«.
10140-2

Gaterist
dobro brusar, zmožen dober posavil jermenikov, išče službo. Ponudbe na podružnico Jutra v Novem mestu pod »Spreten«.
10137-2

5.000 din
dam, kdor mi priskrbi dam, ali mestno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Veselo delo«.
10161-2

Iščem službo
služe, skidistična ali inkasanta. Dam kavijo. Ponudbe pod »15.000« na ogl. odd. Jutra.
10162-2

Dekle
staro 17 let, pridno in zanesljivo, išče službo k lažjemu avtomobilu. Naslov v vseh posl. Jutra.
10179-2

Gospodična
z meščansko šolo in trgovskim tečajem, z dviletno prakso v trgovini, ljubiteljska otrok, vaje na gospodinjstvu, prosti čas s otrokom ali v trgovini k dobri družini. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Hvala«.
10116-2

200 din
dam tistemu, ki bi prišel k 27letnemu poštenemu dekletu lahko službo, najrajši v tovarni ali kaj drugega. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Takojšnja nagrada«.
10117-2

Izprašana bolničarka
starejša, išče namestitve za takoj privrtno ali v bolnišnici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bolničarka«.
10183-2

Foto-pomočnik
leleci, konist, dober delavec. Želi stalnega mesta. Sprejme službo tudi v droseriji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen«.
10191-2

Mesarski pomočnik
dobra moč, išče službo. Nastopi lahko takoj ali poizve se. — Spomniš. Vinko, St. Jernej 98 na Dolenskem.
10208-2

Prodajalka
išče službo v trgovini z malim blagom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna prodajalka«.
10106-1

Vrtnarski pomočnik
s triletno prakso želi postati vrtnar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vrtnar«.
10263-2

Čevljarski pomočnik
perfekten v stroki, v osebni prost, išče službo. Naslov v oglas. odd. Jutra.
10217-2

Hišnik
prevzame hišo v nadzorstvo samo za sobo. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Trgovska pomočnica
poštena, stroka, pridna in poštena, išče mesto z nizko plačo. Njegovina služba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centrum 66«.
10262-2

Kupura hille

Prodám parcelo

Na Omišlju
otok Krk prodaju po-
ni lepo parceo, deloma
že zasajeno s trto. Lega-
je lepa, blizu obale in-
sion, razledom

Prodam posestvo
na lepem kraju, vino-
grad, sadonosnik, njive,
gozd, gospodarsko po-
lopolje, okrog 15 oravov.
Partič, Gradiška, pošta
Pesnica, Maribor.
10182-26

Dvostanov. hišico

pim. Najrajši v Zeleni jami ali v Mostah. Do 80.000 din. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Štev. 80«.

10211-20

Pritlična trgovska hiša
na prometni točki po-
leg tovarne v Mokra-
nu. Dolenjsko, je u-
godno napr. — Pri-

V Celju
sta naprodaj dve lepi pos-
celi. Vpraša se pri Frailu,
frizer, Celje.
10499-20

Hišo v Mariboru
ali Celju trgovsko in stanovanjsko, na prometni točki takoj kupim. Cene okoli din 400.000. Posredovalci niso zaželeni. Ponudbe z opisom hiše, pogoji ter lego na ogl. odd. Jutra v Ljubljani pod šifro »Plačam takoj v gotovini«.

10478-20

v bližini Ljubljane. Natančne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro *Takoj plačilo v gotovninu. 10480-20

V Rogaški Slatini
prodam poceni stavbno parcelo v lepi, mirni legi, brez prahu. Geršak, Ples, Sv. Peter pod Sr. gorami. 10214-20

Hišo z vrtom
tri minute od postaje,
radi boleznj takoj pro-
dam. Naslov v og. odd.
Jutra. 10224-20

Novo hišo
enonadstropno v št. VI.
du nad Ljubljano z ne-
kakih hipoteke prodam. —
Ponudbe na oglas odd.

Krasno stavbno
parcelo
v centru Ljubljane pro-
dam. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »K. P.«
10257-20

Enonadstropna hiša

venik vr, prodani. Vprašati v gostilni Jamnik, Vrhovec nad Vičem pri Ljubljani. 10260-20

Enodružinsko

moderno vilo

še ne popolnoma izgotovljeno, na severnem delu Ljubljane, sončna lega, štiri sobe, kopalnica, garaža. Cena: 170

10258-20

Dvostanovanjsko vilo

udobno, oddam takoj v na-
merjen za več let. Sadni in
zelenjadni vrt. — Krasna,
zdrava, mirna lega, 10 mi-
nut od centra Novega me-
sta.

Na Trški gori
prodam vinograd, s zelo
lepo urejeno zidanco.
Krasna lega. Polizve se:
Bilih Marija. Novo me-
sto, Ragovska c. 3.
10306-20

od 400 do 1000 kv. m.
kuplin v bežagraj»kem
ali v šišenskem okraju.
Ponudbe s ceno in lepo
pošljite na ogi. odd. Jutra
pod »Takojsnje pla-
čilo v gotovini«.

10438-20

J

parcele

stem za trinadstropne
te ves zazidan s viso-
Kubelka, Vzajemne
Medič, Jakil.
zrak, v bližini ni to-
tedaj ni prahu, saj in
ičen in zdrav svet, ne
vrat. Na lcu mesta

tn plinska napeljava
avnem izpeljana.
l v Rožni dolini med
površino po okoli 600
lika F. P. VIDIC &
rešernova ulica 2.

a) Letijo v sredini mesta Ljubljane ob Poljanski cesti, Zarnikovi ulici in Ciril-Metodjevi ulici, ob samostanu oo. jezuitov in cerkvi Sv. Jožefa. Površina po okoli 600 850 m².

Zazidava strujen sistem za trinadstropne hiše. Sosedni svet je že ves zazidan s visokimi stavbami. In sicer Kubelka, Vzemajne posojilnice, Kregar, Medič, Jakli.

Sončna lega. čisti zrak, v bližini ni tovarn in ne železnice, tedaj ni prahu, saj in okuženega zraka.

Prvovrsten suh, peščen in zdrav svet, ne močvirnat in ne ilovnat. Na lico mesta dovolj peska za zidanje in gramoz za betoniranje.

Vodovod, električna in plinska napeljava ter kanalizacija v glavnem izpeljava.

b) Dalje več parcel v Rožni dolini med cestama VI. in XI., s površino po okoli 600 do 850 m².

Pojasnila daje tvrdita F. P. VIDIC & KOMP., Ljubljana, Prešernova ulica 3.

Zahtevajte za vaše žimnice in tapacirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

**ZADRUŽNA TOVARNA
ŽIME
STRAŽIŠČE
PRI KRANJU**

Naša žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez masčobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepovedanih sušarskih obratov, ker je slabo in nehygienično izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše! Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

OTVORITEV

Centenemu občinstvu vladno naznanjam, da sem 13. aprila 1940 OTVORIL V MARIBORU

na Koroški cesti 48

novogostilno. Točil bom pristna štajerska vina ter postregel goste s toplimi in mrzlimi jedili. Za obilen obisk se priporoča

VERBIČ IVAN, gostilničar

BLAGO ZA POHIŠTVO

vedno najnovejši vzorci v veliki izbiri kupite pri

**SEVER
LJUBLJANA
MARIJIN TRG**

Zemljišče

10.000 kv. m v kraju 7 km od Ljubljane ob banovinski cesti po 12 dn za kv. m prodam. Informacije pri Mencinger, Sv. Petra 43. 10464-20

Hiša

v Ljubljani kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Do« 600.000. 10390-20

Lepo parcelo

pri Sr. Kristofu prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj« 10401-20

Dvostanovanjska hiša

novozgrajena, podkletena brez posredovalca prodam. Prodaj. Domžale, Savska cesta 31. 10356-20

Napredaj imam

trgovsko stanovanjske hiše, vile, kmetijske posesti, parcelo in gostilno v centru in na periferiji. — Poisnili Jančar, Sv. Petra 27. 10359-20

Več. sto hiš

vil, posestev itd. ima napredaj »Realiteta«, Prešernova 4/1, nasproti glavni pošte. 10414-20

»Realiteta«

posredovalca nepremičnin je samo v Prešernovi ulici 4/1, nasproti glavni pošte. Posluje hitro in solidno. Prepričajte se! Telefon 44-02. 10413-20

Lepo parcelo

1200 mtr. št. Vid v bližini Starega Janca ob progi — zelo ugodno prodam. — Zdrav, peščen material, ZORE, Gledališka ul. 12. 10404-20

Dvostanovanjska vila

z urednim vrtom na periferiji Ljubljane, napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10234-20

Majhno parcelo

prodam v Strelški ul. št. 1. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za« 10274-20

Dvostanov. hiša

novozgrajena, lična, oddaljena 20 minut od centra na Bledu napredaj po ugodni ceni. — Večji kompleks na vzhodnem delu Ljubljane. — Lepa vogalna parcela na Miru. Informacije daje realiteta pisarna Kunaver Ludvik, Cesta 29, okt. št. 6, telefon 37-33. 10269-20

Dvostanovanjska vila

večja, nova, z obsežnim vrtom in garažo v severnem delu Ljubljane na prodaj. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Sifro« 10255-20

Weekend hišico

z večjim stanovanjskim prostorom, s krasnim razporedom, blizu Save in kolodvoru v Ljubljanski okolici, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10319-20

Vinogradniško posestvo

krasno napredaj ob cesti Maribor—Zagreb. Primerno za vinsko trgovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Redka« 10362-20

Stroji

Sivalni stroji Jax so že skoro 60 let znani kot najboljše. Rabljeni stroji vedno v zalogi. — Ivan Jax in sin, Tréva cesta 36. 10279-20

Anker šivalni stroj

na modernem za gospodinjstve šivlje, krojače, za enlanje, a rokice, z dvema glavnima malobrabljenimi »Veritas« »Central«-bohlje od 400 din dalje. Triglav, Resljeva cesta 16. 10276-20

Sivalni stroji Jax

so že skoro 60 let znani kot najboljše. Rabljeni stroji vedno v zalogi. — Ivan Jax in sin, Tréva cesta 36. 10279-20

Birmansko botro

šcem zaradi pomanjkanja nje poznanstva. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Botra« 10472-20

Izjavljam

da za dolgoročno storjeno po moji ženi Mariji, nisem plačnik. Nadaleje svarim vsakogar, pred nakupom more imovine, ki izvira iz mojega, Trata 22, občina Velika, Tarasina Ivan. Apaže, no Zg. Radgona. 10361-31

Mlad uradnik

želi poznanstva s simpatično osamljeno damo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Razvedrilo« 10212-24

Zenitve

Tovariša življenjskega

višjega uradnika (upokojenca) ali distingv. gospoda v boljšem položaju 48 do 60 let iste izobrazbe a dama dobra gospodinja s stalnim dohodkom. Tajnost zadržana. Resne dopise pod »Sporočila« 10414-20 na ogl. odd. Jutra. 10089-25

Bančni uradnik

v državni službi, 35 let star, plača mesečno din 1.750, iste zakonsko družico. Poisnili dajte NADA, Zagreb, Jelačićev trg 10. Za pojasnila pošljite 10 din v znakah. 10071-25

Pomorski kapetan

39 let star, mesečna plača 6000 din iste zakonsko družico. Poisnili dajte NADA, Zagreb, Jelačićev trg 10. Za pojasnila pošljite 10 din. 10072-25

Vlakovodja

39 let star, plača mesečno 2000 din, s pravico na doto iste zakonsko družico. Poisnili dajte NADA, Zagreb, Jelačićev trg 10. Za pojasnila pošljite 10 din. 10073-25

Državni nameščene

28 let, želi poznanstva radi ženitve v počtev pridele: boljša dekleta, vdove in ločenke. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Sifro« 10414-20

Pomorski kapetan

34 let star, z gotovino 100.000 din mesečno plača 3.300 din iste zakon. družico. Poisnili dajte NADA, Zagreb, Jelačićev trg 10. Za pojasnila pošljite 10 din. 10076-25

Uradnik

v miru, 51 let star, mesečni dohodek 6000 din iste zakonsko družico. Poisnili dajte proti nakazilu 10 din NADA, Zagreb, Jelačićev trg 10. 10074-20

Profesor

33 let star, z mesečnim dohodkom 6000 din, iste zakonsko družico. Poisnili dajte NADA, Zagreb, Jelačićev trg 10. 10075-20

Gospodična

v stalni službi lepe visoke posve, želi poznanstva radi ženitve, profesorja ali višjega drž. uradnika od 35—50 let, samrasta, službuječa tudi v kakem krasnem kraju države, v svrhu kasnejš. ženitve. Ceni ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sifro« 10223-25

Starejša, pridna

amatojna vdova želi poročiti starejšega, situiranega vpokojenca. — »Za« na pod. Jutra v Mariboru pod »Sifro« 10521-25

Trgovce

»ostilni«, 37 let star, »ali« restara »Doma« želi poznanstva v svrhu ženitve s sodobno damo, ne levd 25 let z nekimi »obovine«. Le resne ponudbe na pod. Jutra v Mariboru pod »Sifro« 10515-25

Resna ženitna

Simpatična, dobroščen vdo vec v najboljših letih, v dobrih premoženjskih razmerah, s svojo vilo in trgovino na debelo v mestu želi poznanstva z enako dobro vržno žensko, stano ne iz 30 let, ki bi mu pomagala vzdržati 4 letnega pridnega fantka, »trobar« ni pogori, prednost ima do bro srce. Ceni, dopise za katerih tajnost jamčim na ogl. odd. Jutra pod »Sifro« »Dvoje dobrih srce« 10501-25

Prijatelj

Ljubitelja narave, ščeta družici. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Preprost« 10167-24

Katera dama

do 35 letna želi diskretnega razvedrila s 50letnim gospodom. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Sifro« 10245-24

Želim znanja

s situiranim, inteligentnim gospodom 40—60 let starim. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva« 10351-24

Vdova

stara 36 let, pridna, poštena, z dobro gospodinja želi znanja z inteligentnim gospodom srednjih let, najraje drž. uradnikom, vdovcem, z enim otrokom ni izključeno. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Družič« 10420-24

Kdor tvega, zmaga!

Dvignite nemudoma pismo! 10382-24

Gospodična

simpatična, dobroščen in inteligentna, ki je zmožna vzdržati in poučevati dečka, z znanjem nemščine ni muškatično, ki vodi tudi gospodinjstvo. Resne ponudbe s sliko ki se vrne, na oglašni odd. Jutra pod »Vzgoja« 10510-24

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

Preske, ju,

Sv. PETRA C 14

10361-31

10276-20

10279-20

10361-31

10276-20

10279-20

10361-31

10276-20

10279-20

10361-31

10276-20

10279-20

10361-31

10276-20

10279-20

10361-31

ZAHTEVAJTE NOVI CENIK

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Križanka za naše Latince

1	2	3	4	5	6	7	8	9
9					10			
		11		12				
13	14		15				16	
17	18				19			
	20							
21				22			23	
24			25		26		27	
		28			29			
30	31			32		33		
34								

Besede pomenijo v slovensčini:

Vodoravno: 1. zapovednik, 9. oster, 10. čista, 11. dovolj, 13. kakor, 15. miš, 16. grem, 17. bodi! (conl. praes.), 19. hočeš, 20. žensko ime, 21. oltar, 22. moja, 24. ona, 25. posestvo (na deželi), 27. v, 28. zrak (gen.), 30. vladam, 32. moško ime (dat.), 34. vojaka.

Navpično: 1. rimski bog vsakega začetka, 2. rimsko število 1100, 3. noga, 4. bil sem, 5. čebela, 6. kadilo, 7. okrajšava za govor, 8. redek (acc. pl.), 12. štiti (3. os. sing. conl. praes.), 14. pokrivalo perzijskega kralja, 16. hej + ej, 18. svoja, 19. moč (acc.), 21. težko, bridko (adv.), 23. leta (acc.), 25. menim, 26. žeja (abl.), 28. daj! (glagol storiti), 29. naj bo, 31. iz, 33. ti.

Moderne kauče

in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik

Mestni trg 13.

10515-25

OKAMA MAZILLO

iz adratinskih željez — čudovit uspen pri ranah opeklinah ožuljenjih — volku — turih in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, upuščajih in hrastah na temenu, za razpokane prsne bradavice. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Izurjen VRTNAR

ki se razume na centralno kurjavo, dobi stalno nameščenje. — Javiti se na Norveški Generalni Konzulat — Beograd, Katičeva 8, pismeno s prilogo fotografije.

Hiše v Beogradu

v največji izbiri po najugodnejših cenah ima napredaj biro

ARGUS

Beograd, Prestolonaslednikov trg 1. Zahtevajte prospekte!

ZAHVALA

Cut hvaležnosti mi narekuje, da se javno zahvalim gospodu primariju gosp. dr. L. ŠAVNIKU, specialistu za ženske bolezni in porodništvo, ki mi je s svojo strokovnjaško in izvanredno dobro uspešno dvakratno operacijo rešil življenje in se z vso ljubeznijo zavzel za mene. Enaka zahvala gre tudi njegovemu asistentu gosp. dr. NOVAKU.

TONČKA ALBREHT,

Ljubljana — Kolodvorska ul. 23.

HOHNER

GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER

ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

LESNA INDUSTRIJA

sprejme takoj VODILNEGA URADNIKA. Reflektira se samo na prvovrstno moč z referencami. — Ponudbe na oglašni oddelek »Jutra« pod »Delaven« 5.000.

Kotile za parni stroj

jarmenike in razne druge stroje za žage, transmisije itd.

prodam

Pismene ponudbe pod 185-30 na Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova ul. 28.

Dame in gospodje!

Ne pozabite odličnih »LIMONA« kozmetičnih izdelkov kot: kreme, šampona, mandeljvega mleka za odstranitev šminke.

OTOMANE

v različnih vzorcih, kauče, madrace, madrace na vzmeti ter vsa v to stroko spadajoča dela — izvršujemo po najnižjih cenah.

F. Sajovic

LJUBLJANA, STARI TRG 6.

ZA METALNO INDUSTRIJO

obratne prostore

400—500 m²

KUPIMO ali VZAMEMO V NAJEM za daljšo dobo.

ALI KUPIMO

PARCELO

ca. 3.000—5.000 m²

Prednost ima bližina Ljubljane, cenen električni tok, nizke autonom. doklade, dobra zveza. Ponudbe z navedbo mesta in cene na ogl. odd. »Jutra« pod »LIVARNA«

Krapinske toplice

zdravilo z gotovim uspehom revmo, protin, ishias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. Za časa pred in posezone znatni popusti! Nizke cene in pavšalne kure. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice; odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekti na zahtevo preko uprave kopališča in vseh potniških uradov.

Lokomotiva

širine 760 mm 12 atm. Fabrikat: Orenstein & Koppel, generalno popravljena, kot nova. Izvršena notranja in zunanja revizija. Sposobna je za momentani pogon. Napredaj ugodno. Sila stroj. podjetje H. Eržlišnik, Zagreb, Bačvarska 22.

Kretnice, tirnice

normalnega tira, sistem J. 2. »X« napredaj. Ponudbe na Publicitas d. d. Zagreb, Illica 9, pod »Kretnice«.

Pomagal Vam bo

Znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. KARMAH Vam brezplačno napove Vašo prihodnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanosti. Njegov nasvet vam bo prinesel zaželjene uspehe

v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema s celega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih zapovedi. — Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo in sporočite mu točne rojstne podatke. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri piscu kupili njegovo najnovejšo knjigo »NAS ŽIVOT I OKULNE TAJNE«. Knjiga stane samo Din 30.—, denar pa se pošilja na ček, račun št. 17455, na točni in stalni naslov F. T. KARMAH, ZALEC.

Vrtnice sončnike

izdeluje

počeni od Din 108

Bela Fettmann,

ZAGREB,

Masarykova 9.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani katalog!

